

คู่มือ

การร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ว่าที่ร้อยตรี ต่อรัฐ สิงห์เรืองเดช
สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คู่มือการร่างสัญญาภาษาอังกฤษ

คำนำ

ในการจัดทำคู่มือ “การร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ” ผู้เขียนได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ ภายใต้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับประกาศของคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งยังได้รวบรวมข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อนิติกรสามารถใช้ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวกับการร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ อาทิ ข้อสังเกต หลักเกณฑ์ทางภาษาอังกฤษ คำศัพท์ภาษาอังกฤษในสัญญาที่เป็นสัญญาทางกฎหมาย มติของคณะรัฐมนตรี รวมถึงความเห็นของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนิติกรในการปฏิบัติหน้าที่ร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษและเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษภายในส่วนราชการสังกัดรัฐสภาต่อไป

ว่าที่ร้อยตรี

.....
(ต่อรัฐ สិងห์เรืองเดช)

สิงหาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๒
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ	๖
๑.๖ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๗
บทที่ ๒ ลักษณะการใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากฎหมายในสัญญา	๘
๒.๑ หลักเลี่ยงการใช้สรรพนาม (Pronoun) แทนคำนาม (Noun)	๘
๒.๒ นิยมใช้คำว่า “shall” ไม่ว่าประธานของประโยคจะเป็นใครหรืออะไรก็ตาม	๙
๒.๓ มีการใช้กาลอนาคต (Future Tense) กาลปัจจุบัน (Present Simple Tense) และกาลที่ลุล่วงแล้ว (Present Perfect Tense)	๑๑
๒.๔ มีการใช้ here + preposition หรือ there + preposition ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ (Adverb)	๑๓
๒.๕ นิยมละ relative pronoun ที่ขึ้นต้นประโยคคุณศัพท์ (adjective clause) และใช้ present participle หรือ past participle แล้วแต่กรณีแทน	๑๖
๒.๖ ใช้ passive voice เป็นเรื่องปกติ	๑๘
๒.๗ มีการใช้คำศัพท์ภาษาละติน	๑๘
๒.๘ ข้อสังเกตอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้คำศัพท์กฎหมาย	๑๘
๒.๘.๑ การสังเกตจดจำคำนามควบคู่กับคำกริยา	๑๘
๒.๘.๒ การใช้คำบุพบท (preposition)	๑๙
๒.๘.๓ ความสม่ำเสมอ (consistency) ของการใช้ถ้อยคำ	๒๐
๒.๘.๔ ถ้อยคำสำนวนกฎหมาย	๒๐
บทที่ ๓ รูปแบบและเนื้อหาของสัญญา	๒๒
๓.๑ ส่วนนำของสัญญา (Introduction)	๒๓
๓.๑.๑ ชื่อของสัญญา (Title of contract)	๒๓
๓.๑.๒ สถานที่ทำสัญญาหรือสถานที่ลงนามในสัญญา (Place of contract)	๒๔
๓.๑.๓ วันที่ทำสัญญา (Date of contract)	๒๕
๓.๑.๔ คู่สัญญา (Parties)	๒๖
๓.๑.๕ ที่มาหรือเจตนารมณ์ในการทำสัญญา (Witnesseth or Recital)	๒๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๓.๒ เนื้อหาของสัญญา (Contents)	๒๙
๓.๒.๑ ข้อตกลงซื้อ/จ้าง (Purchase/Employment Entente)	๓๐
๓.๒.๒ วงเงินที่ซื้อหรือจ้างและการชำระเงิน (Payment)	๓๑
๓.๒.๓ กำหนดการส่งมอบ/ระยะเวลาของสัญญา (Inspection and Acceptance of Goods /Time of Completion)	๓๒
๓.๒.๔ ค่าปรับ (Claim for Penalty)	๓๓
๓.๒.๕ หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา (Performance bond)	๓๖
๓.๒.๖ การรับประกันความชำรุดบกพร่อง (Warranty for Defect)	๓๖
๓.๒.๗ การบอกเลิกสัญญา (Termination of Contract)	๓๘
๓.๒.๘ การระงับข้อพิพาท (Settlement of Disputes)	๓๙
๓.๒.๙ สิทธิหน้าที่ของคู่สัญญา (Rights and Obligation)	๔๐
๓.๒.๑๐ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา (Amendment)	๔๑
๓.๓ ส่วนที่เป็นข้อสรุปหรือลงท้ายของสัญญา (Conclusion)	๔๒
๓.๓.๑ ส่วนลงท้ายของสัญญา (Counterparts)	๔๓
๓.๓.๒ ลายมือชื่อคู่สัญญา (Signed of Parties)	๔๓
๓.๓.๓ พยานในการทำสัญญา (Witness)	๔๔
๓.๔ ความไม่สมบูรณ์หรือการไม่สามารถใช้บังคับได้ของข้อสัญญา (Invalidity or unenforceability)	๔๔
บทที่ ๔ เสนอตัวอย่างการตรวจร่างสัญญาประเภทต่าง ๆ	๔๗
๔.๑ สัญญาซื้อขาย (Sale Agreement)	๔๗
๔.๒ สัญญารับเหมาก่อสร้าง (Construction Contract Agreement)	๕๐
บรรณานุกรม	๕๔
ภาคผนวก	๕๖
หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	
- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	
- ระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๕	
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	

สารบัญภาพ

แผนภาพที่ ๑ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

หน้า

๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ได้รับงบประมาณประจำปีในการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง หรือจัดหาพัสดุเพื่อใช้ในการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง หรือจัดหาพัสดุเป็นเหตุให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ในการลงนามทำนิติกรรมสัญญาประเภทต่าง ๆ กับคู่สัญญาซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเป็นจำนวนมาก และก่อนที่จะมีการลงนามผูกพันตามสัญญาจะต้องมีการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของร่างสัญญาเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายอันจะส่งผลกระทบต่อส่วนราชการได้ ซึ่งหน้าที่ในการตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องสมบูรณ์ของร่างสัญญาที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำกับบุคคลภายนอกเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักกฎหมายตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่องการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้สำนักกฎหมายมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบพิจารณา ยกร่างระเบียบ ข้อบังคับ และสัญญา รวมทั้งตรวจสอบพิจารณาความสมบูรณ์ของนิติกรรมต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ดังนั้น นิติกรสำนักกฎหมายผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องสมบูรณ์ของร่างสัญญา จึงต้องตรวจสอบพิจารณาร่างสัญญาด้วยความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบเป็นอย่างยิ่ง โดยคำนึงถึงความถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักกฎหมาย กฎ และระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง และต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากฎหมายมีบทบาทในกฎหมายไทยมากยิ่งขึ้น ในยุคการค้าเสรี การตกลงประกอบธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างชาติ การเจรจาต่อรอง และร่างสัญญาต้องเข้าใจกฎหมายระบบ Common Law ที่เป็นมาตรฐานสากล ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายระบบ Civil Law ที่ประเทศไทยใช้อยู่ ดังนั้น การจะร่างสัญญาภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากฎหมายได้นั้น จึงต้องทำความเข้าใจทั้งรูปแบบและภาษาที่แตกต่างไปจากสัญญาที่สร้างขึ้นตามกฎหมายไทย เพื่อช่วยหลีกเลี่ยงปัญหาข้อกฎหมายที่ไม่ควรเกิดขึ้นจากสัญญา

การร่างสัญญานับเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งที่นักกฎหมายในสำนักงานกฎหมาย จะต้องทราบและทำได้ นอกเหนือจากงานคดีหรืองานให้คำปรึกษาอื่น ๆ การร่างสัญญาที่จะสอดรับ การขยายตัวทางด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศนั้น คงจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องทำเป็น ภาษาอังกฤษและคติความต่าง ทั้งนี้รับการประเมินเห็นว่าคู่มือนี้จะช่วยให้การร่างสัญญาที่เป็น ภาษาอังกฤษมีความชัดเจนและง่ายขึ้น โดยได้ให้หลักเกณฑ์ในการร่างสัญญาที่เป็นภาษาอังกฤษไว้ พร้อมทั้งคำศัพท์ทางกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ในการร่างสัญญา ที่เป็นภาษาอังกฤษและจะทำให้สามารถร่างสัญญาได้ง่ายขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้กับการร่างสัญญา รูปแบบอื่น ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อีกด้วย

แม้ที่ผ่านมานักกฎหมายยังมิได้มีयर่างสัญญาหรือข้อตกลงที่เป็นภาษาอังกฤษ แต่ในปัจจุบันกฎหมายได้เปิดช่องให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สามารถทำสัญญา

หรือข้อตกลงเป็นภาษาอังกฤษได้ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๓ หากจำเป็นต้องร่างสัญญาขึ้นใหม่ ให้ส่งร่างสัญญาให้สำนักงานอัยการสูงสุด พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน เว้นแต่การทำสัญญาตามแบบที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้เคยให้ความเห็นชอบมาแล้วก็ให้กระทำได้ หากจำเป็นต้องทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ทำเป็นภาษาอังกฤษ และต้องจัดทำข้อสรุปสาระสำคัญของสัญญาเป็นภาษาไทยตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบาย ประกาศกำหนด โดยตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ ประกอบกับประกาศของคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐนั้น ได้กำหนดให้การทำสัญญาของหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ จะทำสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาของประเทศที่หน่วยงานของรัฐนั้นตั้งอยู่ โดยผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงาน ของรัฐอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะจัดให้มีคู่มือการร่างสัญญาภาษาอังกฤษ ของสำนักกฎหมาย สำหรับเป็นแนวทางและแนวปฏิบัติในการกลั่นกรอง ตรวจสอบ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ ก่อนการเผยแพร่สู่สาธารณะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางประกอบการดำเนินงานศึกษาและอ้างอิง ซึ่งจะทำให้การตรวจร่างสัญญาภาษาอังกฤษของสำนักกฎหมายอันจะเป็นการร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

การจัดทำ “คู่มือร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาและสรุปหลักเกณฑ์การตรวจร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ ตามพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ใหม่ที่บังคับใช้กับการตรวจร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษของหน่วยงานรัฐ

๑.๒.๒ เพื่อรวบรวม ศึกษาและสรุปแนวทางการบริหารสัญญาที่เป็นภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในหน่วยงานราชการต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษต่อไป

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๑ ในกรณีที่เป็นสัญญาทางปกครอง

- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

สัญญาใดจะเป็นสัญญาทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้นั้น ประการแรก คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งต้องเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ กระทำการแทนรัฐ ประการที่สอง สัญญานั้นมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการ สาธารณะหรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นสัญญา ที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการ หรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง หรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษ

ที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง ซึ่งก็คือการบริการสาธารณะบรรลุผล ดังนั้น หากสัญญาใดเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคล ซึ่งกระทำการแทนรัฐมุ่งผูกพันตนกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค และมีได้มีลักษณะเช่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สัญญานั้นย่อมเป็นสัญญาทางแพ่ง

สัญญาทางปกครอง" หมายถึง สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นหน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญา ที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สัญญาทางปกครองแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

(๑) สัญญาทางปกครองตามความหมายนัยบทนิยามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งฯ มีด้วยกัน ๔ กรณี ได้แก่

๑.๑ สัญญาสัมปทาน

๑.๒ สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ

๑.๓ สัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค

๑.๔ สัญญาที่แสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

(๒) สัญญาทางปกครองตามนัยการตีความของศาลปกครอง (มติที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔) มีด้วยกัน ๒ กรณี ได้แก่

๒.๑ สัญญาที่ให้เข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการจัดทำบริการ สาธารณะโดยตรง เช่น สัญญาจ้างลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ สัญญารับทุนการศึกษา สัญญาลาศึกษา

๒.๒ สัญญาที่มีข้อกำหนดซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองซึ่งก็คือ “บริการสาธารณะ” บรรลุผล เช่น สัญญาซื้อขายที่ดินที่ถูกเวนคืน

สรุปจากนิยามของ “สัญญาทางปกครอง” ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราช บัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ ดังนี้คือ

ประการแรก คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งต้องเป็นหน่วยงานทางปกครอง หรือเป็นบุคคล ซึ่งได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนรัฐ (คู่สัญญา)

ประการที่สอง สัญญานั้นมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้ จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง (วัตถุประสงค์ของสัญญา) หรือเป็น สัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญา ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ (ข้อกำหนดในสัญญา) ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองซึ่งก็คือการบริการสาธารณะ บรรลุผล ดังนั้น หากสัญญาใดเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ มุ่งผูกพันตนกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค และมีได้มีลักษณะ เช่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สัญญานั้นย่อมเป็นสัญญาทางแพ่ง

๑.๓.๒ ในกรณีที่ เป็นสัญญาทางเอกชนหรือสัญญาทางแพ่งที่เกี่ยวกับการพัสดุ

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสัญญา อันได้แก่ หลักสำคัญในการทำสัญญา เป็นหลักทั่วไปในการทำสัญญาระหว่างบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้น

ไปโดยต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของสัญญาว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คู่สัญญามีความสามารถในการทำสัญญาหรือไม่ การแสดงเจตนาของคู่สัญญาบกพร่องหรือไม่ รวมถึงได้ทำตามแบบของสัญญาตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐
- ระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๕
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๒ ในกรณีที่เป็นสัญญาทางเอกชนหรือสัญญาทางแพ่งอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการพัสดุ

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

การเข้าทำสัญญาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าทำสัญญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพัสดุ แต่เดิมการตรวจสัญญาพิจารณาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๕ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้การใดที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอนุโลม เฉพาะที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ซึ่งในเรื่องแบบหรือตัวอย่างตามระเบียบรัฐสภาว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้มีผลใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด โดยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยแบบสัญญานั้นให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย ดังนั้นเมื่อพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ การทำสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการพัสดุของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ จะต้องทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดดังนี้ คือ ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เรื่อง แบบสัญญาเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๓ กำหนดแบบสัญญาโดยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน ๑๔ สัญญาดังนี้

- ๑) แบบสัญญาจ้างก่อสร้าง
- ๒) แบบสัญญาซื้อขาย
- ๓) แบบสัญญาจะซื้อจะขายแบบราคาคงที่ไม่จำกัดปริมาณ
- ๔) แบบสัญญาซื้อขายคอมพิวเตอร์
- ๕) แบบสัญญาซื้อขายและอนุญาตให้ใช้สิทธิในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- ๖) แบบสัญญาเช่าคอมพิวเตอร์

- ๗) แบบสัญญาจ้างบริการบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขคอมพิวเตอร์
- ๘) แบบสัญญาเช่ารถยนต์
- ๙) แบบสัญญาจ้างทำความสะอาดอาคาร
- ๑๐) แบบสัญญาจ้างให้บริการรักษาความปลอดภัย
- ๑๑) แบบสัญญาเช่าเครื่องถ่ายเอกสาร
- ๑๒) แบบสัญญาแลกเปลี่ยน
- ๑๓) แบบสัญญาจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

“คู่มือการร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ” จะมีประโยชน์ต่อการเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรสำนักกฎหมายและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในเรื่อง ดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ ประโยชน์ต่อนิติกรสำนักกฎหมาย

๑.๔.๑.๑ นิติกรผู้ร่างสัญญาจะมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ใหม่ที่บังคับใช้ในการร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษของหน่วยงานรัฐ

๑.๔.๑.๒ นิติกรผู้ตรวจร่างสัญญาจะมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ ทำให้มีความพร้อมและสามารถตรวจร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๑.๔.๑.๓ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีฐานข้อมูลเรื่อง การร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ” สำหรับศึกษาและนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ต่อการพิจารณาเรื่อง การร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษในอนาคต

๑.๔.๑.๔ มีฐานข้อมูลวิชาการเกี่ยวกับ การร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักกฎหมาย เพิ่มช่องทางการให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน

๑.๔.๒ ประโยชน์ต่อสำนักกฎหมายของสำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑.๔.๒.๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีคู่มือการปฏิบัติงานที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการตรวจร่างสัญญาภาษาอังกฤษ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามพันธกิจหลักให้มีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์ ครอบคลุมทุกมิติ ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเป็นกลางทางวิชาการและได้รับการยอมรับเชื่อถือจากทุกฝ่าย

๑.๔.๒.๒ นิติกรสำนักกฎหมาย มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในการวิเคราะห์ร่างสัญญาภาษาอังกฤษ และประหยัดเวลาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากลดขั้นตอนการกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์

๑.๔.๒.๓ สำนักกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ไปใช้ในร่างหรือตรวจสัญญาภาษาอังกฤษอื่น ๆ ได้ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ชัดเจน และรัดกุม มุ่งเน้นผลสำเร็จของงานตามยุทธศาสตร์เป็นไปอย่างเหมาะสม

๑.๔.๒.๔ บุคคลที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภาและประชาชนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์จากเอกสารวิชาการนี้ ที่ได้นำข้อมูลการวิเคราะห์ซึ่งมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ ไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ และติดตามการปฏิบัติตามสัญญาให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม คุ่มค่า และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์แห่งสัญญา

๑.๔.๒.๕ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันภายในสำนักกฎหมาย ในเรื่องการใช้คู่มือฯ เป็นแนวทางในการจัดทำเอกสารวิชาการของสำนักกฎหมายของรัฐสภา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

ศัพท์เฉพาะของการร่างสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ ที่สำคัญ

To make a contract = ทำสัญญา

To conclude a contract = สรุปสัญญา

To enter into a contract = เข้าทำสัญญา

To execute a contract = ปฏิบัติตามสัญญา

To perform a contract = กระทำตามสัญญา

To fail to perform a contract = ไม่กระทำตามสัญญา

To breach a contract = บิดพลิ้วต่อสัญญา ผิดสัญญา

To sanction a contract = บังคับตามสัญญา

To enforce a contract = บังคับตามสัญญา

To terminate a contract, termination of a contract = ยุติสัญญา

To rescind a contract = บอกล้างสัญญา

To disaffirm a contract = เลิกสัญญา

To form a contract = ทำสัญญา

To have the legal capacity to a contract = มีความสามารถทางกฎหมายตามสัญญา

To nullify a contract = บอกล้างสัญญา

To amend a contract, amendment of a contract = แก้ไขสัญญา

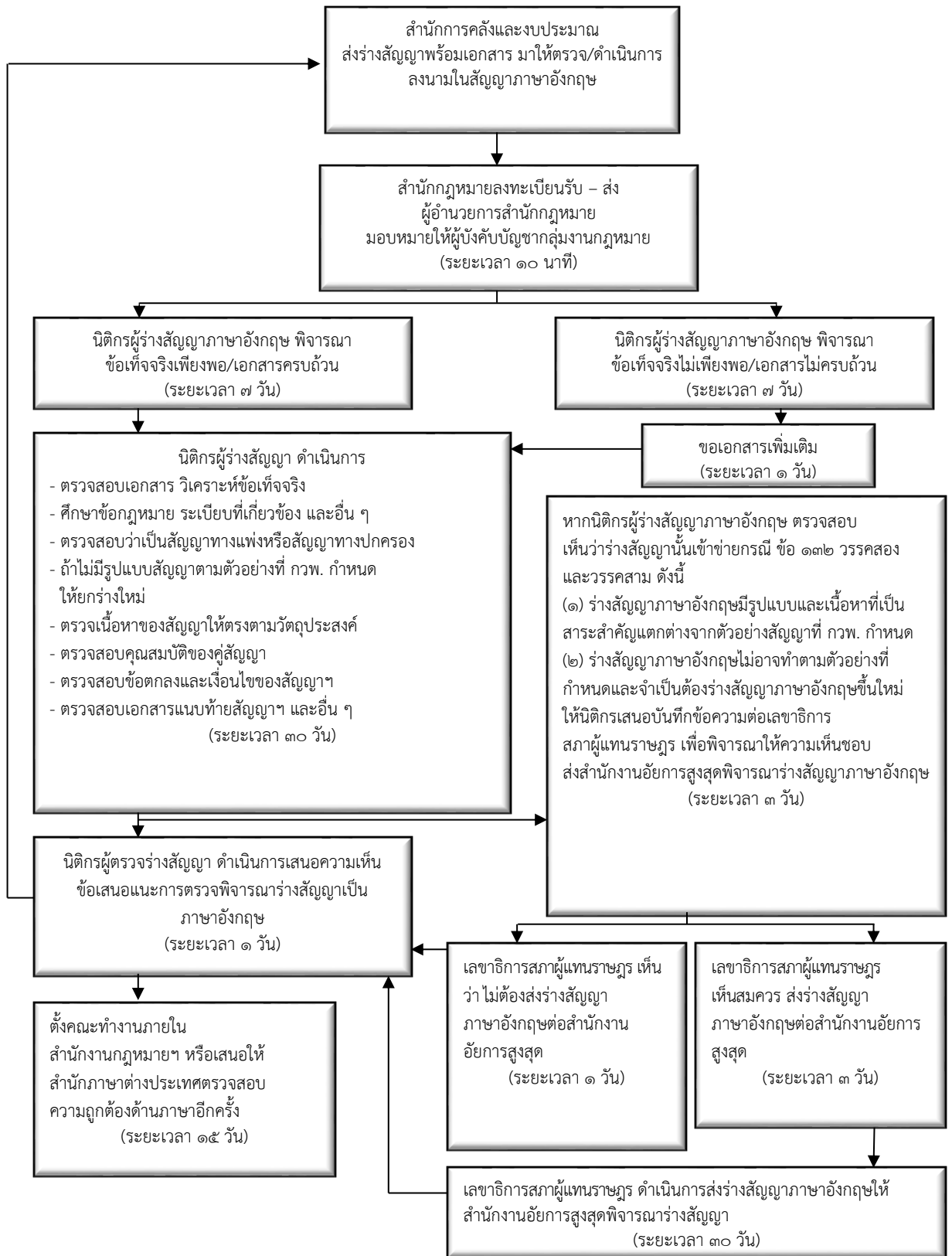
To modify a contract, modification of a contract = ปรับแก้สัญญา

To construe a contract = ตีความสัญญา

Addendum of a contract = ข้อเพิ่มเติมในสัญญา

To recognize under a contract = ยอมรับตามสัญญา

๑.๖ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

แผนภาพที่ ๑ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

บทที่ ๒

ลักษณะการใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากฎหมายในสัญญา

ภาษาอังกฤษทางกฎหมายที่นำมาใช้ในการร่างสัญญาหรือแม้แต่การร่างกฎหมายต่าง ๆ นั้น จะมีลักษณะเฉพาะของตนเองแตกต่างจากภาษาอังกฤษที่ใช้ในศาสตร์อื่น ๆ กล่าวคือจะเป็นภาษาที่ต้องอาศัยความถูกต้องและชัดเจนอย่างมากเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา การตีความให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เช่นหลีกเลี่ยงการใช้คำสรรพนามแทนคำนามที่กล่าวถึงมาแล้วให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนามที่กล่าวถึงมาแล้วนั้นมีมากกว่า ๑ คำการใช้คำสรรพนามแทนคำนามจึงอาจทำให้เกิดความสงสัยว่าคำสรรพนามแทนคำนามคำใดกันแน่หรือการใช้ถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่งอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งสัญญาเช่นคำว่า “Contract” ก็ควรจะใช้คำนี้ตลอดทำสัญญาโดยเฉพาะเมื่อหมายถึงสัญญานี้และจะไม่ใช้คำอื่นที่มีความหมายอย่างเดียวกัน เช่น “Agreement” มาแทนเพื่อหลีกเลี่ยงความสับสน และปัญหาการตีความเป็นต้น

ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวภาษาอังกฤษทางกฎหมายที่พบในสัญญาหรือตัวบทกฎหมายจึงมีลักษณะเฉพาะของตนเองซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๒.๑ หลีกเลี่ยงการใช้สรรพนาม (Pronoun) แทนคำนาม (Noun)

เนื่องจากการใช้สรรพนามแทนคำนามนั้นไม่เป็นที่นิยมในการใช้ภาษาอังกฤษทางกฎหมาย ในสัญญาหรือตัวบทกฎหมายเขาอาจก่อให้เกิดความสับสนและเข้าใจผิดได้ง่าย ดังนั้น จึงควรหลีกเลี่ยงการใช้สรรพนามแทนคำนามให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ขอให้พิจารณาตัวอย่างข้อสัญญา ดังต่อไปนี้

During the term of this Agreement, the Licensor shall convey know-how to the Licensee by supplying the technical document to him or by providing technical training to his personnel at any time when agreed by both parties from time to time after he has received the down payment special hereunder.

คำว่า “him” “his” และ “he” ในประโยคข้างต้นนี้ไม่ควรนำมาใช้ในข้อสัญญา เพราะจะทำให้เกิดความสับสนว่าหมายถึง Licensor (ผู้ให้อนุญาต) หรือ Licensee (ผู้รับอนุญาต) โดยเฉพาะคำสรรพนามที่ทำหน้าที่ประธานของประโยคคือคำว่า “he” นั้น มาทำให้ไม่ชัดเจนว่าหมายถึง Licensor หรือ Licensee

ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนดังกล่าวจึงควรใช้คำนาม “Licensor” หรือ “Licensee” แทนคำสรรพนามเหล่านี้จะทำให้เกิดความหมายชัดเจนขึ้นดังนี้ คำว่า “him” แทนด้วย “Licensee” คำว่า “his” แทนด้วย “Licensee’s” และคำว่า “he” แทนด้วย “Licensor”

ดังนั้นประโยคข้างต้นจะเป็นดังนี้ During the term of this Agreement, the Licensor shall convey know-how to the Licensee by supplying the technical document to the Licensee or by providing technical training to the Licensee’s personnel at any time when agreed by both parties from time to time after the Licensor has received the down payment special hereunder.

นอกจากนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำสรรพนามดังกล่าวและเพื่อให้การใช้คำนามมีความชัดเจนและสม่ำเสมอทั่วทั้งสัญญา (consistency) ผู้ร่างสัญญามักนิยามกำหนดคำนามขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อใช้แทนถ้อยคำที่ต้องการกล่าวถึงบ่อยครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคำที่ต้องการกล่าวถึงบ่อยครั้งนั้น มีความยาวเช่นชื่อของคู่สัญญาหรือลักษณะของสินค้าที่มีหลากหลายชนิดเป็นต้น

โดยทั่วไปแล้วชื่อของคู่สัญญามักจะนิยามกำหนดคำเฉพาะขึ้นแทนและใช้คำที่กำหนดขึ้นนั้นแทนผู้สัญญาตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอ (consistency) ของการใช้คำ เช่น ชื่อคู่สัญญา คือ ABC International Distribution Corporation (hereinafter called “ABC”) โดยการย่อชื่อเฉพาะในสัญญามักนิยมใช้คำว่า “hereinafter called” หรือ “hereinafter referred to as” และวางไว้หลังชื่อคู่สัญญาที่ต้องการใช้แทน ส่วนถ้อยคำอื่น ๆ ที่ต้องการใช้คำแทนเพื่อให้มีความหมายเฉพาะก็อาจจะระบุไว้ในข้อสัญญาที่ว่าด้วย “คำนิยาม” (definition) หรือในข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องก็ได้ เช่น

The term “know-how” shall mean any and all technical information concerning the list of products specified in Annex I attached herewith and incorporated as a part hereof which is owned or controlled by “ABC” on the date hereof and which will be developed during the term of this Agreement.

๒.๒ นิยมใช้คำว่า “shall” ไม่ว่าประธานของประโยคจะเป็นใครหรืออะไรก็ตาม

โดยหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษทั่วไปแล้วเราจะพบคำว่า “shall” ใช้คู่กับประธานที่เป็นสรรพนามคือคำว่า “I” หรือ “We” เป็นหลัก แต่ในภาษาอังกฤษทางกฎหมายนั้นการใช้คำว่า “shall” ถือเป็นลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งของภาษาอังกฤษทางกฎหมายโดยจะนำคำว่า “shall” มาใช้ในสัญญาหรือตัวบทกฎหมายโดยไม่จำกัดว่าประธานของประโยคจะเป็นสรรพนาม “I” หรือ “We” หรือไม่หรือจะเป็นคำนามใด ๆ ก็ตาม ซึ่งการใช้ “shall” ในภาษาอังกฤษทางกฎหมายนั้นจะมีความหมายที่เป็นอนาคตในเชิงบังคับ (obligatory) ในลักษณะที่คล้ายกับคำว่า “must” โดยคำว่า “shall” นั้นจะแปลว่า “จะต้อง” หรือ “ให้.....(ทำอย่างนั้นอย่างนี้)” ในขณะที่คำว่า “must” แปลว่า “ต้อง” ซึ่งมีความหมายในเชิงบังคับที่มีลักษณะเด็ดขาด เช่น

The seller shall deliver the products hereunder to the Purchaser at the factory of the Purchaser. หรือ The Purchaser shall have the right to inspect the products which are delivered by the Seller at the Purchaser’s factory.

อาจมีข้อสงสัยว่าหากต้องการใช้ภาษาอังกฤษทางกฎหมายที่มีลักษณะเชิงบังคับในลักษณะเด็ดขาดแล้วเหตุใดจึงไม่ใช้คำว่า “must” แทนคำว่า “shall” เสียทั้งหมดอันจะทำให้มีลักษณะบังคับที่เด็ดขาด ซึ่งในความเป็นจริงแล้วภาษาอังกฤษทางกฎหมายในสัญญากลับไม่นิยมใช้คำว่า “must” เท่าใดนักแต่จะนิยมใช้คำว่า “shall” เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะความหมายของคำว่า “must” ในแง่จิตวิทยาแล้วจะมีลักษณะที่บังคับกันเด็ดขาดมากเกินไปซึ่งจะทำให้คู่สัญญารู้สึกอึดอัด ดังนั้น หากข้อสัญญาทุกข้อหรือประโยคทุกประโยคเต็มไปด้วยคำว่า “must” อาจจะนำไปสู่ความหวาดกลัวในการที่จะต้องรับผิดชอบตามสัญญาเนื่องจากลักษณะที่ผูกมัดของคำว่า “must” ดำเนินคู่สัญญา จึงหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำว่า “must” แต่ใช้คำว่า “shall” แทน ซึ่งคู่สัญญา จะรู้สึกสบายใจมากกว่าที่จะใช้คำว่า “shall” แทนคำว่า “must”

อย่างไรก็ดี ในแง่ของกฎหมายแล้วการใช้คำว่า “shall” มีลักษณะในเชิงบังคับไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าคำว่า “must” เช่นกันแต่ที่ต้องใช้คำว่า “shall” นั้น เพราะสัญญาส่วนใหญ่มีลักษณะ

ที่เป็นการกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่ผู้สัญญาพึงมีและพึงปฏิบัติต่อกันในอนาคตแต่เพื่อเป็นการผูกมัดคู่สัญญาให้ต้องกระทำการต่อกันตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญาจึงใช้คำว่า “shall” ซึ่งมีความหมายเชิงบังคับให้ต้องกระทำในอนาคตและในแง่ของหลักกฎหมายเรื่องสัญญาในระบบ Common Law แล้วการใช้คำว่า “shall” จะมีความหมายในแง่ของการปฏิบัติตามสัญญาว่าหมายถึงสิ่งที่คู่สัญญายังมีได้ทำให้ลุล่วง (executory contract) แต่ถ้าเป็นสิ่งที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายได้ทำให้ลุล่วงแล้ว (executory contract) ก็ไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า “shall” ในประโยคนั้น แต่จะใช้กาลปัจจุบันธรรมดา (Present Simple Tense) ที่มีความหมายว่าสิ่งนั้นได้ทำให้ลุล่วงไปแล้ว เช่น Present Perfect Tense เป็นต้น

กระนั้นก็ตาม มิได้หมายความว่าในสัญญาที่ร่างเป็นภาษาอังกฤษนั้น จะนำคำว่า “must” มาใช้ไม่ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคู่สัญญาเป็นสำคัญว่ามีความสบายใจที่จะใช้หรือไม่ ตัวอย่างเช่น ในกรณีของข้อสัญญาบางข้อซึ่งมิได้เป็นเรื่องที่คู่สัญญาต้องปฏิบัติต่อกันแต่เป็นหน้าที่ที่คู่สัญญาจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายอยู่แล้ว เช่นการเสียภาษีอากร เป็นต้น ก็อาจนำคำว่า “must” มาใช้ก็ได้ทำงานเนื่องจากการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ที่บุคคลจะมีตามกฎหมายอยู่แล้ว เช่น Each party hereto must be responsible for any tax imposed by the law on their respective incomes.

สำหรับคำแปลภาษาไทยของคำว่า “shall” นั้นอาจแปลได้ว่า “จะต้อง” หรือ “ให้... (ทำอย่างนั้นอย่างนี้)” ก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประธานของ “shall” ว่ามีหนี้ (obligations) ที่จะต้องกระทำตามสัญญาหรือว่ามีสิทธิ (right) ตามสัญญา หากประธานของ shall มีหนี้ที่จะต้องกระทำตามสัญญาแล้ว “shall” จะแปลว่า “จะต้อง” เพื่อให้มีลักษณะบังคับ เช่น The Seller shall deliver the goods to the Purchaser by the date specified in this Contract. จะเห็นได้ว่า ประโยคดังกล่าว ประธานของ “shall” คือ “The Seller” มีหนี้ตามสัญญาที่จะต้องส่งมอบของให้แก่ผู้ซื้อตามวันที่ระบุไว้ในสัญญา คำว่า “shall” จึงแปลว่า “จะต้อง” เพื่อบ่งชี้ว่าเป็นสิ่งที่ผู้ขายมีหนี้ตามสัญญาซื้อขายที่จะต้องกระทำ

แต่หากประธานของ “shall” มีสิทธิตามสัญญา “shall” จะแปลว่า “ให้... (ทำอย่างนั้นอย่างนี้)” เช่น If the Seller breaches any of the clauses contained in this Contract, the Purchaser shall have the right to terminate this Contract. ตามประโยคนี้นี้ผู้ซื้อ มีสิทธิบอกเลิกสัญญานี้ได้หากผู้ขายผิดข้อสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ “shall” แปลว่า “ให้ผู้ซื้อ มีสิทธิบอกเลิกสัญญานี้ได้” คำว่า “shall” ในประโยคนี้นี้จะแปลว่า “จะต้อง” มิได้ ขอแทนที่จะมีความหมายให้ผู้ซื้อเลือก ใช้สิทธิ์ที่จะบอกเลิกสัญญานี้หรือไม่ก็ได้แต่จะกลับกลายเป็นการบังคับให้ผู้ซื้อจะต้องบอกเลิกสัญญาซึ่งจะขัดกับความหมายที่แท้จริงของประโยค

ข้อสังเกต การใช้คำว่า “shall” ซึ่งแปลว่า “จะต้อง” หรือ “ให้.....(ทำอย่างนั้นอย่างนี้)” ในสัญญาที่ร่างเป็นภาษาอังกฤษนี้มิได้นำมาใช้ในความหมายที่เป็นอนาคตทำนองเดียวกับคำว่า “will” ในประกาศใดเพราะคำว่า “will” ให้ความหมายที่เป็นกาลอนาคตธรรมดา (Future Simple Tense) เหมือนกับที่ใช้กันโดยทั่วไป แต่คำว่า “shall” นำมาใช้ในประโยคที่มีลักษณะเป็นกาลอนาคตในเชิงบังคับมากกว่าและจะนำมาใช้ได้ตลอดเวลาโดยไม่คำนึงว่าประธานของประโยคจะเป็นใคร หรือเป็นอะไรก็ตาม เช่น

The Purchaser shall pay the price for the products delivered by the Seller within ๓๐ days as from the date of receipt of invoice therefor from the Seller.

The Debtor shall pay interest to the Creditor upon any and all amounts of debts that are at any time overdue and payable to the Creditor at the rate of ๑๕ percent per annum as from the date when such debts are due and payable.

๒.๓ มีการใช้กาลอนาคต (Future Tense) กาลปัจจุบัน (Present Simple Tense) และกาลที่ลุล่วงแล้ว (Present Perfect Tense)

โดยทั่วไปแล้ว กาล (Tense) สัญญาที่ร่างเป็นภาษาอังกฤษจะประกอบไปด้วยกาล ๓ ประเภทหลัก กล่าวคือ กาลอนาคต (Future Tense) กาลปัจจุบัน (Present Simple Tense) และกาลที่ลุล่วงแล้ว (Present Perfect Tense) ขึ้นอยู่กับลักษณะของประโยคในสัญญาและต้องการชี้ถึงกาลที่ยังมาไม่ถึง (Future Tense) หรือกาลปกติในขณะที่ทำสัญญา (Present Simple Tense) หรือกาลที่ลุล่วงไปเรียบร้อยแล้วในขณะที่ทำสัญญา (Present Perfect Tense)

๒.๓.๑ กาลอนาคต (Future Tense)

ดังกล่าวข้างต้นว่าสิทธิและหนี้ส่วนใหญ่ระหว่างคู่สัญญาที่กำหนดไว้ในสัญญาที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นสิทธิและหนี้ที่อาจจะยังไม่ได้ใช้หรือยังไม่ได้ปฏิบัติให้ลุล่วง ในขณะที่ทำสัญญา ดังนั้น กาลที่ใช้เพื่อแสดงว่าสิทธิและหนี้ดังกล่าวยังมีไม่ได้ใช้หรือยังไม่ได้ปฏิบัติให้ลุล่วงก็คือ กาลอนาคตโดยใช้ “shall” ช่วยบ่งบอกถึงความเป็นอนาคตของการใช้สิทธิหรือการปฏิบัติชำระหนี้ เช่น The Purchaser shall upon delivery of the goods by the Seller at the Purchaser’s premises make payment therefor.

๒.๓.๒ กาลปัจจุบัน (Present Simple Tense)

ในกรณีของการกระทำระหว่างคู่สัญญาที่เกิดขึ้นตั้งแต่ขณะเวลาที่ทำสัญญาเป็นต้นไป กาลที่ใช้ในประโยคเพื่อระบุถึงการกระทำที่เริ่มขึ้นตั้งแต่เวลาที่ทำสัญญา คือ กาลปัจจุบัน (Present Simple Tense) เช่น The Seller agrees to the deliver the goods at the premises of the Purchaser. หรือ The Seller warrants and represents that the Seller has good title to the goods to be delivered to the Purchaser.

ข้อสังเกตประการแรก ของการใช้กาลปัจจุบันในสัญญา คือ การใช้กาลปัจจุบันในประโยคคุณศัพท์ (adjective clause) ที่ใช้ขยายคำนามและวางไว้หลังคำนามที่ประโยคคุณศัพท์นั้นขยาย หากแต่การใช้กาลปัจจุบันในประโยคที่วานั้น มิได้แสดงออกให้เห็นชัดเจนแต่ประการใดเนื่องจากการจะมีการลดรูปหรือละคำ relative pronoun ของประโยคคุณศัพท์ที่ใช้กาลปัจจุบันและเปลี่ยนกริยาแท้ (infinite verb) ของประโยคคุณศัพท์นั้นเป็น present participle (v. + ing) ในกรณีที่ voice ของประโยคคุณศัพท์เป็น active voice หรือละทั้ง relative pronoun และ verb to be เหลือไว้แต่ past participle (v. ช่อง ๓) หาก voice ในประโยคคุณศัพท์นั้นเป็น passive voice เช่น

ตัวอย่างที่ ๑ A party breaching this Contract shall be liable to pay damages to the other party. ประโยคคุณศัพท์ที่ขยายคำนาม “party” คือ “who breaches” ซึ่งใช้กาลปัจจุบัน ดังนั้น ประโยคเต็มก่อนลดรูปหรือละ relative pronoun “who” คือ A party who breaches this Contract shall be liable to pay damages to the other party.

ตัวอย่างที่ ๒ The document attached with this Contract shall be incorporated as an integral part hereof. ประโยคคุณศัพท์ที่ขยายคำนาม “documents” คือ

“which are attached” ซึ่งใช้กาลปัจจุบันเช่นกัน ดังนั้น ประโยคเดิมก่อนลดรูปหรือละ relative pronoun “which” และ verb to be “are” คือ The document which are attached with this Contract shall be incorporated as an integral part hereof.

ข้อสังเกตประการที่สอง ในแง่ของโครงสร้างภาษาอังกฤษก็คือ present participle จะมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับประโยคที่ใช้ active voice เช่น

The breaching party = The party who breaches ... หรือ
The party breaching...

และ past participle จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับประโยคที่ใช้ passive voice เช่น

The attached document = The document which are attached... หรือ
The document attached...

ข้อสังเกตประการที่สาม คือ present participle และ past participle จัดเป็นคำในกลุ่มเดียวกันกับคำคุณศัพท์ (adjective) ดังนั้น ตำแหน่งของคำคุณศัพท์ในประโยค เช่น วางไว้หลัง verb to be หรือหน้าคำนามจึงเป็นตำแหน่งที่สามารถวาง present participle และ past participle ได้เช่นเดียวกัน เช่น

ตัวอย่างที่ ๑ A boy is swimming in a pool. ในประโยคนี้ “swimming” เป็น present participle ที่อยู่หลัง verb to be “is” หรือ This Contract is made this ๒๕th day of August ๒๐๑๙ ในประโยคข้างต้นนี้ “made” เป็น past participle ที่อยู่หลัง verb to be “is”

ตัวอย่างที่ ๒ The breaching party shall be liable to pay damages to the other party. ในประโยคข้างต้นนี้ “breaching” เป็น present participle ที่อยู่หน้าคำนาม “party” หรือ The attached document are incorporated as an integral part of this Contract. ในประโยคข้างต้นนี้ “attached” เป็น past participle ที่อยู่หน้าคำนาม “documents”

๒.๓.๓ กาลที่ลุล่วงแล้ว (Present perfect tense)

กาลที่ลุล่วงเรียบร้อยแล้ว (present perfect tense) จะใช้ในประโยคของสัญญาที่สิทธิของคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายได้ใช้แล้ว ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนในขณะที่ทำสัญญา หรือในประโยคที่หนึ่งของคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายได้ปฏิบัติแล้วไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในขณะที่ทำสัญญา ตัวอย่างเช่น On the date of this Contract, the Lessee has paid the amount of ๑๐,๐๐๐ bath to the Lessor as a security deposit for the performance of this Lease Contract.

จากประโยคข้างต้น การวางเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยผู้เช่าให้แก่ผู้ให้เช่า เพื่อเป็นเงินวางประกันการปฏิบัติตามสัญญา (security deposit) ได้กระทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในวันที่ทำสัญญานี้ กาลที่แสดงถึงการวางเงินประกันดังกล่าวที่ลุล่วงไปแล้ว คือ present perfect tense ซึ่งย่อมส่งผลทางกฎหมายต่อไปว่าผู้ให้เช่า (Lessor) ได้รับเงินวางประกันดังกล่าวจากผู้เช่า (Lessee) เรียบร้อยแล้วเช่นกันในวันที่ทำสัญญา ถึงแม้จะมีได้เขียนข้อความไว้ชัดเจนว่าผู้ให้เช่าได้รับเงินวางประกันดังกล่าวจากผู้เช่าแล้วก็ตาม

ข้อสังเกตประการแรก ในกรณีข้างต้นจะไม่ใช้กาลอดีต (past simple tense) เนื่องจากการใช้กาลอดีตเป็นเพียงการบ่งบอกข้อเท็จจริงว่าเกิดอะไรขึ้นแล้วบ้างมิได้ตั้งใจถึงผลของข้อเท็จจริงนั้น ซึ่งแตกต่างจากการใช้ present perfect tense ที่คำนึงถึงผลในปัจจุบันของเหตุการณ์ที่ผ่านพ้นไปแล้ว ดังนั้นจึงเรียกว่า present perfect tense

ข้อสังเกตประการที่สอง คือ บทสรุปหรือส่วนลงท้ายของสัญญา (conclusion) มักมีการใช้ present perfect tense เพื่อแสดงว่าคู่สัญญาได้อ่านและได้เข้าใจข้อกำหนดและเงื่อนไขของสัญญาโดยตลอดแล้วจึงได้ลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยาน เช่น In witness whereof, this Contract is made in duplicate having corresponding terms and conditions and the parties hereto have read and understood the term and conditions herein contained and thereby affixed this signatures and corporate seals (if any) in the presence of the witnesses on the date and in the month and year first above written.

เหตุที่มีการใช้ present perfect tense ในบทข้อสรุปหรือส่วนลงท้ายของสัญญาดังตัวอย่างข้างต้นก็เพื่อเป็นการปิดปากคู่สัญญามิให้หยิบยกเหตุที่มีได้อ่านสัญญาหรือเหตุที่อ่านสัญญาแล้ว แต่ไม่เข้าใจสัญญาขึ้นกล่าวอ้าง เพื่อที่จะไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาหรือเพื่อมิให้สัญญามีผลบังคับนั่นเอง

อีกกรณีหนึ่งที่อาจพบเห็นการใช้ present perfect tense ในสัญญาคือ กรณีที่คู่สัญญากำหนดเงื่อนไขบางประการให้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งต้องทำให้เสร็จสิ้นเสียก่อน ก่อนที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะปฏิบัติการชำระหนี้ของตน ในกรณีเช่นว่านี้ประโยคที่เป็นเงื่อนไขบังคับก่อน (condition precedent) จะใช้ present perfect tense เพื่อแสดงว่าการกระทำเช่นว่านั้นจะต้องเสร็จสิ้นลงเสียก่อน ก่อนที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะปฏิบัติการชำระหนี้ของตน เช่น The Lessor shall return the security deposit to the Lessee within ๓๐ days as from the date of expiration of term of this Lease Contract provided that the Lessee has duly performed all of its obligations required hereunder.

จากประโยคข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้เช่า (Lessee) จะต้องปฏิบัติชำระหนี้ของตนตามสัญญาให้เสร็จสิ้นเสียก่อนผู้ให้เช่า (Lessor) จึงจะคืนเงินวางประกัน (security deposit) ให้แก่ผู้เช่าภายใน ๓๐ วัน การปฏิบัติการชำระหนี้ของผู้เช่าจึงเป็นเงื่อนไขบังคับก่อนของการคืนเงินวางประกันโดยผู้ให้เช่า

ถึงแม้ว่าสัญญาที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษจะใช้กาล (tense) ทั้งสามกาดังกล่าวข้างต้นเป็นหลัก ก็มีได้หมายความว่า กาลอื่นๆ นอกจากกาลทั้งสามข้างต้นจะใช้มิได้ เพราะการใช้กาลในประโยคของสัญญาย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของการใช้สิทธิและการปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาประกอบกับเจตนาและความต้องการของคู่สัญญาด้วย

๒.๔ มีการใช้ here + preposition หรือ there + preposition ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ (Adverb)

ลักษณะเฉพาะที่เด่นที่สุดของภาษาอังกฤษทางกฎหมายที่ปรากฏในสัญญาหรือตัวบทกฎหมาย คือ การใช้คำว่า here หรือ there ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ (adverb) อยู่ร่วมกับคำบุพบท (preposition) เป็นคำเดียวกันโดยยังคงทำหน้าที่ในประโยค (part of speech) เป็นคำวิเศษณ์ (adverb) เหมือนเดิม การนำคำ here + preposition และ there + preposition มาใช้ในสัญญาหรือกฎหมายนั้นก็เพื่อใช้แทนคำนาม สรรพนามหรือวลีที่เขียนหรือกล่าวมาแล้วเพื่อมิให้ประโยคมีความยืดเยื้อ ซ้ำซากและฟุ่มเฟือยเกินไป ซึ่งจะช่วยย่อประโยคและถ้อยคำได้เป็นอันมากในขณะที่ยังคงความหมายชัดเจนสมบูรณ์เหมือนเดิมเพราะคำว่า here หรือ there ในที่นี้นั้น สามารถนำไปแทนได้ทั้งคำนาม (noun) คำสรรพนาม (pronoun) หรือ แม้กระทั่งวลี (phrase) ที่กล่าวมาแล้ว ได้เป็นอย่างดี

ในการพิจารณาว่าเมื่อใดควรจะนำคำว่า “here” หรือ คำว่า “there” มาใช้นั้น มีหลักพิจารณาต่างๆ คือ คำว่า “here” จะหมายถึงตัวเอกสารทั้งหมดที่กำลังพิจารณาอยู่นี้ หรือกล่าวถึงอยู่นี้ เช่น หากกล่าวถึงจดหมายหรือ e-mail (this letter or e-mail) ก็จะใช้คำว่า “here” แทนคำว่า “this letter or e-mail” หรือหากกล่าวถึงสัญญา (this Contract) ก็ใช้คำว่า “here” แทนคำว่า “this Contract” เป็นต้น โดยอาจสังเกตได้จากคำว่า “this” ที่อยู่หน้าคำนามนั้น ๆ ส่วนคำว่า “there” นั้นก็จะหมายถึงสิ่งอื่นๆ นอกจากสิ่งที่กำลังพิจารณาอยู่ หรือกล่าวอยู่นี้ เช่น คำนามหรือวลีที่เขียนไว้แล้วในข้อสัญญาและไม่ต้องการเขียนซ้ำอีก เป็นต้น โดยขอพิจารณาจากตัวอย่างการใช้ here + preposition หรือ there + preposition ที่จะกล่าวต่อไป

ทั้งนี้ การใช้ here + preposition หรือ there + preposition ดังกล่าวข้างต้น ต้องมีเงื่อนไขว่าคำนามหรือวลีที่ไม่ต้องการเขียนซ้ำหรือต้องการแทนด้วย here หรือ there นั้น จะต้องมีการใช้ preposition ตัวใดตัวหนึ่งอยู่หน้าคำนามหรือวลีนั้น ซึ่งจะเป็น preposition ตัวใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของประโยคตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษตามปกติ

คำบุพบท (preposition) ต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้กับคำว่า here หรือ there เช่น in, on, under, after, by, for, of, with หรือ to นั้น จะขึ้นอยู่กับคำนามหรือวลีนั้นอยู่ตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษตามปกติของประโยคนั้น ขอให้พิจารณาตัวอย่างการใช้ here + preposition หรือ there + preposition ดังนี้

FORCE MAJEURE

No party to this Contract shall be liable to the other party for failure or delay in the performance of any of its obligation under this Contract, for the time and to the extent such failure and delay is caused by riots, civil commotion, war, governmental laws and regulation, embargoes and actions by the government or any agency of such government, acts of God, earthquakes, accidents or other similar or different contingencies beyond the reasonable control of the party concerned.

ข้อสังเกต คำที่เน้นด้วยตัวหนาทั้งสามแห่งนั้นเป็นคำนามและอยู่หลังคำบุพบท “to” “under” “of” ตามลำดับ โดยคำว่า “this Contract” หลังคำว่า “to” และ “under” นั้นมีการกล่าวมาโดยตลอดในสัญญานี้เพราะข้อสัญญานี้ก็เป็นข้อสัญญาอีกข้อหนึ่งของสัญญา ซึ่งเกี่ยวกับเหตุสุดวิสัย (force majeure) ดังนั้น การจะนำ here + preposition หรือ there + preposition มาใช้จึงต้องพิจารณาว่าในรูปแบบประโยคเดิมมี preposition อยู่หน้าคำนามที่จะใช้ here หรือ there แทนหรือไม่ ถ้ามีอยู่ก็สามารถใช้ here + preposition หรือ there + preposition ได้ เพราะ preposition ในประโยคเดิมนั้นจะนำมาวางไว้ท้าย here หรือ there แล้วแต่กรณี ซึ่งในตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าในประโยคเดิมมี preposition อยู่หน้า this Contract ทุกตำแหน่งและคำว่า this Contract หลัง preposition “to” และ “under” ก็คือ คำว่า such government หลัง preposition “of” ก็ได้มีการกล่าวถึงแล้วทั้งสิ้น (ในกรณีของ government นั้น government ที่กล่าวถึงมาแล้วคือคำว่า government หน้าคำว่า or any agency) ดังนั้น คำว่า this Contract ทั้งสองแห่ง และคำว่า such government ก็อยู่ในข่ายที่จะใช้ here + preposition หรือ there + preposition ได้ด้วย

หลัก คือ การใช้ “here” หรือ “there” แทนคำนามหรือวลีที่กล่าวมาแล้วนั้น คำนามหรือวลีเช่นว่านั้นจะต้องมี preposition ตัวใดตัวหนึ่งอยู่เสมอหรือไม่ก็จะต้องเป็นกรณีที่ต้องมี preposition เช่น คำว่า “thereby” ในส่วนที่เป็นข้อสรุปหรือที่ลงท้ายของสัญญา

ดังตัวอย่างที่จะกล่าวต่อไป ส่วนคำว่า here หรือ there นั้นอาจพิจารณาได้จากคำนำหน้า Contract หรือ government ว่ามีคำบ่งชี้ใดที่จะสามารถบอกได้ว่าควรใช้คำว่า “here” หรือ “there” ซึ่งจะเห็นว่าในกรณีของ Contract นั้นมีคำว่า “this” อยู่ซึ่งแสดงว่าควรใช้คำวิเศษณ์ here มากกว่า there ส่วนคำว่า government นั้นมีคำว่า “such” อยู่และ government ก็หมายถึงสิ่งอื่นนอกจากสัญญา (this Contract) นี้ ดังนั้น จึงควรใช้คำว่า there มากกว่า here

เมื่อนำคำว่า here หรือ there ไปแทนคำนามทั้งสามแล้วแต่กรณีแล้วจะต้องนำ preposition ที่มีอยู่เดิมในประโยคเดิมกลับมาเขียนต่อท้ายคำว่า here หรือ there แล้วแต่กรณี โดยเขียนติดกันเป็นคำเดียวด้วย ดังนั้น จากตัวอย่างประโยคข้างต้น หากนำคำว่า here ไปแทนคำนาม this Contract หลัง preposition “to” และ “under” และนำคำว่า there ไปแทน such government หลัง preposition “of” ก็จะได้คำแทนในรูปของ here + preposition หรือ there + preposition ดังนี้ No party hereto shall be liable to the other party for failure or delay in the performance of any of its obligations hereunder, for the time and to the extent such failure and delay is caused by riots, civil commotion, war, governmental laws and regulation, embargoes and actions by the government or any agency thereof, acts of God, earthquakes, accidents or other similar or different contingencies beyond the reasonable control of the party concerned.

ส่วนตัวอย่างของการใช้ here หรือ there + preposition ที่ใช้คำแทนวลีที่กล่าวมาแล้ว ก็เช่นในส่วนที่เป็นบทสรุปหรือส่วนลงท้ายของสัญญา (conclusion) ดังนี้ In witness whereof, this Contract is made in duplicate having corresponding terms and conditions and the parties hereto have read and understood the terms and conditions herein contained and thereby affixed their respective signatures and corporate seals (if any) in the presence of the witnesses on the date, and in the month and year first above written.

คำว่า “thereby” ในส่วนที่เป็นบทสรุปหรือส่วนลงท้ายของสัญญาข้างต้นนี้ ใช้แทนวลีที่เขียนไว้แล้วแต่ไม่ต้องการเขียนซ้ำอีก โดยวลีดังกล่าวควรมี preposition อยู่ข้างหน้า กล่าวคือ หากไม่ใช้คำว่า “thereby” วลีที่ต้องเขียนอีกครั้ง คือ “... and by having read and understood the terms and conditions herein contained ...” เมื่อใช้ there แทนวลีที่ขึ้นต้นด้วย having (participle phrase) จนจบวลีและนำ preposition “by” ที่อยู่หน้าวลีดังกล่าวเขียนต่อท้าย there ก็จะได้คำวิเศษณ์ว่า “thereby” แทนวลีทั้งหมดที่เขียนมาแล้ว

ในแง่ของการแปลคำว่า thereby ข้างต้น อาจแปลตามวลีทั้งหมดที่ใช้ thereby ไปแทนก็ได้ หรือจะแปลในลักษณะย่อก็ได้ว่า “โดยการนั้น” ซึ่งหมายถึงโดยการกระทำที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง ดังนั้น เพื่อการแปลที่ถูกต้องของ here + preposition หรือ there + preposition จึงจำเป็นต้องตรวจสอบว่าคำว่า here หรือ there ใช้แทนคำนามหรือวลีใดที่เขียนมาแล้ว และในกรณีเป็นที่สงสัยว่าการใช้ here หรือ there แทนคำนามหรือวลีจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจถูกต้องว่า here หรือ there ดังกล่าวแทนคำนามหรือวลีใดกันแน่ก็ไม่ควรใช้ here หรือ there แทนคำนามหรือวลีนั้น เพราะอาจก่อให้เกิดความสับสนและเข้าใจคลาดเคลื่อนกันได้ระหว่างคู่สัญญา

ข้อสังเกต

- ตำแหน่งของ here + preposition หรือ there + preposition นั้น จะอยู่ในตำแหน่งเดิมของคำที่ here หรือ there เข้าไปแทนที่หรืออยู่ในตำแหน่งใกล้กับคำที่มันขยายคือคำกริยาก็ได้

- คำที่ here หรือ there เข้าแทนนั้นอาจจะเป็นคำนาม คำสรรพนาม หรือวลีก็ได้ ซึ่งเมื่อแทนแล้วคำว่า here + preposition หรือ there + preposition จะยังคงทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ (adverb) ต่อไป

- ไม่ควรใช้คำ here + preposition หรือ there + preposition พร่ำเพรื่อมากเกินไปจนก่อให้เกิดความสับสนได้ ควรใช้เฉพาะในกรณีที่มีความชัดเจนว่าหมายถึงสิ่งใดหรือกรณีใดเท่านั้น

ตัวอย่างเพิ่มเติมของการใช้ here + preposition หรือ there + preposition

- Document attached with this Contract
= Document attached herewith
- to be liable for the costs and expenses
= to be liable therefor
- to be bound by the award
= to be bound thereby
- Provisions contained in this Contract
= Provisions contained herein หรือ Provisions herein contained

๒.๕ นิยมละ relative pronoun ที่ขึ้นต้นประโยคคุณศัพท์ (adjective clause) และใช้ present participle หรือ past participle แล้วแต่กรณีแทน

เนื่องจากการเขียนประโยคภาษาอังกฤษที่เป็นภาษากฎหมายนั้นมักนิยมใช้ประโยคขยายที่เรียกว่าประโยคคุณศัพท์ (adjective clause) มากเนื่องจากต้องการความละเอียดและชัดเจน โดยวางประโยคคุณศัพท์ไว้หลังคำนามที่ต้องการขยายและใช้คำ relative pronoun ขึ้นต้นประโยคคุณศัพท์ดังกล่าว แต่บ่อยครั้งนักกฎหมายจะนิยมละคำ relative pronoun ดังกล่าวเสียและปรับเปลี่ยนคำกริยา (verb) ใน clause ดังกล่าวเสียใหม่ แต่ยังคงความหมายเดิมไว้ โดยการปรับเปลี่ยนคำกริยาในประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวนั้นจะปรับเปลี่ยนเป็น present participle (verb + ing) หรือ past participle (verb ช่อง ๓) แล้วแต่กรณีขึ้นอยู่กับว่า “voice” ในประโยคคุณศัพท์เดิมนั้นว่าเป็น “active voice” กล่าวคือประธานของประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวเป็นผู้กระทำการนั้น หรือเป็น “passive voice” กล่าวคือประธานของประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวถูกกระทำ

ในกรณีที่ประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวเป็น active voice เมื่อละคำ relative pronoun ที่ขึ้นต้นประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวแล้ว ให้เปลี่ยนคำกริยา (verb) ในประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวเป็น present participle ดังตัวอย่างต่อไปนี้ The party receiving such confidential information shall use such confidential information only as expressly contemplated by this Agreement.

คำว่า “receiving” ข้างต้นเป็น present participle ที่มาจากประโยคคุณศัพท์เดิมว่า “who receiving” โดยคำว่า who เป็น receiving pronoun ขยายคำว่า party และเป็นประธานของคำกริยา “receives” และโดยที่ประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวเป็น active voice ดังนั้น เมื่อต้องการละคำ relative pronoun “who” จึงต้องเปลี่ยน verb “receives” ให้เป็น present participle แทน

คือ “receiving” โดยตำแหน่งของ present participle ดังกล่าวก็ยังคงอยู่หลังคำนามที่ประโยคคุณศัพท์เดิมดังกล่าวขยาย ซึ่งในที่นี้คือคำว่า “party” โดยหน้าที่ของ present participle ในประโยคข้างต้นจะทำหน้าที่อย่างเดียวกับคำคุณศัพท์ (adjective) แต่เป็นคำคุณศัพท์ที่อยู่หลังคำนามที่คำคุณศัพท์นั้นขยาย เนื่องจากว่าได้ลดรูปมาจากประโยคคุณศัพท์เดิมนั้นเองและจะไม่นำมาวางไว้หน้าคำนามที่มันขยายเหมือนคำคุณศัพท์ธรรมดาทั่วไป

แต่ในกรณีที่ประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวเป็น passive voice เมื่อละคำ relative pronoun ที่ขึ้นต้นประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวแล้วให้ละ verb to be ที่ใช้ใน passive voice นั้นด้วย โดยจะคงไว้เฉพาะคำที่เป็น past participle ไว้เท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้ Either party shall maintain in confidence all confidential information identified as such received from the other party, whether of a commercial or technical nature.

คำว่า “identified” และ “received” เป็น past participle ที่คงไว้หลังจากละคำว่า “which is” หน้าคำว่า “identified” และคำว่า “which is” หน้าคำว่า “received” โดยคำว่า “which” เป็นคำ relative pronoun ที่ขยายคำว่า all confidential information และเป็นประธานของคำกริยา “is identified” และ “is received” ดังนั้นเมื่อละคำว่า which และ verb to be แล้วจึงคงไว้เฉพาะคำที่เป็น past participle ได้แก่ “identified” และ “received” ซึ่งทำหน้าที่ขยายคำนาม all confidential information เช่นเดียวกับ present participle และวางไว้หลังคำนามที่ past participle ดังกล่าวขยายซึ่งในที่นี้คือคำว่า “all confidential information” เช่นกัน

ดังนั้นการที่จะพิจารณาว่าจะใช้คำ present participle หรือ part participle ขยายคำนามข้างหน้านั้น จึงต้องพิจารณาจาก voice ในประโยคคุณศัพท์เดิมเป็นสำคัญว่า เป็น active voice หรือ passive voice หากประโยคคุณศัพท์เดิมเป็น active voice เมื่อละคำ relative pronoun แล้วให้เปลี่ยนคำกริยาแท้ในประโยคคุณศัพท์ดังกล่าวเป็น present participle แต่หากประโยคคุณศัพท์เดิมเป็น passive voice เมื่อละคำ relative pronoun แล้วให้ละ verb to be ตามไปด้วย และคงเหลือไว้เฉพาะคำที่เป็น past participle เท่านั้น

อย่างไรก็ดี มิได้หมายความว่า การใช้ relative pronoun ขึ้นต้นประโยคคุณศัพท์ที่ขยายคำนามข้างหน้าประโยคคุณศัพท์โดยไม่ละ relative pronoun จะเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ ทั้งนี้เพราะการคงคำ relative pronoun ไว้ นั้น ยังถือว่าถูกต้องตามหลักการเขียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ อยู่และก็ยังใช้อยู่ในภาษากฎหมายที่เป็นภาษาอังกฤษ หากแต่ผู้ใช้จะเลือกกาลเทศะในการใช้ประโยคคุณศัพท์ที่ขึ้นต้นด้วยคำ relative pronoun โดยไม่มีการละคำ relative pronoun ดังกล่าว โดยพิจารณาถึงความชัดเจนในการคงประโยคคุณศัพท์ที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า relative pronoun ไว้ โดยไม่มีการละคำ relative pronoun ดังกล่าวว่าจะช่วยให้มีความชัดเจนขึ้นหรือไม่ หากการคงคำ relative pronoun ไว้จะทำให้เกิดความชัดเจนไม่คลุมเครือก็ควรคงคำ relative pronoun ไว้ โดยไม่มีการละคำดังกล่าวก็จะเหมาะสมกว่า เช่น ในประโยคคุณศัพท์ที่ใช้กาลอื่นๆ นอกจากกาลปัจจุบัน (present simple tense) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความสับสนว่าเมื่อละ relative pronoun ที่ขึ้นต้นประโยคคุณศัพท์นั้นแล้ว กาล (tense) เดิมในประโยคคุณศัพท์นั้นเป็น กาล (tense) ไດกันแน

๒.๖ ใช้ passive voice เป็นเรื่องปกติ

อาจมีผู้กล่าวว่าภาษาที่ใช้ในสัญญา นั้น ควรหลีกเลี่ยงการใช้ passive voice อันที่จริงแล้วการใช้ voices ไม่ว่าจะเป็น passive voice หรือ active voice ทั้งในไวยากรณ์ทั่วไป และภาษาสัญญาหรือภาษากฎหมาย ย่อมเป็นเรื่องปกติของภาษาอังกฤษอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่มีเหตุผลใดที่ภาษาสัญญาจะต้องหลีกเลี่ยงการใช้ passive voice トラบเท่าที่การใช้ passive voice ดังกล่าว สู่ถึงความต้องการระหว่างคู่สัญญาและไม่ทำให้ข้อสัญญาคุลมเครือ

การใช้ passive voice ทำให้การเขียนข้อสัญญาคูลงตัวขึ้น เพราะมีทางเลือก ในการเขียนประโยคในสัญญาที่ไม่ต้องถูกจำกัดอยู่แต่เฉพาะ active voice อย่างเดียวและหาก จะกล่าวไปแล้ว ผู้ร่างสัญญานิยมใช้ประโยคที่เป็น passive voice อย่างมากมายเพื่อสะท้อนถึง ความต้องการของคู่สัญญาโดยมิได้คิดว่าการใช้ passive voice จะก่อให้เกิดปัญหาด้านภาษาหรือ ความเข้าใจระหว่างคู่สัญญาแต่ประการใด ทั้งนี้ทั้งนั้นย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและศิลปะในการใช้ ภาษาสัญญามากกว่าว่าการเขียนประโยคอย่างไรจึงจะเกิดความชัดเจนและสำคัญความต้องการของ คู่สัญญามากที่สุด

๒.๗ มีการใช้คำศัพท์ภาษาละติน

ภาษาละตินเป็นภาษากฎหมายดั้งเดิมของระบบ Common Law จึงไม่น่าแปลกใจ ที่อาจพบคำศัพท์กฎหมายภาษาละตินปะปนอยู่ในคำศัพท์กฎหมายที่เป็นภาษาอังกฤษอยู่บ้าง แต่จะพบคำศัพท์ละตินในสัญญาน้อยกว่าที่จะพบอยู่ในตัวบทกฎหมายหรือหลักกฎหมาย ซึ่งโดยทั่วไป แล้วคำศัพท์ภาษาละตินเหล่านี้จะมีความหมายที่แน่นอนและยอมรับกันเป็นยุติแล้ว จึงไม่ใคร่มีปัญหา มากนักในการนำมาใช้ในสัญญาหรือในตัวบทกฎหมายและสามารถที่จะหาความหมายได้จาก พจนานุกรมกฎหมายที่เป็นภาษาอังกฤษโดยทั่วไป

คำละตินที่พอจะพบเห็นอยู่ในภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับกฎหมายนั้นมีจำนวนไม่น้อย แต่คำละตินที่ใช้อยู่ในสัญญาที่ร่างเป็นภาษาอังกฤษนั้น มีไม่มากนัก เช่น

Pro rata	=	proportionately (ตามสัดส่วน)
Vice versa	=	conversely (ในทางกลับกัน)
Bona fide	=	good faith (โดยสุจริต)
Prima facie	=	at first sight; on the face of it (ในเบื้องต้น)

๒.๘ ข้อสังเกตอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้คำศัพท์กฎหมาย

๒.๘.๑ การสังเกตจดจำคำนามควบคู่กับคำกริยา

การที่จะใช้คำศัพท์กฎหมายที่เป็นคำนาม (noun) ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ในประโยคนั้น ไม่ควรที่จะจดจำเฉพาะคำศัพท์ที่เป็นคำนามนั้นแต่เพียงคำเดียว หากแต่ควรที่จะจดจำ และสังเกตคำกริยา (verb) ที่ใช้ควบคู่กับคำนามคำนั้นไปพร้อมกันด้วยเพราะคำศัพท์กฎหมาย ที่เป็นคำนามมักจะใช้ควบคู่กันไปกับคำกริยาเพื่อให้ความหมายเฉพาะตามที่ต้องการเสมอ เช่น คำว่า payment ซึ่งเป็นคำนาม หากจะใช้คำนี้ในประโยคก็จะต้องหาคำกริยาที่ใช้ควบคู่กับคำว่า payment ดังกล่าวเพื่อให้ความหมายว่า “ทำการชำระเงิน” และคำกริยาที่ใช้ควบคู่กับคำว่า payment เพื่อให้ความหมายดังกล่าวก็คือ “to make” ดังนั้น หากจดจำและสังเกตคำศัพท์

กฎหมายที่เป็นค่านามควบคู่ไปกับคำกริยาแล้วก็จะทำให้ใช้ภาษากฎหมายในการแต่งประโยคได้ถูกต้องและง่ายขึ้นเพราะเมื่อทราบค่านามและคำกริยาแล้วสิ่งที่ขาดไปในประโยคก็อาจมีเพียงประธานของประโยคและ/หรือกรรมของประโยคเท่านั้นสำหรับประโยคที่ไม่ซับซ้อนเกินไปก็ขึ้นอยู่กับว่าจะเขียนประโยคใน voice ไต (active voice หรือ passive voice) เช่น จากค่านาม payment ข้างต้น อาจแต่งประโยคได้ เป็นดังนี้

The Purchaser makes payment to the Seller. หรือ Payment is made to the Seller.

การสังเกตและจดจำค่านามควบคู่ไปพร้อมกันกับคำกริยานั้น สามารถทำได้จากการอ่านเอกสารกฎหมาย เช่น ตำรากฎหมายที่อธิบายในเรื่องต่างๆ เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายสารบัญญัติหรือวิธีสบัญญัติก็ตาม ตัวอย่างของค่านามที่ใช้คู่กับคำกริยาและมีความหมายเฉพาะตัวอย่างเช่น คำว่า “contract” หรือ “agreement” หากจะใช้คำกริยาประกอบเพื่อให้มีความหมายว่า “ทำสัญญา” ก็สามารถใช้คำกริยาคู่กับคำว่า contract หรือ agreement ได้หลายคำ ดังนี้

To make a contract

To conclude a contract

To enter into a contract

To execute a contract

หรือคำว่า “active” หากจะใช้คำกริยาประกอบเพื่อให้มีความหมายว่า “ฟ้องร้องคดี” ก็สามารถใช้คำกริยาคู่กับคำว่า action ได้ดังนี้

To file an action (against someone)

To bring an action (against someone)

To institute an action (against someone)

แต่คำว่า “to take action” มิได้หมายความว่า “ฟ้องร้องคดี” แต่จะมีความหมายว่า “ดำเนินการ” ซึ่งถ้าเขียนว่า “to take legal action” ก็จะมีหมายความว่า “ดำเนินการทางกฎหมาย” ซึ่งจะเป็นความหมายที่กว้างกว่าและแตกต่างจากคำว่า “ฟ้องร้องคดี” ข้างต้น ดังนั้น การเลือกใช้ค่านามควบคู่ไปพร้อมกันกับคำกริยาที่เหมาะสมจะทำให้การเขียนและการใช้ภาษากฎหมายถูกต้องรัดกุมตามที่ผู้เขียนหรือผู้ใช้ต้องการได้และการสังเกตจดจำค่านามควบคู่ไปพร้อมกันกับคำกริยาก็สามารถทำได้จากการอ่านเอกสารและตำรากฎหมายที่เป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น

๒.๘.๒ การใช้คำบุพบท (preposition)

การใช้คำบุพบทที่ถูกต้องในประโยคที่เขียนในสัญญาหรือในเอกสารกฎหมายเป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้ามเช่นกัน เพราะการใช้คำบุพบทที่ถูกต้องย่อมหมายถึงความหมายที่ถูกต้องตามไปด้วย และการใช้คำบุพบทผิด ๆ ก็ทำให้ความหมายผิดพลาดคลาดเคลื่อนตามไปด้วยเช่นกัน

การใช้คำบุพบทในที่นี้หมายความรวมทั้งคำบุพบทที่ใช้ทั่วไปในประโยคภาษาอังกฤษ และคำบุพบทที่ใช้ควบคู่กับคำกริยาบางคำที่เรียกว่า “two word verb” เช่น comply with, composed of, consist of, dispose of, abide by เป็นต้น ส่วนคำบุพบททั่วไปที่ใช้ในประโยค เช่น

- The parties **to** this Agreement.
- The documents are filed **with** the authority.
- The Plaintiff files this action **against** the Defendant **with** the court.

การใช้คำบุพบทผิดก็ทำให้ความหมายผิดพลาดไปด้วย เช่น The Plaintiff files this action **against** the court. แทนที่จะเป็นการฟ้องจำเลยต่อศาลกลับกลายเป็นฟ้องศาลเป็นจำเลย เป็นต้น

๒.๘.๓ ความสม่ำเสมอ (consistency) ของการใช้ถ้อยคำ

เนื่องจากการเขียนสัญญานั้นต้องการความชัดเจนแน่นอนของการใช้ถ้อยคำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้อยคำที่มีความหมายเฉพาะ เช่น ถ้ากล่าวถึงสัญญานี้และใช้คำว่า This Agreement ก็ควรจะใช้คำว่า “Agreement” ตลอดทั้งสัญญาเมื่อต้องการกล่าวถึงสัญญานี้และไม่ควรใช้คำอื่น เช่น “Contract” มาแทน “Agreement” เพราะจะทำให้เกิดความสับสนและเกิดปัญหาการตีความได้ ยิ่งถ้าเป็นถ้อยคำที่มีค่านามอยู่แล้วก็ต้องใช้คำตามที่ได้นิยามไว้แล้ว ดังนั้น การใช้ถ้อยคำให้มีความสม่ำเสมอตลอดทั้งสัญญาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการร่างสัญญา

๒.๘.๔ ถ้อยคำสำนวนกฎหมาย

ถ้อยคำสำนวนที่ใช้ในสัญญามืออยู่หลายถ้อยคำสำนวนด้วยกัน บ้างก็นำมาจากถ้อยคำสำนวนที่พบเห็นกันในตัวบทกฎหมาย บ้างก็เป็นถ้อยคำสำนวนที่ใช้เฉพาะในสัญญา แต่ในตัวบทกฎหมายอาจใช้ถ้อยคำสำนวนอื่นแทนก็มี ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของถ้อยคำสำนวนที่พบเห็นได้ในสัญญา

Subject to

คำว่า “Subject to” แปลว่า “ภายในบังคับ” หรือ “ภายใต้บังคับ” เป็นคำที่ใช้ทั้งในตัวบทกฎหมายและในสัญญา โดยคำว่า “Subject to” อาจใช้ขึ้นต้นประโยคหรืออยู่กลางประโยคก็ได้ เช่น

- **Subject to** clause ๔ hereof, the Seller shall deliver the goods at the place designated by the Purchaser.

- The parties hereto agree to enter into this Contract **subject to** following terms and conditions.

Unless otherwise...

คำว่า “unless otherwise” แปลว่า “เว้นแต่...เป็นอย่างอื่น” อาจใช้ขึ้นต้นประโยคหรืออยู่กลางประโยคในรูปของวลีก็ได้ เช่น

- **Unless otherwise** specifically provided for herein, the following terms shall have the meaning assigned to them in this clause.

- The parties hereto shall perform the obligations contained in Annex I attached herewith **unless otherwise** agreed upon by the parties.

Include, including without limitation

คำว่า “include (v.) หรือ including (present participle) without limitation หรือ Include/including but not limited to” มีความหมายว่า “รวมทั้งแต่ไม่จำกัดเฉพาะ” เป็นถ้อยคำสำนวนที่พบได้ในสัญญาแต่ไม่พบในตัวบทกฎหมายที่ต้องการใช้ในกรณีของการยกตัวอย่าง โดยตัวบทกฎหมายอาจจะใช้คำว่า “inter alia” (among other thing) แทนในความหมายที่เป็นการยกตัวอย่าง

การใช้คำว่า include without limitation หรือ including without limitation ขึ้นอยู่กับว่าประโยคนั้นจะต้องใช้ include เป็นคำกริยาของประธานของประโยคหรือต้องใช้ including ในฐานะที่เป็นคำ present participle ของประโยค

Provided that

คำว่า “provided that ” แปลว่า “ทั้งนี้ (มีเงื่อนไขว่า)” หรือบางครั้งอาจเขียนว่า “provided however that” ซึ่งแปลว่า “แต่ทั้งนี้ (มีเงื่อนไขว่า)” เป็นถ้อยคำสำนวนที่ส่วนใหญ่มักเขียนกลางประโยค (แต่หากต้องการเน้นก็สามารถใช้ขึ้นต้นประโยคได้) เมื่อต้องการที่จะกำหนดเงื่อนไขของเหตุการณ์หรือการกระทำที่อยู่ในประโยคข้างหน้า provided that เช่น IF the Seller breaches any of the clause of this Contract, the Purchaser may terminate this Contract provided that a written notice thereof is given to the Seller at least ๓๐ days in advance.

บทที่ ๓ รูปแบบและเนื้อหาของสัญญา

ด้วยพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๓ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดด้วยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยแบบสัญญานั้นให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย และมาตรา ๙๓ วรรคสี่ ยังกำหนดให้กรณีจำเป็นที่หน่วยงานของรัฐต้องทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ทำเป็นภาษาอังกฤษ และต้องจัดทำข้อสรุปสาระสำคัญของสัญญาเป็นภาษาไทยตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด

ต่อมาโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้างต้น คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐจึงออกประกาศ เรื่อง “ข้อสรุปสาระสำคัญของสัญญาเป็นภาษาไทย ในกรณีต้องทำสัญญาเป็นภาษาอังกฤษ” ขึ้นโดยใน ข้อ ๓ แห่งประกาศคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐดังกล่าว ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำข้อสรุปสาระสำคัญของสัญญาเป็นภาษาไทย ในกรณีต้องทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- ๑) ชื่อสัญญาหรือข้อตกลง
- ๒) ข้อตกลงซื้อ/จ้าง
- ๓) วงเงินที่ซื้อหรือจ้างและการชำระเงิน
- ๔) กำหนดการส่งมอบ/ระยะเวลาของสัญญา
- ๕) ค่าปรับ (ถ้ามี)
- ๖) หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา (ถ้ามี)
- ๗) การรับประกันความชำรุดบกพร่อง (ถ้ามี)
- ๘) การบอกเลิกสัญญา
- ๙) การระงับข้อพิพาท (ถ้ามี)
- ๑๐) สิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญา

ทั้งในข้อ ๓ วรรคสองยังกำหนดเพิ่มเติมถึงกรณีที่มีการแก้ไขสัญญาตาม ๑) - ๑๐) ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อสรุปสาระสำคัญของสัญญาเป็นภาษาไทยตามความในวรรคหนึ่งด้วย

จากประกาศดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้กำหนดให้การจัดทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศนั้นต้องทำเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งกำหนดให้ “ชื่อสัญญาหรือข้อตกลง” “ข้อตกลงซื้อ/จ้าง” “วงเงินที่ซื้อหรือจ้างและการชำระเงิน” “กำหนดการส่งมอบ/ระยะเวลาของสัญญา” “ค่าปรับ” “หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา” “การรับประกันความชำรุดบกพร่อง” “การบอกเลิกสัญญา” “การระงับข้อพิพาท” “สิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญา” และ “การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา” เป็นสาระสำคัญที่ต้องจัดทำข้อสรุปเป็นภาษาไทยไว้อีกด้วย ดังนั้น เมื่อมีกรณีจำเป็นที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จะต้องการร่างสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศ จึงต้องร่างเป็นภาษาอังกฤษโดยมีสาระสำคัญตามหัวข้อดังกล่าวสำหรับจัดทำข้อสรุปเป็นภาษาไทยต่อไป

การทำความเข้าใจถึงรูปแบบของสัญญาและการแยกแยะทำความเข้าใจเนื้อหาของสัญญาจะช่วยให้การร่างสัญญาทำได้ง่ายขึ้น และกรณีที่มีการร่างสัญญาก็จะทำให้นิติกรผู้ร่างสัญญาทราบว่าควรให้ความสำคัญต่อข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใดก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่สัญญามีเนื้อหามากและนิติกรผู้ร่างสัญญามีเวลาจำกัดในการร่างสัญญา โดยทั่วไปแล้วสัญญาที่ร่างเป็นภาษาอังกฤษมักจะมีรูปแบบที่ชัดเจน กล่าวคือ ประกอบไปด้วยส่วนที่สำคัญ ๓ ส่วน คือ

- ส่วนที่เป็นบทนำ (introduction) ได้แก่ ชื่อสัญญาหรือข้อตกลง (Title of contract) สถานที่ทำสัญญาหรือสถานที่ลงนามในสัญญา (Place of contract) วันที่ทำสัญญา (Date of contract) คู่สัญญา (Parties) ที่มาหรือเจตนารมณ์ในการทำสัญญา (Witnesseth or Recital)

- ส่วนที่เป็นเนื้อหา (contents) ได้แก่ ข้อตกลงซื้อ/จ้าง (Purchase/Employment Entente) เงินที่ซื้อหรือจ้างและการชำระเงิน (Payment) กำหนดการส่งมอบ/ระยะเวลาของสัญญา (Inspection and Acceptance of Goods/Time of Completion) ค่าปรับ (Claim for Penalty) หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา (Performance bond) การรับประกันความชำรุดบกพร่อง (Warranty for Defect) การบอกเลิกสัญญา (Termination of Contract) การระงับข้อพิพาท (Settlement of Disputes) สิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญา (Rights and Obligation) และการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา (Amendment)

- ส่วนที่เป็นบทสรุปหรือส่วนลงท้ายของสัญญา (conclusion) ได้แก่ ส่วนลงท้ายลายมือชื่อของคู่สัญญา และลายมือชื่อพยาน

ซึ่งส่วนที่เป็นเนื้อหาถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเป็นส่วนที่ระบุถึงข้อกำหนดและเงื่อนไข (terms and conditions) ที่คู่สัญญาดตกลงกัน ในบทที่ ๓ นี้จะกล่าวถึงรูปแบบของสัญญาและเนื้อหาของสัญญาไปพร้อมกัน โดยเนื้อหาของสัญญาดังกล่าวจะเน้นเนื้อหาและคำศัพท์กฎหมายที่ได้รับอิทธิพลจากระบบ Common Law เป็นหลัก

๓.๑ ส่วนนำของสัญญา (Introduction)

บทนำนับว่ามีความสำคัญในเบื้องต้นของการร่างสัญญาเพราะจะเป็นส่วนที่แสดงว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และมีเจตนาอย่างไร ซึ่งจะเป็นส่วนที่มีความสำคัญในแง่กฎหมายไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าส่วนที่เป็นเนื้อหาของสัญญา สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

๓.๑.๑ ชื่อของสัญญา (Title of contract)

ชื่อสัญญาเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้น และมีผลต่อการตีความสัญญาแต่ละฉบับโดยบ่งบอกถึงเจตนาในการทำสัญญา เนื้อหาโดยรวม ลักษณะของสัญญาและวัตถุประสงค์ในการทำสัญญา ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสัญญาในแต่ละประเภท ดังนั้นในการกำหนดชื่อของสัญญาจึงต้องมีความชัดเจน กะทัดรัด และตรงตามเนื้อหาของสัญญา เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่า หรือสัญญาจ้าง เป็นต้น ทั้งนี้ ในการตรวจร่างสัญญาแต่ละประเภทจึงต้องพิจารณาชื่อสัญญาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการทำสัญญาเพื่อมิให้เกิดข้อผิดพลาดในการบริหารและจัดการเกี่ยวกับสัญญานั้น

ในทางปฏิบัติ ชื่อสัญญาของหน่วยงานรัฐส่วนใหญ่จะเป็นชื่อที่ได้รับการกำหนดมาแล้วจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดทำร่างสัญญาและที่ได้ประกาศไปในขั้นตอน

ของการจัดซื้อจัดจ้าง ชื่อของสัญญาที่กำหนดขึ้นจึงต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์และลักษณะของสัญญาประกอบกับต้องคำนึงถึงชื่อสัญญาที่ได้ประกาศไปแล้วในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างด้วย ซึ่งถือเป็นปัญหาและข้อจำกัดประการหนึ่งในขั้นตอนการพิจารณาตรวจร่างสัญญาของนิติกร ผู้รับผิดชอบ ทำให้การพิจารณาเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขชื่อของสัญญาให้สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของสัญญาที่แท้จริงกระทำได้อย่างจำกัด เนื่องจากต้องคำนึงถึงชื่อสัญญาตามที่ได้มีการอ้างอิงและกำหนดขึ้นไว้ในประกาศในส่วนขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างแล้วด้วย

ตัวอย่างชื่อสัญญาภาษาอังกฤษ เช่น

สัญญาเช่าอาคาร = Leased Agreement for Building

สัญญาร่วมทุน = Joint Venture Agreement

สัญญาการจัดการและการบริการ = Management and Service Agreement

สัญญาให้บริการทางเทคนิค = Technical Service Agreement

สัญญาจ้างแรงงาน = Hire of service Agreement

สัญญาจ้างทำของ = Hire of Work Agreement

สัญญาซื้อขาย = Sale Agreement

สัญญาจ้างที่ปรึกษา = Engagement of Consultant Agreement

สัญญารับเหมาก่อสร้าง = Construction Contract Agreement

๓.๑.๒ สถานที่ทำสัญญาหรือสถานที่ลงนามในสัญญา (Place of contract)

สถานที่ทำสัญญาโดยหลักแล้วเป็นการแสดงให้เห็นว่าสัญญานั้นเกิดขึ้นที่ใด เช่น “สัญญาฉบับนี้ทำขึ้น ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร...” เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังนี้ “This Contract is made in The Secretariat of The House of Representatives, U Thong Nai Rd., Dusit, Bangkok.”

ข้อสังเกตประการแรก ในภาษาอังกฤษนั้น คำว่า “ทำสัญญาจะใช้คำกริยาว่า “to make” หรือคำอื่นๆที่มีความหมายอย่างเดียวกันและสามารถใช้แทนได้ เช่น “to conclude”, “to execute” หรือ “to enter into” เป็นต้น โดยจะใช้อยู่ในรูปของ passive voice (verb to be + past participle) เพราะจะนิยมขึ้นต้นประโยคด้วยคำว่า “Contract” ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นกรรม (object) ของประโยค เช่น

The Contract is made _____

The Contract is executed _____

The Contract is concluded _____

The Contract is entered into _____

ข้อสังเกตประการที่สอง จะไม่ใช่ verb to do กับสัญญาแต่จะนิยมใช้ verb to do กับสนธิสัญญาระหว่างประเทศ (treaty) เช่น

This Treaty of peace **is done** at New York.

This Convention **is done** at Vienna.

ซึ่งสถานที่ทำสัญญาที่กำหนดนี้จะมีผลในทางกฎหมายเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นว่าอยู่ในเขตอำนาจของศาลใดในการพิจารณาคดีก็ทั้งยังมีความสำคัญในแง่ของการใช้กฎหมายในกรณีเป็นเรื่องกฎหมายขัดกันหรือกรณีเรื่องการติดต่อการแสดมภ์ เช่น กรณีสัญญาโอนขายหุ้นหรือเรื่องเขตอำนาจศาลในการฟ้องคดี กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นการสัญญาหรือสัญญาที่คู่สัญญา

อยู่คนละประเทศหรือมีสัญชาติต่างกันหรือการปฏิบัติตามสัญญาเกิดขึ้นในอีกประเทศหนึ่งและ คู่สัญญาไม่ได้แสดงเจตนาเลือกกฎหมายที่ใช้บังคับแก่สัญญา (applicable law) กันไว้ เช่นนี้ตามกฎหมายขัดกัน สถานะที่ ทำสัญญาจะเป็นตัวชี้ว่า กฎหมายสารบัญญัติของประเทศใดจะเป็น กฎหมายที่ใช้บังคับแก่สาระสำคัญและผลแห่งสัญญา ดังเช่นจะเห็นได้จาก บทบัญญัติของ พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๔๘๑ มาตรา ๑๓ ที่บัญญัติไว้ว่า

“ปัญหาว่าจะพึงใช้กฎหมายใดบังคับสำหรับสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญหรือ ผลแห่งสัญญานั้น ให้วินิจฉัยตามเจตนาของคู่กรณี ในกรณีที่ไม้อาจหยั่งทราบเจตนาชัดแจ้งหรือ โดยปริยายได้ ถ้าคู่สัญญาไม่มีสัญชาติอันเดียวกัน กฎหมายที่จะใช้บังคับ ก็ได้แก่กฎหมายสัญชาติ อันร่วมกันแห่งคู่สัญญา ถ้าคู่สัญญาไม่มีสัญชาติอันเดียวกัน ก็ให้ใช้กฎหมายแห่งถิ่นที่สัญญานั้นได้ทำขึ้น ถ้าสัญญานั้นได้ทำขึ้นระหว่างบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทาง ถิ่นที่ถือว่า สัญญานั้นได้เกิดเป็นสัญญาขึ้นคือถิ่นที่คำบอกกล่าวสนองไปถึงผู้เสนอ ถ้าไม่อาจหยั่งทราบถิ่นที่วานั้นได้ ก็ให้ใช้กฎหมายแห่งถิ่นที่พึงปฏิบัติตามสัญญานั้น

สัญญาย่อมไม่เป็นโมฆะ ถ้าได้ทำถูกต้องตามแบบอันกำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งใช้บังคับแก่ผลแห่งสัญญานั้น”

ข้อสังเกตประการที่สาม การไม่ระบุสถานที่ทำสัญญาไม่มีผลทำให้สัญญา ที่ทำขึ้นนั้นเสียไปทั้งฉบับแต่อาจมีผลในประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลที่จะพิจารณาคดีได้โดยตรง เนื่องจากสถานที่ทำสัญญาเป็นข้อกำหนดตกลงระหว่างคู่สัญญาว่ากรณีหากเกิดข้อพิพาทและมีการ ฟ้องร้องที่ต้องบังคับการตามสัญญานอกเหนือไปจากภูมิลำเนาของจำเลยแล้วคู่สัญญาจะต้องยื่นฟ้อง คดีต่อศาลใด ซึ่งโดยหลักแล้วบุคคลย่อมมีสิทธิเสนอคำฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลก็ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ (๑) ที่กำหนดว่า เว้นแต่จะมีบทบัญญัติเป็นอย่างอื่น คำฟ้องให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลไม่ว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่ โดยกรณีนี้ ถือได้ว่าสถานที่ทำสัญญาเป็นท้องที่ที่มูลคดีนั้นเกิดขึ้นคู่สัญญาย่อมมีสิทธิเสนอคำฟ้องต่อศาล ที่มีเขตอำนาจตามท้องที่ที่สัญญาอันเป็นท้องที่ที่มูลคดีเกิดขึ้นได้ด้วย

๓.๑.๓ วันที่ทำสัญญา (Date of contract)

การระบุวันที่ทำสัญญามีความสำคัญในผลทางกฎหมายหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มต้นของการมีนิติสัมพันธ์ระหว่างกัน การนับระยะเวลาผูกพันตามสัญญา หรือการใช้บังคับของสัญญา โดยปกติแล้ววันที่ทำสัญญาจะเป็นวันที่มีการลงนามในสัญญานั้น เพื่อมีผลบังคับและมีกระบวนทำสัญญาควบคู่กับสถานที่ทำสัญญา เช่น “สัญญาฉบับนี้ทำขึ้น ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ...๒๕... เดือน...สิงหาคม...พ.ศ ...๒๕๖๒...” นั้นหมายถึงว่า สัญญาฉบับนี้จะมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังนี้ “This Contract is made in The Secretariat of The House of Representatives, U Thong Nai Rd., Dusit, Bangkok this ๒๕th day of August ๒๐๑๙.” ดังนั้นวันที่ทำสัญญาจึงเป็นวันเริ่มต้นนับระยะเวลาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในเนื้อหาของสัญญา ให้คู่สัญญาต้องปฏิบัติต่อกัน เช่น กำหนดการส่งมอบ กำหนดการชำระราคา การนับอายุความ เป็นต้น

การเขียนวันที่ทำสัญญานั้นอาจเขียนได้ ๒ ลักษณะ คือ

- This + ordinal number + day + of + month + year เช่น

This contract is made in... this ๒๕th day of August ๒๐๑๙. หรือ

- On + ordinal number + day + of + month + year

This contract is made in... on ๒๕th day of August ๒๐๑๙.

ข้อสังเกต แม้ว่าการไม่ระบุวันที่ทำสัญญาจะไม่ทำให้สัญญาเสียเปล่า แต่อย่างไรก็ตาม แต่อาจก่อให้เกิดปัญหาข้อกฎหมายตามมาได้ เช่น จะถือว่าสัญญานั้นเริ่มต้น (term of contract) และสิ้นสุดลงเมื่อใดหรือทำนองเดียวกันอาจมีประเด็นว่าอายุความจะเริ่มต้นและสิ้นสุดลงเมื่อใด หรือระหว่างคู่สัญญาว่าจะใช้สัญญาบังคับระหว่างกันเป็นระยะเวลาเท่าใด อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้สัญญา จึงควรระบุวันที่ทำสัญญาแต่ละฉบับให้ชัดเจนทุกครั้ง ในกรณีเช่นว่านี้อาจแก้ไขได้ด้วยการมีข้อสัญญาระบุไว้ชัดเจนให้อายุสัญญาเริ่มนับตั้งแต่วันที่ทำสัญญานี้ เช่น “The term of this Contract is ๒๕ (twenty-five) months Commencing from the date of this contract.”

๓.๑.๔ คู่สัญญา (Parties)

โดยทั่วไปแล้วชื่อของคู่สัญญาและที่อยู่ของคู่สัญญาจะปรากฏอยู่ในวรรคแรก หรือส่วนต้นของสัญญา ข้อมูลส่วนนี้จะระบุชื่อและที่อยู่ตามกฎหมายของผู้มีอำนาจลงนามในสัญญา รวมถึงระบุสถานะที่จะใช้เรียกขานคู่สัญญาแต่ละฝ่าย เพื่อให้ทราบถึงสถานะของคู่สัญญาว่าอยู่ในฐานะใดในสัญญา เช่น ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ว่าจ้าง ผู้รับจ้าง ผู้ให้เช่า ผู้เช่า ซึ่งจะระบุฐานะเอาไว้ท้ายชื่อ และที่อยู่ของคู่สัญญาฝ่ายนั้นเพื่อใช้เรียกขานคู่สัญญาและเป็นการบ่งบอกถึงสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายได้อย่างชัดเจน

โดยในการทำสัญญา คู่สัญญาผู้เข้าทำสัญญาจะต้องเป็นบุคคลตามกฎหมาย โดยอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ซึ่งบุคคลที่จะเป็นคู่สัญญาในการเข้าทำสัญญาระดับหนึ่ง ๆ จะต้องเป็นผู้มีอำนาจกระทำการและมีความสามารถในการทำนิติกรรมตามกฎหมายด้วย กล่าวคือ หากคู่สัญญาเป็นบุคคลธรรมดา บุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการทำนิติกรรมตามกฎหมาย และหากคู่สัญญาเป็นนิติบุคคล ผู้ที่เข้าเป็นคู่สัญญาและมีอำนาจลงนามในสัญญาต้องเป็นบุคคลที่มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลตามกฎหมายด้วย เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังนี้

This Contract is made in Bangkok ๒๕th day of August ๒๐๑๙ by (and between) Mr. A residing at _____ (hereinafter called the “Lessee”) of the one part and B Co., Ltd., by Mr. C, a duly authorized director, having its principal place of business located at _____ (hereinafter called the “Lessor”) of the other part.

ข้อสังเกตประการแรก ในกรณีของคู่สัญญาก็คือ การระบุชื่อที่จะใช้เรียกคู่สัญญาแต่ละฝ่ายไว้ท้ายชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญาฝ่ายนั้น ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ทราบสถานะของคู่สัญญาว่าอยู่ในฐานะเช่นไร ในสัญญา เช่น กรณีตามตัวอย่างข้างต้น Mr. A มีสถานะเป็น “ผู้เช่า” (Lessee) ในขณะที่ B Co., Ltd., จำกัด มีสถานะเป็น “ผู้ให้เช่า” (Lessor) เป็นต้น ซึ่งทั้งคำว่า “Lessee” และ “Lessor” ข้างต้นนี้ จะเป็นคำที่ใช้ต่อไปในสัญญาโดยไม่ต้องระบุถึง Mr. A หรือ B Co., Ltd., อีก เพื่อให้สัญญามีความสม่ำเสมอ (consistency) ของการใช้ถ้อยคำทั้งฉบับ

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ไม่สามารถระบุสถานะของคู่สัญญาได้ว่าเป็น “Lessor” กับ “Lessee” หรือ “Seller” กับ “Purchaser” เพราะเหตุว่านิติสัมพันธ์ของคู่สัญญาไม่ชัดเจนว่าควรจัดอยู่ในนิติสัมพันธ์ลักษณะใด เนื่องจากสิทธิและนี้ระหว่างคู่สัญญามีลักษณะผสมผสานไม่อาจระบุได้แน่นอนว่ามีนิติสัมพันธ์ลักษณะใดเป็นสำคัญ ในกรณีเช่นว่านี้การระบุสถานะของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายไว้ท้ายชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญาอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดถึงลักษณะ (nature)

ที่แท้จริงของคู่สัญญาได้ ดังนั้นการระบุสถานะของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายไว้ท้ายชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายจึงเป็นการไม่ถูกต้องนั้น สิ่งที่ควรทำก็คือการใช้ชื่อย่อของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายแทน เช่น ABC Co., Ltd., แล้วใช้ ชื่อย่อว่า ABC โดยเขียนว่า ABC Co., Ltd., hereinafter called “ABC” เป็นต้น

ข้อสังเกตประการที่สอง ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายเป็นนิติบุคคล เช่น เป็นบริษัทจำกัดนั้น จะมีการระบุชื่อบุคคลผู้มีอำนาจในการลงลายมือชื่อในสัญญาเพื่อผูกพันบริษัท ซึ่งได้แก่กรรมการผู้รับมอบอำนาจโดยชอบ (duly authorized director) โดยสามารถตรวจสอบได้จากข้อบังคับของบริษัทนั้น ๆ

ในการระบุชื่อคู่สัญญา ถือเป็นองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญประการหนึ่งของสัญญา และเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้เนื่องจากเป็นการระบุตัวบุคคลผู้เข้าทำสัญญาและสร้างนิติสัมพันธ์ให้ผลของสัญญาที่สร้างขึ้นนั้นตกอยู่แก่ตนเอง กล่าวคือ เป็นการระบุส่วนที่เป็นสาระสำคัญเพื่อทราบว่าคุณคู่สัญญาเป็นใคร และสัญญาที่สร้างขึ้นเพื่อกำหนดนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลใดบ้าง หากมีข้อพิพาทเกี่ยวกับการบังคับตามสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ใช้สิทธิเรียกร้อง หรือยื่นฟ้องคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งต่อศาลให้ปฏิบัติตามสัญญาได้อย่างถูกต้อง ทำนองเดียวกันกับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่อยู่ของคู่สัญญาที่ถือเป็นข้อกำหนดที่มีความสำคัญมากเช่นกัน เนื่องจากเป็นเครื่องบ่งบอกถึงสถานที่ในการติดต่อและรับส่งคำบอกกล่าว (notice) ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบอกกล่าวกรณีผิดนัดชำระหนี้ (default) หรือผิดสัญญา (breach) รวมทั้งเป็นสิ่งที่ใช้วินิจฉัยถึงเขตอำนาจศาลเมื่อเกิดข้อพิพาทกรณีที่ต้องฟ้องคดีต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลอีกด้วย

สำหรับคู่สัญญาฝ่ายผู้ให้สัญญา หรือผู้ว่าจ้าง หรือผู้ซื้อนั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานทางปกครอง หรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลจึงจะสามารถทำนิติกรรมได้ โดยผู้มีอำนาจลงนามในสัญญาจะเป็นหัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ เว้นแต่หัวหน้าส่วนราชการจะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นในส่วนราชการปฏิบัติราชการแทน ส่วนคู่สัญญาฝ่ายผู้รับสัญญา หรือผู้รับจ้าง หรือผู้ขาย ไม่มีข้อจำกัดว่าต้องเป็นเอกชนเท่านั้น คู่สัญญาอาจเป็นหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนซึ่งจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

นอกจากนี้ผู้ลงนามในสัญญาต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย (Impartiality) ในโครงการหรือกิจการที่หน่วยงานจะเข้าทำสัญญาด้วย ทั้งสัญญาที่สร้างขึ้นยังต้องอยู่ในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานด้วย เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรย่อมไม่สามารถทำสัญญาจ้างเอกชน เพื่อปลูกป่าได้แต่สามารถทำสัญญาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้สอยและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานตามภารกิจของหน่วยงานได้ ในการร่างสัญญานิติกรจึงควรคำนึงถึงรายละเอียดในสัญญาเกี่ยวกับคู่สัญญาให้มาก เนื่องจากหากปรากฏทั้งนี้ควรพิจารณารายละเอียดทั้งในส่วนที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับคู่สัญญาฝ่ายผู้ให้สัญญา และคู่สัญญาฝ่ายผู้รับสัญญาข้อมูลเกี่ยวกับตัวคู่สัญญาผิดพลาด อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนราชการได้ เช่น ระบุชื่อของคู่สัญญาผิดจนมีการฟ้องผิดตัวทำให้ศาลยกฟ้อง เป็นต้น

๓.๑.๕ ที่มาหรือเจตนารมณ์ในการทำสัญญา (Witnesseth or Recital)

เป็นเครื่องบ่งบอกว่าสัญญานั้นมีความมุ่งประสงค์ต่อการชำระหนี้อย่างไร ซึ่งเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของสัญญาที่กระทำจะต้องอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐตามที่กฎหมายจัดตั้งหน่วยงานรัฐนั้นกำหนดด้วย โดยทั่วไปข้อสัญญาที่กล่าวถึงที่มาหรือเจตนารมณ์ของคู่สัญญาในการเข้าทำสัญญามักอยู่ภายใต้หัวข้อที่เรียกว่า “Witnesseth” ซึ่งมีความหมายว่าเพื่อเป็นพยานในการเข้าทำสัญญา โดยในบางครั้งก็อาจใช้ถ้อยคำอื่นซึ่งมีในทำนองเดียวกันกับ

Witnesseth เช่น “Recital” ซึ่งหมายถึงการทบทวนถึงที่มาหรือการให้ความถึงเจตนารมณ์ของ คู่สัญญาในการเข้าทำสัญญา โดยถ้อยคำที่ใช้ในส่วนที่เป็น Witnesseth หรือ Recital นี้ มักจะขึ้นต้น ด้วยคำว่า “Whereas” ซึ่งตรงกับภาษาไทยว่า “โดยที่” เช่น ในกรณีของสัญญาเช่าดังตัวอย่างต่อไปนี้

Whereas the Lessor being in the owner of an office space covering the area of approximately ๒๐๐ square meters which is located on the ๑๒th floor of XYZ Building located at _____ (hereinafter called the “Premises”) wishes to lease the same to the Lessee and Whereas the Lessee seeking an office space for his own business wishes to take hold of such lease of the Premises from the Lessor,

Now, therefore, both parties agree to execute this Contract containing the terms and conditions as follows:

จะเห็นได้ว่า ข้อความหลัง “Whereas” นั้นแสดงถึงเจตนารมณ์ของคู่สัญญา แต่แต่ละฝ่ายที่จะเข้าทำสัญญาเช่าสำนักงานซึ่งต่อไปในสัญญานี้จะใช้คำว่า “Premises” (สถานที่เช่า) แทน โดยความสำคัญของ Witnesseth หรือ Recital นี้ นอกจากจะแสดงถึงที่มาและเจตนารมณ์ของ คู่สัญญาแล้ว ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการเข้าทำสัญญานั้นเกิดขึ้นโดยไม่มี การข่มขู่ (duress) น้อฉล (fraud) หรือสำคัญผิด (mistake) แต่ประการใด จึงเป็นสัญญาที่มีผลสมบูรณ์ในแง่ของการ แสดงเจตนาของคู่สัญญาเพื่อเข้าทำสัญญา

ส่วนความไม่สมบูรณ์ (invalidity) หรือความเป็นโมฆะเสียเปล่า (null and void) ของตัวสัญญาหรือของข้อสัญญาใดๆ นั้นก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้อีกหากปรากฏว่าข้อสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง หรือหลายข้อต้องตกเป็นโมฆะเสียเปล่าตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น ตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “มาตรา ๑๕๐ การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้ง โดยกฎหมายเป็นการพันวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ” ในกรณีดังกล่าวนี้สัญญาที่ใช้กันโดยทั่วไปมักจะมีการระบุไว้ในสัญญาว่า หากข้อสัญญา ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อแห่งสัญญานี้ตกเป็นอันไม่สมบูรณ์ (invalidity) หรือไม่สามารถใช้บังคับได้ (unenforceable) ด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ความไม่สมบูรณ์ (invalidity) หรือการไม่สามารถใช้บังคับได้ (unenforceable) ของข้อสัญญาเช่นว่านั้นจะไม่กระทบกระเทือนต่อข้อสัญญาข้ออื่น ๆ ซึ่งจะยังคง มีผลบังคับต่อไปอย่างสมบูรณ์ เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

“Should any of the clauses hereunder becomes invalid or unenforceable for any reason whatsoever, such invalidity or unenforceable shall not affect other clauses which shall remain in full force and effect.”

การร่างข้อสัญญาในลักษณะนี้นับเป็นการป้องกันการที่คู่สัญญาฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งจะหยิบยก เอาความเป็นโมฆะหรือความไม่สมบูรณ์แห่งข้อสัญญาข้อใดข้อหนึ่งขึ้นกล่าวอ้าง เพื่อให้สัญญาทั้งฉบับตกเป็นโมฆะหรือไม่สมบูรณ์ เช่น ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าส่วนหนึ่งส่วนใดของนิติกรรมเป็นโมฆะนิติกรรมนั้น ย่อมตกเป็นโมฆะทั้งสิ้นเว้นแต่จะพึงสันนิษฐานได้โดยพฤติการณ์แห่งกรณีว่าคู่สัญญาเจตนาให้ส่วนที่ ไม่เป็นโมฆะนำแยกออกจากส่วนที่เป็นโมฆะได้” ดังนั้นการระบุไว้ชัดแจ้งในข้อสัญญาว่า คู่สัญญา เจตนาแยกส่วนที่ไม่เป็นโมฆะออกจากส่วนที่เป็นโมฆะจึงใช้บังคับได้

นอกจากนี้เนื่องจากสัญญาอาจมีอายุหลายปี เช่น สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งอาจมีอายุได้ถึง ๓๐ ปีตามมาตรา ๕๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นไปได้ว่า ในช่วงอายุแห่งสัญญานั้นอาจมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องทำให้มีความแตกต่างไปจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ทำสัญญา ส่งผลให้ข้อสัญญาบางข้อขัดกับบทบัญญัติกฎหมายที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมขึ้น ดังนั้น การร่างข้อสัญญาที่กำหนดให้เฉพาะข้อสัญญาที่ขัดต่อกฎหมายเท่านั้นที่จะไม่มีผลบังคับจะทำให้คู่สัญญาสามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามข้อสัญญาอื่น ๆ ต่อไปได้โดยไม่จำเป็นต้องทำการเจรจาทำสัญญากันอีก ทั้งนี้เว้นแต่ข้อสัญญาที่ตกเป็นอันใช้บังคับมิได้นั้นจะเป็นสาระสำคัญแห่งสัญญา ซึ่งถ้าหากว่าตกเป็นอันใช้บังคับไม่ได้แล้วจะทำให้กระทบกระเทือนต่อนิติสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานระหว่างคู่สัญญาหรือกระทบกระเทือนต่อวัตถุประสงค์แห่งสัญญา (frustration)

เมื่อได้แสดงถึงแสดงถึงเจตนาารมณ์หรือความต้องการของคู่สัญญาไว้ในข้อความส่วนที่ขึ้นต้นด้วย Whereas แล้ว สัญญาก็จะระบุถึงข้อความหลักของประโยคที่ว่า “คู่สัญญาจึงตกลงทำสัญญานี้ขึ้นโดยมีข้อกำหนด (term) และเงื่อนไข (conditions) ดังต่อไปนี้” ดังตัวอย่างข้างต้น

ทั้งนี้ในการทำสัญญา คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะต้องแสดงเจตนาารมณ์ให้เห็นว่า มีความประสงค์ตรงกันในการเข้าทำสัญญานั้น ๆ จึงทำให้เกิดสัญญาขึ้น เจตนาารมณ์ของคู่สัญญาอาจมีที่มาจากนโยบายของหน่วยงานนั่นเอง หรือออกมาจากมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งออกมาใช้บังคับกับสัญญานั้น โดยทั่วไปสามารถค้นหาเจตนาารมณ์ได้จากข้อกำหนดขอบเขตของโครงการ (Terms of Reference : TOR) ซึ่งจะทำตั้งแต่แรกเริ่ม ก่อนที่จะออกประกาศเชิญชวนให้เอกชนเข้ายื่นประกวดข้อเสนอ ดังนั้นเมื่อถึงขั้นตอนที่จะทำสัญญากันหากพิจารณาข้อเสนอ (Proposal) ของฝ่ายเอกชนที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว พิจารณาเห็นว่า เงื่อนไขในสัญญาข้อใดไม่สอดคล้องกับเจตนาารมณ์ดังกล่าว ก็จะต้องมีการแก้ไขเงื่อนไขในสัญญาข้อนั้น อย่างไรก็ตามในสัญญาสำเร็จรูปตามแบบมาตรฐานทั่วไปมักไม่ปรากฏข้อความวรรคเจตนาารมณ์อยู่ในร่างสัญญา แต่มักจะปรากฏเนื้อหาวรรคเจตนาารมณ์อยู่ในสัญญาที่มีความสำคัญมากเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากคู่สัญญาสามารถค้นหาเจตนาารมณ์และวัตถุประสงค์ในการทำสัญญาได้จากเนื้อหาของสัญญาโดยรวมทั้งฉบับได้อยู่แล้ว

๓.๒ เนื้อหาของสัญญา (Contents)

ส่วนที่เป็นเนื้อหาของสัญญาหรือส่วนที่เป็นข้อกำหนด (terms) และเงื่อนไข (conditions) แห่งสัญญานี้มีความสำคัญที่สุดในสัญญาเพราะเป็นส่วนที่แสดงถึงสิทธิ (rights) หน้าที่ (duties) หรือหนี้ (obligations) และความรับผิด (liabilities) ของคู่สัญญาโดยตรง ซึ่งการร่างสัญญาโดยทั่วไป ซึ่งได้รับอิทธิพลจากระบบ Common Law นั้น มักจะระบุข้อสัญญาต่าง ๆ ระหว่างคู่สัญญาไว้โดยละเอียดเท่าที่จะเป็นไปได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสัญญาซึ่งมีองค์ประกอบในทางระหว่างประเทศ ซึ่งคู่สัญญาแต่ละฝ่ายต่างก็ไม่ทราบหรือไม่คุ้นเคยกับระบบกฎหมายของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น วิธีที่ดีที่สุดก็คือการระบุข้อสัญญาระหว่างคู่สัญญาให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติตามสัญญาหรือการใช้สิทธิตามสัญญาโดยที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต้องเข้าใจดีว่าไม่ว่าจะเป็นสัญญาในระบบ Common Law หรือในระบบ Civil Law หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้นจากเคารพเจตนาของคู่กรณีตามที่ปรากฏอยู่ในสัญญา เว้นแต่ในส่วนของข้อสัญญาที่อาจตกเป็นโมฆะเสียเปล่าหรือไม่สามารถบังคับใช้ได้ตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่สัญญานั้นเท่านั้น

ส่วนที่เป็นเนื้อหาของสัญญาคือส่วนที่เป็นข้อกำหนดและเงื่อนไขแห่งสัญญาซึ่งประกอบด้วยส่วนที่เป็นข้อกำหนดและเงื่อนไขเฉพาะ (Specific terms and conditions) และส่วนที่เป็นข้อกำหนดและเงื่อนไขทั่วไป (general terms and conditions) อันเป็นข้อกำหนดและเงื่อนไขที่เป็นมาตรฐานซึ่งมีอยู่ในสัญญาทั่ว ๆ ไป โดยเนื้อหาของสัญญาส่วนใหญ่จะมีข้อสัญญาที่เป็นหลัก ดังนี้

๓.๒.๑ ข้อตกลงซื้อ/จ้าง (Purchase/Employment Entente)

ในการทำสัญญานั้นสิ่งที่สมควรพิจารณาก่อนก็คือ สัญญาที่จะทำการมีวัตถุประสงค์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพราะถ้าวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำสัญญาเป็นเรื่องต้องห้ามตามกฎหมายหรือผิดกฎหมาย สัญญานั้นก็เป็นโมฆะหรือเสียเปล่า หรือถ้ามีวัตถุประสงค์เป็นไปตามกฎหมายแล้วก็จะต้องพิจารณาถึงความสามารถของคู่สัญญาว่ากฎหมายให้สิทธิทำได้หรือไม่เพียงใด

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และความสามารถของผู้จะเป็นคู่สัญญาแล้วลำดับต่อไปที่ควรพิจารณาก็คือเจตนาของคู่สัญญา ซึ่งจะต้องเป็นไปตามหลักของการทำนิติกรรมสัญญา เช่น ต้องกระทำด้วยใจสมัครอันเป็นเจตนาที่แท้จริง และมุ่งจะผูกนิติสัมพันธ์ หรือให้ความผูกพันกันตามกฎหมาย (the immediate purpose of which is to establish between persons relations) เป็นต้น คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะต้องแสดงเจตนารมณ์ให้เห็นว่า มีความประสงค์ตรงกันในการเข้าทำสัญญานั้น ๆ จึงทำให้สัญญาเกิดขึ้น เจตนารมณ์ของคู่สัญญาอาจมีที่มาจากนโยบายของหน่วยงานนั่นเอง หรือออกมาจากมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งออกมาใช้บังคับกับสัญญานั้น โดยทั่วไปสามารถค้นหาเจตนารมณ์ได้จากข้อกำหนดขอบเขตของโครงการ (Terms of Reference : TOR) ซึ่งจะทำตั้งแต่แรกเริ่มก่อนที่จะออกประกาศเชิญชวนให้เอกชนเข้ายื่นประกวดข้อเสนอ ดังนั้นเมื่อถึงขั้นตอนที่จะทำสัญญากันหากพิจารณาข้อเสนอ (Proposal) ของฝ่ายเอกชนที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว พิจารณาเห็นว่า เงื่อนไขในสัญญาข้อใดไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ดังกล่าว ก็จะต้องมีการแก้ไขเงื่อนไขในสัญญาข้อนั้น

ตัวอย่างของข้อตกลงซึ่งแสดงให้เห็นได้ในข้อสัญญา เช่น

- สัญญาเช่า The Lessor agrees to lease and the Lessee agrees to take hold of such lease of the **(leased property)** from the Lessor for restaurant business subject to the terms and conditions herein contained.
- สัญญาซื้อขาย The Seller agrees to sell and the Purchaser agrees to purchase the **(goods to be sold)** subject to the terms and conditions herein contained.
- สัญญาร่วมทุน The parties hereby agree to establish a joint venture company to be called **(name of the joint venture company)** in order to engage in **(type of business)** subject to the terms and conditions herein contained.

นอกจากนี้สิ่งที่อาจนำมาประกอบการพิจารณาวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของคู่สัญญาได้อีกประการ คือ “เอกสารแนบท้ายสัญญา” (Contract Documents) โดยเอกสารแนบท้ายสัญญาถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาด้วยเช่นกัน เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังนี้

The following documents are attached to this contract and made an integral part of this Contract as though fully written out and set forth herein:

- A. Invitation to Bid
- B. Instructions to Bidders

C. ...

All of the foregoing documents, together with this Contract, are referred to herein as the Contract Documents. Also incorporated into this Contract, and made part hereof.

“ภาษา” (Language) ที่ใช้ในการทำสัญญา และการกำหนด “นิยาม” (Definitions) เองก็ทำหน้าที่ในการบ่งบอกถึงวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของคู่สัญญาด้วยเช่นกัน โดยเขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

All notices, instruction, correspondence of any other written documentation concerning the Contract shall be in Thai and English as the parties agree. แปลความได้ว่า คำบอกกล่าว คำสั่งคำ และแนะนำการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาจะต้องเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษตามที่คู่สัญญาตกลงกัน

In the Contract, words shall have the meanings assigned to hereunder except as the context requires otherwise. แปลความได้ว่า ในสัญญา ถ้อยคำดังต่อไปนี้ มีความหมายตามที่กำหนดไว้ เว้นแต่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

ส่วนของกฎหมายที่ใช้บังคับในสัญญา (Law of Contract) ก็มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากเป็นเครื่องกำหนดขอบเขตของสัญญาได้ว่าอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศใดฉบับใดบ้าง ในกรณีกฎหมายที่ใช้บังคับต่อร่างสัญญาของสำนักงานเลขาธิการจึงควรเป็นกฎหมายไทย ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกและการทำความเข้าใจ โดยเขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้ This Contract shall be subject to and construed in accordance with the Law of the Kingdom of Thailand.

๓.๒.๒ เงินที่ซื้อหรือจ้างและการชำระเงิน (Payment)

ในการซื้อขายหรือการจ้างจะต้องไม่เกินวงเงินตามที่ได้รับจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจะต้องกำหนดในสัญญาให้ชัดเจน ดังนี้

กรณีเป็นสัญญาซื้อขาย จะต้องกำหนดว่า “ผู้ซื้อจะชำระราคาสิ่งของซึ่งได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน...บาท ตลอดจนภาษีอากรอื่น ๆ และค่าใช้จ่ายทั้งปวงไว้ด้วยแล้ว เมื่อผู้ซื้อได้รับมอบสิ่งของถูกต้องครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว” เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้ The Purchaser shall pay the purchase price in amount of.... Bath inclusive of taxes and other expenses when the goods are properly and completely received by the Purchaser.

กรณีเป็นสัญญาจ้าง จะต้องกำหนดว่า “เงินค่าจ้างได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน...บาท ตลอดจนภาษีอากรอื่น ๆ และค่าใช้จ่ายทั้งปวงไว้ด้วยแล้วโดยถือราคาเหมารวมหรือราคาต่อหน่วยเป็นเกณฑ์” เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้ Wages in amount of... Baht inclusive of taxes and other expenses, whereas, the criteria can be based on lump sum price or price per unit.

ข้อสังเกต ในการร่างสัญญาภาษาอังกฤษตามระบบ Common Law เพิ่งเข้ามามีบทบาทในระบบกฎหมายของประเทศไทยนั้นมักจะมีการกล่าวถึงคำว่า “consideration” ซึ่งเป็นศัพท์กฎหมายในเรื่องของสัญญาในระบบ Common Law โดยเฉพาะ ซึ่งหมายถึงประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนแลกเปลี่ยนหรือสิ่งจูงใจที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อเป็นการตอบแทนการที่คู่สัญญารายนั้นปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่ตน เช่น การชำระราคาสินค้าเพื่อตอบแทนการส่งมอบสินค้า การชำระค่าเช่าเพื่อตอบแทนการใช้สอยทรัพย์สินซึ่งเช่ากัน การชำระ

ค่าใช้สทธิ เพื่อตอบแทนการได้รับอนุญาตให้ใช้สทธิ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นสาระสำคัญของการทำสัญญา และเป็นข้อกำหนดและเงื่อนไขเฉพาะที่คู่สัญญาตกลงกัน เช่น

In consideration of the promises and covenants herein contained, the Lessee agrees to pay to the Lessor the rent of ๒๐๐,๐๐๐ bath per month for the use of the [leased property]

การใช้คำว่า “consideration” ในสัญญาที่ร่างเป็นภาษาอังกฤษตามระบบ Common Law ก็คือ จะใช้ในรูปแบบของวลีที่ว่า “in consideration of” และมักจะตามด้วยถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวกับคำมั่นสัญญาและข้อตกลงระหว่างคู่สัญญา เช่น ตามด้วยข้อความว่า “the promises and covenants contained herein” เป็นต้น เหตุที่ใช้คำว่า “the promises and covenants” ก็เนื่องจากว่าสัญญาส่วนใหญ่ที่คู่สัญญาตกลงกลางจะเป็นสัญญาที่คู่สัญญา “ยังไม่ได้ปฏิบัติให้ลุล่วง” (executory) ดังนั้นจึงนำคำว่า “the promises and covenants” มาใช้เพื่อแสดงถึงคำมั่นสัญญาที่คู่สัญญาให้แก่กันไว้ในขณะทำสัญญาเพื่อที่จะปฏิบัติตามสัญญากันต่อไป

๓.๒.๓ กำหนดการส่งมอบ/ระยะเวลาของสัญญา (Inspection and Acceptance of Goods/Time of Completion)

โดยปกติระยะเวลาในการส่งมอบจะพิจารณาจากประกาศการจัดซื้อจัดจ้างเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน และจะต้องมีการกำหนดสถานที่ส่งมอบไว้ให้ชัดเจนโดยส่วนใหญ่จะเป็นที่ทำการของผู้ซื้อ หรือผู้ว่าจ้าง ในการส่งมอบนี้เป็นเรื่องที่จะต้องใช้ความระมัดระวังและต้องกำหนดเงื่อนไขให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ในกรณีที่สิ่งของตามสัญญาหรืองานที่ส่งมอบตามสัญญาต้องมีการทดสอบก่อนส่งมอบ ก็ควรระบุเกี่ยวกับการดำเนินการทดสอบดังกล่าวไว้ในสัญญาด้วย ในขณะเดียวกันก็ต้องกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติให้ชัดเจน เช่น การส่งมอบของเป็นชุดที่ไม่สามารถแยกใช้งานได้ ก็ต้องกำหนดให้ส่งทั้งหมดในคราวเดียวกัน หรือการส่งมอบล่าช้า ส่งมอบไม่ถูกต้อง หรือส่งมอบไม่ครบ จะต้องดำเนินการแจ้งผู้ขายหรือผู้ส่งมอบโดยเร็ว เป็นต้น

โดยในการตรวจรับมอบผู้ซื้อมักแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อตรวจสอบสินค้าที่ส่งมอบภายใต้สัญญา ณ สถานที่ที่ผู้ซื้อจะระบุไว้ ซึ่งหากคณะกรรมการตรวจสอบมีความมั่นใจว่าสินค้านี้ถูกต้องและเป็นไปตามสัญญาอย่างสมบูรณ์จึงจะมีการออกหนังสือรับรองการยอมรับให้แก่ผู้ขาย เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้ “The Purchaser will appoint an Inspection Committee to inspect the Goods delivered under the Contract at the place to be specified by the Purchaser. If the inspection Committee is satisfied that the Goods are correct and in full compliance with the Contract, the Certificate of Acceptance will be issued to the Seller.”

หรือในกรณีที่มีการกำหนดให้ผู้รับจ้างจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้ “The Contractor shall complete the work within ; days from the date stipulated in the Notice to proceed, issued by the Employer.”

นอกจากนี้หากต้องการขอขยายระยะเวลา (Extension of Time for Completion) ในการส่งมอบหรือการปฏิบัติงานนั้นเป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการที่จะพิจารณาอนุญาตได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง ในกรณีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ เหตุสุดวิสัย หรือเหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

ส่วนราชการต้องระบุไว้ในสัญญา โดยคู่สัญญาต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ส่วนราชการทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลง หากมิได้แจ้งภายในเวลาที่กำหนดคู่สัญญาจะยกมาอ้างเพื่อขอขยายระยะเวลาภายหลังไม่ได้ เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

Should the Contractor be delayed in the completion of the Works by any act or neglect of the Employer, or of any employee of the Employer or by any other contractor employed by the Employer or by Force Majeure or by any causes which the Contractor is not responsible, then an extension of time sufficient to compensate for the delay will be granted by the Employer.

ข้อสังเกต เมื่อส่วนราชการได้ทำหนังสือแจ้งอนุมัติให้ขยายระยะเวลาได้ ถือว่าการขยายเวลาสมบูรณ์แล้ว ไม่จำเป็นต้องทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมอีก เนื่องจากการขอขยายระยะเวลาไม่มีแบบหรือต้องทำเป็นหนังสือหรือทำหลักฐานเป็นหนังสือ

๓.๒.๔ ค่าปรับ (Claim for Penalty)

ค่าปรับในสัญญา มีความหมายเดียวกับ เบี้ยปรับ (fine) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งหมายถึง ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย (Damages) ที่คู่สัญญากำหนดไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะเกิดความเสียหายขึ้นจริง โดยคู่สัญญาฝ่ายที่เป็นลูกหนี้ได้ให้สัญญาว่าถ้าตนไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องสมควร คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าหนี้มีอำนาจที่จะริบหรือเรียกเอาเบี้ยปรับอันเกิดจากการนั้นได้ ต่างจากค่าเสียหายโดยทั่วไปที่เป็นสิทธิอันเกิดขึ้นจากสภาพบังคับของกฎหมายภายหลังจากที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว การกำหนดค่าปรับในสัญญามีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๓.๒.๔.๑ การปรับทั้งระบบ เป็นกรณีการกำหนดค่าปรับเมื่อคู่สัญญาฝ่ายที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการตามสัญญา (ผู้รับจ้างหรือผู้ขาย) ส่งมอบงานหรือสิ่งของล่าช้าเกินกำหนดเวลา การคิดค่าปรับจะคำนวณจากราคาของวงเงินทั้งหมดของงานจ้างหรือสิ่งของที่ซื้อขายตามสัญญานั้น ราคาค่าปรับในแต่ละประเภทดังนี้

- กรณีซื้อขาย กำหนดค่าปรับในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๐๒ บาทของราคาพัสดุที่ยังไม่ได้รับมอบ แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท

- กรณีจ้างทำของ กำหนดค่าปรับในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๑๐ บาทของราคางานจ้างนั้น (ราคาตามวงเงินทั้งหมดของสัญญาจ้าง) แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท

๓.๒.๔.๒ การปรับแยกเป็นส่วน โดยปกติการคิดค่าปรับจากราคาพัสดุที่ยังไม่รับมอบนั้น หากเป็นการส่งมอบพัสดุในงวดที่ ๑ จะต้องคำนวณจากวงเงินทั้งหมดตามสัญญาซื้อขายเป็นฐาน แต่หากเป็นการวัสดุในงวดที่ ๒ (ซึ่งอาจเป็นงวดสุดท้าย) ให้คิดค่าปรับลดลงโดยคำนวณจากวงเงินที่เหลือเป็นฐาน

๓.๒.๔.๓ การปรับเป็นชุด เป็นกรณีการจัดหาสิ่งของที่ต้องประกอบกันเป็นชุด หากขาดส่วนประกอบส่วนหนึ่งส่วนใดไปแล้วจะไม่สามารถใช้งานได้สมบูรณ์ เช่น การซื้อขายคอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง โต๊ะประชุม หรือกรณีการจัดหาสิ่งของที่ต้องมีการติดตั้งหรือทดสอบ เช่น การซื้อขายระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น กรณีดังกล่าวข้างต้นนี้หากมีการส่งมอบสิ่งของส่วนหนึ่งส่วนใดเกินกำหนดเวลา หรือมีการติดตั้งหรือทดสอบระบบเกินกว่ากำหนดเวลาในสัญญา การคิดค่าปรับ

จะต้องคำนวณจากราคาของวงเงินทั้งหมดตามสัญญาในลักษณะเดียวกันกับในกรณีแรก จะปรับลดลง โดยแยกส่วนไม่ได้

การคิดค่าปรับตามข้อตกลงซึ่งได้กำหนดไว้ในสัญญานั้นสามารถ จำแนกออกได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑. การปรับก่อนบอกเลิกสัญญา เป็นกรณีที่ส่วนราชการซึ่งมีฐานะ เป็นผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้าง ตามสัญญาจะทำการปรับผู้ขายหรือผู้รับจ้างที่ส่งมอบสิ่งของหรือส่งมอบงาน ล่าช้าเกินกำหนดเวลาตามสัญญาโดยยังไม่ได้ทำการบอกเลิกสัญญา เป็นการปรับตั้งแต่เวลาที่ผิดนัด ตามสัญญาไปจนกว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างตามสัญญาจะส่งมอบสิ่งของหรือส่งมอบงานให้แล้วเสร็จ ถูกต้องครบถ้วนตามสัญญา

๒. การปรับจนถึงวันบอกเลิกสัญญา เป็นกรณีที่ส่วนราชการ ซึ่งมีฐานะเป็นผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้างตามสัญญาจะทำการปรับผู้ขายหรือผู้รับจ้างที่ส่งมอบสิ่งของหรือ ส่งมอบงานล่าช้าเกินกำหนดเวลาตามสัญญาในลักษณะเดียวกันกับกรณีแรก แต่จะแจ้งให้ทราบด้วย ว่าจะทำการปรับจนถึงวันที่ส่วนราชการนั้นบอกเลิกสัญญาในกรณีที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่สามารถ ส่งมอบสิ่งของหรือทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามสัญญาหรือในกรณีหนึ่งกรณีใดที่สัญญา ได้กำหนดไว้

ตัวอย่างการใช้ถ้อยคำเพื่อกำหนดค่าปรับในสัญญา

๑. กรณีสัญญาซื้อขาย

“ในกรณีที่ผู้ขายไม่สามารถส่งมอบสิ่งของให้แล้วเสร็จ ตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาและผู้ซื้อยังไม่ได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา ผู้ขายจะต้องชำระค่าปรับ ให้แก่ผู้ซื้อเป็นรายวัน จำนวนวันละ ... บาท คิดเป็นอัตราร้อยละ ๐.๐๒(๒)% ของราคาสิ่งของที่ยัง ไม่ได้รับมอบนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนด ตามสัญญาจนถึงวันที่ผู้ขายได้นำสิ่งของมาส่งมอบให้ ผู้ซื้อจนถูกต้องครบถ้วน

การคิดค่าปรับในกรณีสิ่งของที่ตกลงซื้อขายประกอบกันเป็นชุด แต่ผู้ขายส่งมอบเพียงบางส่วน หรือขาดส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งไป ทำให้ไม่สามารถใช้งานได้ โดยสมบูรณ์ ให้ถือว่ายังไม่ได้ส่งมอบสิ่งของนั้นเลย และให้คิดค่าปรับจากสิ่งของเต็มทั้งชุด

ในระหว่างที่ผู้ซื้อยังมีได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญานั้น หากผู้ซื้อ เห็นว่าผู้ขายไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ผู้ซื้อจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและริบหลักประกัน หรือเรียกร้องจากรถนาการผู้ออกหนังสือค้ำประกัน กับเรียกร้องให้ชดใช้ราคาที่เพิ่มขึ้นตามที่กำหนดไว้ ในสัญญาก็ได้ และถ้าผู้ซื้อได้แจ้งข้อเรียกร้องให้ชำระค่าปรับไปยังผู้ขาย เมื่อครบกำหนดส่งมอบแล้ว ผู้ซื้อจะมีสิทธิที่จะปรับผู้ขายจนถึง วันบอกเลิกสัญญาได้อีกด้วย” เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

In the event that the Seller cannot deliver the goods within the period prescribed in the Agreement and the Purchaser has yet exercise the right to terminate the Agreement, the Seller shall be imposed penalty on a daily basis in amount of ... Baht per day which can be computed at the rate ๒ (two) % of the purchase price which has yet received since the due date under this Agreement until the date that the Seller delivers the goods to the Purchaser, and the Purchaser has properly and completely received such goods.

The calculation of penalty in case the delivered goods is a set, but the Seller delivers some parts or lack of some part which affect the goods cannot work properly, it will be deemed the goods has yet delivered and the penalty shall be imposed from the set of goods.

During the period that the Purchaser has yet to exercise the right to terminate the Agreement, if the Purchaser foresees that the Seller cannot comply with the Agreement, the Purchaser shall exercise the termination and seize the deposit or make a demand from the bank which issued the letter of guarantee and demand for compensate the increased price following the Agreement. In case the Purchaser has notified the request for a payment of penalty to the Seller, when it is due, the Purchaser is entitled to penalize the Seller until the termination date.

๒. กรณีสัญญาจ้าง

“หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างและผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นจำนวนเงินวันละ บาท และจะต้องชำระค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานในเมื่อผู้ว่าจ้างต้องจ้างผู้ควบคุมงานอีกต่อหนึ่งเป็นจำนวนเงินวันละ บาท นับถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาหรือวันที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายให้จนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริง นอกจากนี้ผู้รับจ้างยอมให้ผู้ว่าจ้างเรียกค่าเสียหายอันเกิดขึ้นจากการที่ผู้รับจ้างทำงานล่าช้าเฉพาะส่วนที่เกินกว่าจำนวนค่าปรับและค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้อีกด้วย

ในระหว่างที่ผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญานั้น หากผู้ว่าจ้างเห็นว่าผู้รับจ้างจะไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ผู้ว่าจ้างจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและใช้สิทธิภายหลังบอกเลิกสัญญาตาม ข้อ ... ก็ได้ และถ้าผู้ว่าจ้างได้แจ้งข้อเรียกร้องไปยังผู้รับจ้างเมื่อครบกำหนดแล้วเสร็จของงานขอให้ชำระค่าปรับแล้วผู้ว่าจ้างมีสิทธิผู้รับจ้างจนถึงวันบอกเลิกสัญญาได้อีกด้วย” เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

If the Contractor is not capable to complete the assignment within the time prescribed in the Agreement and the Employer has yet exercise the right to terminate the Agreement, the Contractor shall be imposed penalty to the Employer in amount of Baht per day and shall be borne the expenses which incurred as the Employer needs to hire another contractor in amount of Baht per day since the date after the due date following the Agreement or the actual complete date extended by the Employer. Moreover, the Employer is entitled to the compensation which occurred from the Contractor completes the assignment late especially the portion which exceeding such penalty and expenses.

During the period that the Employer has yet to exercise the right to terminate the Agreement, if the Employer foresees that the Contractor cannot comply with the Agreement, the Employer is entitled to exercise the termination and exercise the right after the termination following Clause If the

Employer has notified the request for a payment of penalty, when it is due, to the Contractor, the Employer is entitled to penalize the Contractor until the termination date.

๓.๒.๕ หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา (Performance bond)

หลักประกันสัญญา คือหลักประกันที่ต้องกำหนดไว้ในสัญญาเพื่อใช้ในการประกันให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างหรือคู่สัญญาฝ่ายเอกชนปฏิบัติตามสัญญา หากไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือทำให้เกิดการเสียหายคู่สัญญาฝ่ายผู้ว่าจ้างหรือผู้ซื้อหรือภาครัฐก็สามารถบังคับหรือริบหลักประกันสัญญานั้นได้ โดยหลักจะใช้เป็นหลักประกันตลอดอายุสัญญา ผู้ว่าจ้างหรือผู้ซื้อจะคืนหลักประกันสัญญาโดยไม่มีดอกเบี้ยให้แก่ผู้รับจ้างหรือผู้ขายเมื่อพ้นข้อผูกพันตามสัญญาแล้ว ซึ่งหลักประกันสัญญาจะแตกต่างจากหลักประกันการจ่ายเงินล่วงหน้าหรือหลักประกันผลงานสิ่งทีนำมาใช้เป็นหรือหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ประกอบด้วย

- เงินสด (Cash)
- เช็คที่ธนาคารสั่งจ่าย (Cheque issued by the bank)
- หนังสือค้ำประกันของธนาคารภายในประเทศ (Letter of Guarantee issued by the domestic bank)

- หนังสือค้ำประกันของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนหรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์ และประกอบธุรกิจค้ำประกันตามรายชื่อบริษัทเงินทุนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยแจ้งเวียนให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบ (Letter of Guarantee issued by the Thai Military Bank (“TMB” or previously know as “IFCT”) or licensed funding companies or licensed securities companies in the list issued by the Bank of Thailand, in the form of circular letter, to the government agencies. It allows to use the form of the letter of guarantee as specified by GorWorPor.)

- พันธบัตรไทย (Thai Bonds)
- หนังสือค้ำประกันของธนาคารในต่างประเทศสามารถใช้เป็นหลักประกัน

ของกรณีประกวดราคานานาชาติ (Letter of Guarantee issued by the foreign bank can be used in the event of international bidding.)

๓.๒.๖ การรับประกันความชำรุดบกพร่อง (Warranty for Defect)

การรับประกัน (warranty) เป็นคำศัพท์กฎหมายในระบบ Common Law ที่นำมาใช้ในสัญญาและเข้ามามีบทบาทในระบบกฎหมายของประเทศไทยเช่นกัน ในแง่ของระบบ Common Law นั้นถือว่า การผิดข้อสัญญาเกี่ยวกับการรับประกันนี้ไม่มีผลทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอันเป็นเหตุในการบอกเลิกสัญญา (termination of agreement) เพียงแต่สามารถเรียกร้องให้แก้ไขเยียวยาหรือรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นเท่านั้น ซึ่งต่างจากการผิดเงื่อนไข (conditions) แห่งสัญญาซึ่งคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งสามารถบอกเลิกสัญญาได้ อย่างไรก็ตามการเลิกสัญญาเพราะเหตุแห่งการผิดข้อสัญญาว่าด้วยการรับประกันก็อาจทำได้คู่สัญญาตกลงกันเช่นนั้น ตัวอย่างของการรับประกัน (warranty) และผลของการผิดการรับประกัน เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

The Supplier agrees to assume all warranty and representation obligations for the products sold to the Distributor. The Supplier covenants and agrees to indemnify and hold the Distributor harmless from and against any and all losses,

claims, damages, expenses, judgments, award, petitions, demands or liabilities of any type either jointly or severally to which the Distributor may become subject directly or indirectly on account of the manufacture, sale, distribution, advertising or promotion or similar activity related to the product.

มีข้อพึงสังเกตจากการใช้ถ้อยคำในประโยคข้างต้นคือคำว่า “indemnify and hold the Distributor harmless from and against” ซึ่งมีความหมายว่า หาก Distributor ถูกฟ้องเรียกร้องให้รับผิดชอบตามที่ระบุไว้ และ Distributor รับผิดชอบใช้ไปก่อนแล้วก็ดีหรือแจ้งให้ Supplier ทราบก็ดี Supplier จะต้องเข้ามารับผิดชอบต่อ Distributor สำหรับส่วนที่ Distributor รับผิดชอบใช้ไปก่อนหรือเข้าชดใช้แทน Distributor แล้วแต่กรณี

อันที่จริงแล้วการรับประกันอาจถือเป็นเงื่อนไขสำคัญของสัญญาก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทตกลงของคู่สัญญา เช่น The Seller hereby warrants and represents that the Seller has good title to the goods to be sold and delivered to the Purchaser. เป็นกรณีที่หากปรากฏว่าผู้ขายไม่มีสิทธิเหนือสินค้าดังกล่าวแล้วการโอนกรรมสิทธิ์ตามสัญญาซื้อขายนี้ย่อมกระทำมิได้

การรับประกันความชำรุดบกพร่องของงานจ้าง (Warranty for Defect) หมายถึง การรับประกันความชำรุดบกพร่องหรือเสียหายที่เกิดจากความบกพร่องของผู้รับจ้าง อันเนื่องจากการใช้วัสดุไม่ถูกต้องหรือทำไว้ไม่เรียบร้อยหรือทำไม่ถูกต้องตามมาตรฐานแห่งหลักวิชา ส่วนระยะเวลาการรับประกันเป็นการกำหนดเวลาในการคืนหลักประกันแก่ผู้รับจ้าง โดยการกำหนดเวลาการรับประกันการชำรุดบกพร่องกรณีสัญญาจ้างให้กำหนดเวลาที่

กรณีสัญญาจ้าง ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้าง เมื่องานเสร็จบริบูรณ์และผู้ว่าจ้างได้รับมอบงานแล้ว โดยหากได้รับแจ้ง ผู้รับจ้างจะต้องแก้ไขความบกพร่องดังกล่าวโดยไม่ชักช้า และผู้ว่าจ้างไม่จำเป็นต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายในข้อบกพร่องหรือความเสียหายใด ๆ อันเนื่องมาจากวัสดุหรือฝีมือที่บกพร่องของผู้รับจ้าง เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า The Contractor shall correct without delay, free of cost to the Employer, any defects or damages arising out of faulty materials or workmanship.

สำหรับกรณีสัญญาซื้อขายมักกำหนดให้ผู้ขายรับประกันความชำรุดบกพร่องของสินค้าเป็นระยะเวลา... เดือนนับจากวันที่ผู้ซื้อได้ออกหนังสือรับรองการยอมรับ เมื่อสินค้าดังกล่าวถูกพบว่ามีข้อบกพร่องหรือขาดประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เนื่องจากคุณภาพของวัสดุ การออกแบบ การประกอบ การประกอบ หรือการผลิต โดยผู้ขายจะต้องซ่อมแซมหรือเปลี่ยนวัสดุหรือส่วนประกอบโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายภายในระยะเวลาอันสมควร เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

The Seller undertakes to warrant against the defect of the Goods for a period of ... months from the date of issue of the Certificate of Acceptance. Should there be any defect or lack of efficiency associated with its operation due to the quality of materials, design, assembly, fabrication or production, the Seller shall repair or replace the material or component free of charge within a reasonable time.

ข้อสังเกต คู่สัญญาอาจตกลงให้ยกเว้นความรับผิดชอบจากความชำรุดบกพร่องหรือตกลงให้รับผิดชอบมากกว่าที่กฎหมายกำหนดก็ย่อมทำได้ เช่น การกำหนดให้รับผิดชอบถึงกรณีที่ความชำรุดบกพร่องนั้นเกิดขึ้นภายหลังการส่งมอบก็ได้ เป็นต้น เนื่องจากไม่มีกฎหมายเช่นว่านี้

บัญญัติไว้โดยตรงเหมือนกับกฎหมายของประเทศที่ใช้ระบบ Common Law เมื่อข้อสัญญาดังกล่าว เป็นข้อสัญญาที่มีประโยชน์และไม่ขัดต่อกฎหมายและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่ประการใดก็สามารถกระทำได้นั่นเอง

๓.๒.๗ การบอกเลิกสัญญา (Termination of Contract)

การบอกเลิกสัญญา (Termination of Contract) เป็นเพียงการระงับข้อผูกพัน หรือหนี้ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต แต่ไม่เป็นการทำลายความผูกพันที่มีหรือเกิดขึ้นก่อนการเลิกสัญญา ทั้งนี้คู่สัญญาจำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะเดิม เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษในเรื่องนั้น ๆ สิทธิการเลิกสัญญามีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๓๘๖ วรรคหนึ่งว่า “ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายการเลิกสัญญา เช่นว่านั้นย่อมทำได้ด้วยการแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง” ซึ่งเป็นนิติกรรมฝ่ายเดียว เมื่อกระทำโดยชอบแล้วย่อมมีผลเป็นการเลิกสัญญา แบ่งออกเป็น ๒ ประการ ได้แก่

๓.๒.๗.๑ สิทธิเลิกสัญญาโดยบทบัญญัติของกฎหมายตามมาตรา ๓๘๗ มาตรา ๓๘๘ และมาตรา ๓๘๙ แบ่งออกเป็น ๒ กรณีคือกรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้และกรณีการชำระหนี้ กลายเป็นพ้นวิสัย

๓.๒.๗.๒ สิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาเป็นการเปิดโอกาสให้คู่สัญญา แสดงเจตนาเลิกสัญญาได้ความประสงค์เว้นแต่จะต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบ รวบรวมหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและกฎหมายยังยอมรับให้คู่สัญญาตกลงกำหนดการเลิก สัญญาไว้ในสัญญาแตกต่างกับบทบัญญัติของกฎหมายได้ด้วย

หัวหน้าส่วนราชการสามารถใช้สิทธิการเลิกสัญญาได้ ในกรณี ที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้รับจ้าง ไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด อย่างไรก็ตาม หัวหน้าส่วนราชการพึงพิจารณาได้เฉพาะกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการโดยตรง หรือเพื่อแก้ไข ข้อเสียเปรียบของทางราชการในการที่จะปฏิบัติตามสัญญานั้นต่อไปเท่านั้น เหตุแห่งการบอกเลิกสัญญา เช่น การไม่ส่งมอบสิ่งของที่ตกลงซื้อขายกัน การไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง การไม่ปฏิบัติตาม การชำระหนี้ ในบางกรณีคู่สัญญาอาจไม่ได้ทำการเลิกสัญญาในทันที แต่จะส่งคำบอกกล่าวให้แก้ไข ความบกพร่องภายในกำหนดเวลาก่อนที่จะมีการบอกเลิกสัญญาอีกครั้งแทน

ข้อกำหนดและเงื่อนไขทั่วไปอีกข้อหนึ่งก็คือ การบอกเลิกสัญญา โดยข้อสัญญานี้จะระบุถึงเหตุแห่งการผิดสัญญาของคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น การไม่ชำระค่าเช่า ในสัญญาซื้อขาย ตลอดทั้งการไม่ปฏิบัติตามข้อสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง ซึ่งจะถือว่าคู่สัญญาฝ่ายที่ไม่ ปฏิบัติการชำระหนี้ของตนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อสัญญานั้น ๆ เป็นฝ่ายผิดสัญญา ผลของการผิดสัญญา คู่สัญญาอาจตกลงกันให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายที่ได้ผิดสัญญาในการบอกเลิกสัญญาได้โดยสิทธิในการบอก เลิกสัญญาเช่นว่านั้นย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิอื่น ๆ ตามกฎหมายในการที่คู่สัญญาฝ่ายที่ไม่ได้ ผิดสัญญาจะพึงมีในการเรียกร้องค่าเสียหายอื่น ๆ อีก

นอกจากนี้คู่สัญญาที่ไม่ได้ผิดสัญญาอาจให้โอกาสแก่คู่สัญญา ที่ผิดสัญญาในการแก้ตัวก่อนก็ได้ โดยทำการอาจบอกกล่าว (Notices) ให้คู่สัญญา ฝ่ายที่ผิดสัญญานั้น แก้ไขการประพฤติดิตข้อสัญญาภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำบอกกล่าวซึ่งหากไม่มีการแก้ไข การผิดสัญญา คู่สัญญาฝ่ายที่ได้ผิดสัญญาและได้ส่งคำบอกกล่าวให้แก้ไขการผิดสัญญาแล้วก็มีสิทธิ ที่จะบอกเลิกสัญญาได้ เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

Unless otherwise provided for in this Contract, when either party breaches any provision hereof, the other party shall give a written notice to such party requiring such party to correct such breach within ... days as from the date of receipt of such notice. Failure to comply with such notice on the part of the defaulting party shall entitle the party giving such notice to terminate this Contract. Such termination, however, shall be without prejudice to the rights and remedies of the party giving such notice provided for hereunder or under the applicable law.

ข้อสังเกตประการแรก การบอกเลิกสัญญาในกรณีผิดสัญญา จะใช้คำว่า “termination” ซึ่งจะทำให้สัญญาสิ้นสุดลงนับแต่มีการบอกเลิกสัญญาหรือเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาหนึ่งนับแต่มีการบอกเลิกสัญญาตามที่คู่สัญญาจะตกลงกันได้ คำว่า “termination” แตกต่างจากคำว่า “rescission” ซึ่งหมายถึงการเลิกสัญญาเช่นกันแต่มีผลในทางกฎหมายที่แตกต่างกัน ในกรณีของการบอกเลิกสัญญาแบบ “termination” นั้น สัญญาจะสิ้นสุดลงนับแต่เวลาบอกเลิกสัญญา หรือในเวลาใดนับแต่มีการบอกเลิกสัญญาตามที่คู่สัญญาตกลงกันได้ และจะไม่กระทบถึงการใด ๆ ที่คู่สัญญาได้กระทำหรือปฏิบัติต่อกันก่อนมีการเลิกสัญญา ดังนั้น การใดที่คู่สัญญาได้ปฏิบัติไปแล้ว หรือสิทธิเรียกร้องใด ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนการบอกเลิกสัญญาและยังมีได้ชัดใช้ต่อกันก็ยังสามารถบังคับกันได้ แม้จะบอกเลิกสัญญากันแล้วก็ตาม

ส่วนกรณีของการเลิกสัญญาแบบ “rescission” นั้นมีลักษณะเหมือนการบอกล้างสัญญาที่เป็นโมฆียะ (voidable contract) กล่าวคือ ทำให้สัญญานั้นเสียเปล่า (null) เสมือนหนึ่งว่าไม่มีสัญญาเกิดขึ้นเลย ผลที่ตามมาก็คือคู่สัญญาแต่ละฝ่ายต้องทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะเดิม (restitution) ก่อนที่จะมีการทำสัญญากัน การเลิกสัญญาโดย “rescission” จึงอาจกระทำโดยความตกลงร่วมกันของคู่สัญญาก็ได้หรือเป็นการบอกเลิกสัญญาในลักษณะเดียวกันกับการบอกล้างนิติกรรมที่เป็นโมฆียะ เช่น เกิดจากการฉ้อฉล (fraud) การข่มขู่ (duress) หรือสำคัญผิด (mistake) ก็ได้ ซึ่งจะทำให้นิติกรรมนั้นเป็นโมฆะตั้งแต่ต้น (void ab initio) หรือจะเป็นการบอกเลิกโดยคำสั่งศาลก็ได้ ซึ่งจะใช้ในกรณีที่เป็นการชดใช้เยียวยาตามหลัก Equity (equitable remedies) ในระบบ Common Law ซึ่งแตกต่างจากการชดใช้ตามกฎหมาย (legal remedies) ที่ชดใช้ค่าเสียหายกัน เป็นวงเงิน (money damages)

ข้อสังเกตประการที่สอง คำบอกกล่าว (Notices) มักถูกกำหนดไว้เป็นข้อตกลงข้อหนึ่งในสัญญาด้วย โดยจะระบุถึงวิธีการในการส่งคำบอกกล่าว เช่น All notices called for by the terms of the Contract Documents shall be delivered by hand or by registered mail to the party's address to which it is given.

๓.๒.๘ การระงับข้อพิพาท (Settlement of Disputes)

อาจกระทำได้โดยวิธีการระงับข้อพิพาทผ่านระบบ “อนุญาโตตุลาการ” (arbitrator) กล่าวคือ คู่สัญญาตกลงกันกำหนดบุคคลที่สามซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียวหรือหลายคน ให้ทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญา โดยในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการจะเปิดโอกาสให้คู่กรณีพิพาทแสดงข้อเรียกร้องและข้อต่อสู้พร้อมทั้งนำพยานหลักฐานต่าง ๆ มาสืบเพื่อรับฟังข้อเท็จจริง ตลอดจนสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาตามวัน เวลา และสถานที่ตามที่คู่กรณีพิพาทตกลงกันได้ รวมทั้งคู่กรณีพิพาทสามารถตกลงกันกำหนดวิธีพิจารณาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและความสงบเรียบร้อยของประชาชนเพื่อใช้ในการดำเนินกระบวนการ

พิจารณาแก้ข้อพิพาทได้ และเมื่อรับฟังข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณาแล้ว อนุญาโตตุลาการจึงมีคำวินิจฉัยข้อพิพาทต่อไป เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

Any dispute or difference arising out of or in connection with this Contract or the implementation of any of the provisions of this Contract which cannot be settled amicably shall be referred to arbitration.

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีมีมติ เรื่อง “การทำสัญญาระหว่างรัฐกับเอกชน” ในกรณีที่เกิดข้อพิพาท เช่น ข้อพิพาททางปกครอง ขนาดของโครงการ แหล่งเงินของโครงการ ซึ่งล้วนเป็นข้อพิพาทที่อาจเกิดปัญหาด้านการตีความ ในทางปฏิบัติตามมา โดยเปิดกว้างให้สัญญาระหว่างรัฐและเอกชนสามารถใช้วิธีอนุญาโตตุลาการ ในการระงับข้อพิพาทได้ ทั้งนี้หากเป็นสัญญาทางปกครองหรือสัญญาสัมปทานใดที่รัฐเห็นว่า จะกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะหรือความมั่นคงของประเทศแล้ว อาจพิจารณาสงวนสิทธิ์ในการ ไม่ใช้วิธีอนุญาโตตุลาการในสัญญา โดยนำเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติเป็นกรณีไป ส่งผลให้การทำสัญญา ระหว่างรัฐกับเอกชนในเวลาต่อมาที่เป็นเรื่องกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะหรือความมั่นคง ของประเทศไม่ได้มีการกำหนดเป็น “สัญญาอนุญาโตตุลาการ” อีก เช่นในกรณี สัญญาจัดหาเงินกู้ เพื่อชำระค่าเครื่องบินแอร์บัส A๓๓๐-๓๐๐ จำนวน ๖ ลำ ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยในขณะนั้นกระทรวงการคลังได้ถือหุ้นของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๑ ได้มีหนังสือที่ กค๐๙๐๔/๓๔๙๕ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ พิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการว่า “สัญญาทุกประเภทที่หน่วยงานของรัฐทำกับเอกชน ในไทยหรือต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็สัญญาทางปกครองหรือไม่ ไม่ควรเขียนข้อผูกมัดในสัญญา ให้มอบข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาด เว้นแต่มีความจำเป็นหรือเป็นข้อเรียกร้อง ของคู่สัญญาอีกฝ่ายที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ ก็ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติเป็นราย ๆ ไป”

ดังนั้นหากนิติกรผู้ร่างสัญญาเห็นว่าสัญญาใดมีวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ ที่อาจกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะหรือความมั่นคงของประเทศแล้ว ก็ควรกำหนดวิธีการระงับ ข้อพิพาททางศาลแทน โดยระบุให้ชัดเจนว่า

ถึงกรณีที่ไม่สามารถแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการหรือในกรณีที่ไม่เห็นด้วย กับการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการคู่สัญญาแต่ละฝ่ายมีสิทธิยื่นคำฟ้องต่อศาลไทยเพื่อตัดสินตาม ความเหมาะสม เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

Should either party be unable to appoint an arbitrator or in case of disagreement as regards to the appointment of an umpire. Each party shall have the right to institute suit against the other in the Civil Court in Bangkok, Thailand.

๓.๒.๙ สิทธิหน้าที่ของคู่สัญญา (Rights and Obligation)

สัญญาก่อให้เกิดผลผูกพันกันตามกฎหมายระหว่างคู่สัญญาซึ่งความผูกพันนี้ คือ “หนี้” ซึ่งคู่สัญญามีหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อกันในลักษณะ ๓ ประการดังนี้

๓.๒.๙.๑ สัญญาซึ่งก่อให้เกิดหน้าที่ซึ่งคู่สัญญาจะต้องกระทำให้แก่กัน เช่น สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างฝ่ายผู้รับจ้างมีหนี้หรือหน้าที่ต้องทำการก่อสร้างจนแล้วเสร็จให้กับผู้ว่าจ้าง ฝ่ายผู้ว่าจ้างก็มีหนี้หรือหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าจ้างให้กับผู้รับจ้างตามที่ตกลงกันไว้ เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ได้ดังต่อไปนี้

Obligation of the Contractor : The Contractor agrees to perform efficiently and faithfully all of the work and to furnish all of the equipments and materials described in the Contract Documents and to supply or provide all equipments, materials, supplies, labor and other facilities requisite for or incidental to the successful completion of the work and in carrying out all duties and obligations imposed by the Contract Documents.

Obligation of the Employer : The Employer agrees, subject to the terms and conditions of the Contract Documents, to pay the contractor the amount specified, and at the rates and terms and in the manner set forth in the Contract Documents.

๓.๒.๙.๒ สัญญาซึ่งก่อให้เกิดหน้าที่ซึ่งคู่สัญญาจะต้องงดเว้นไม่กระทำ เช่น สัญญาเช่าอาคารฝ่ายผู้เช่ามีหน้าที่ตามเงื่อนไขของสัญญาที่ห้ามผู้เช่าทำการต่อเติมหรือตัดแปลงอาคารที่เช่า หรือสัญญารับเหมาก่อสร้างที่ห้ามมิให้มอบหมายหน้าที่ให้แก่ผู้รับเหมาช่วง (Assignment and Subletting) เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

- The Contractor shall not assign the Contract or any part thereof, or any benefit or interest therein or thereunder without the prior written consent of the Employer. Provided that the Contractor may transfer any monies due or to become due under the Contract in favour of his bankers without written consent of the Employer but he shall notify the Employer of such transfer.

- The Contractor shall not sublet the whole of the Works. Except where otherwise provided by the Contract, the Contractor shall not sublet any part of the Works without the prior written consent of the Employer. Such consent, if given, shall not relieve the Contractor from any liability or obligation under the Contract and he shall be liable for the defaults and neglects of any sub-contractor, his agents or workmen.

๓.๒.๙.๓ สัญญาซึ่งก่อให้เกิดหน้าที่ซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะต้องส่งมอบทรัพย์สินให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง เช่น สัญญาซื้อขายอาคารชุด ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบอาคารชุดตามที่ตกลงกันให้แก่ผู้ซื้อ ส่วนผู้ซื้อมีหน้าที่ต้องชำระราคาให้แก่ผู้ขาย เช่น The Seller agrees to sell and the Purchaser agrees to purchase the goods as described and referred in the Contract Documents as "the Goods".

เมื่อสัญญาก่อให้เกิดหน้าที่หรือหนี้ซึ่งจะต้องปฏิบัติต่อกันแล้ว คู่สัญญาซึ่งอยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้ออมมีสิทธิเรียกร้องให้คู่สัญญาฝ่ายที่เป็นลูกหนี้ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามข้อตกลงในสัญญาได้โดยฝ่ายที่อยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้จะปฏิเสธการชำระหนี้หรือการปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาไม่ได้ เว้นแต่สัญญาซึ่งต่างฝ่ายต่างมีหนี้หรือหน้าที่ต่อกันและกัน ถ้าฝ่ายหนึ่งบิดพลิ้วไม่ชำระหนี้อีกฝ่ายหนึ่งก็มีสิทธิที่จะไม่ชำระหนี้ได้ เช่น สัญญาซื้อขายอุปกรณ์สำนักงาน ถ้าผู้ขายไม่ส่งมอบอุปกรณ์สำนักงานให้ผู้ซื้อตามระยะเวลาที่กำหนดผู้ซื้อย่อมปฏิเสธที่จะชำระราคาได้

๓.๒.๑๐ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา (Amendment)

ในกรณีของการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา (Amendment) นั้น ควรพิจารณาถึงความจำเป็นโดยไม่ทำให้ทางราชการเสียเปรียบหรือเป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์ของทางราชการ (ซึ่งหมายความรวมถึงความเป็นธรรมที่คู่สัญญาเอกชนควรจะได้รับด้วย) เช่น คู่สัญญาเอกชนวางหลักประกันสัญญาเป็นเงินสดแล้วมีความจำเป็นต้องใช้เงินสดแล้วมาขอเปลี่ยนแปลงใช้เป็นหนังสือค้ำประกันของธนาคารภายในประเทศแทน ซึ่งราชการไม่เสียประโยชน์และตามหลักแห่งความเป็นธรรมส่วนราชการต้องอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาได้ เป็นต้น

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญานั้นคู่สัญญาฝ่ายเอกชนจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาในช่วงระยะเวลาใดก็ได้ แม้จะเลยกำหนดเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาแล้วก็ตาม แต่จะต้องขอแก้ไขก่อนสัญญาสิ้นสุดซึ่งหมายถึงก่อนรับมอบสิ่งของหรืองานจ้างงวดสุดท้าย การที่กำหนดระยะเวลาตามสัญญาสิ้นสุดลง และส่วนราชการยังให้ทำงานต่อไปยังถือไม่ได้ว่าสัญญาสิ้นสุดลง เพราะส่วนราชการยังให้โอกาสผู้รับจ้างทำงานต่อไปโดยยังไม่ได้รับมอบงานงวดสุดท้าย โดยปรับผู้รับจ้างเป็นค่าเสียหาย เช่นนี้คู่สัญญาเอกชนยังสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาได้

กรณีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาซึ่งมีความจำเป็นต้องเพิ่ม หรือลดวงเงินหรือเพิ่มงาน ลดงาน หรือต้องเพิ่ม หรือลดระยะเวลาส่งมอบของหรือขยายระยะเวลาในการทำงาน จะต้องตกลงพร้อมกันไปซึ่งหมายความว่า หากมีการเพิ่มงานระยะเวลาการทำงานและเงินอาจเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับเมื่อมีการลดเนื้องานระยะเวลาการทำงานและเงินอาจจะต้องลดลง ดังนั้นเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้างและระยะเวลาส่งมอบของหรืองานของคู่สัญญาก็จะต้องมาตกลงกันใหม่ ดังนั้นกรณีที่มีการตกลงเพิ่มงานและเพิ่มระยะเวลาส่งมอบ ก็จะมีผลทำให้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จเปลี่ยนแปลงขยายระยะเวลาเพิ่มขึ้นไปด้วยนั่นเอง

ข้อสังเกตประการแรก สัญญาที่ทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรต่อมาคู่สัญญาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมด้วยวาจาแล้วในการประชุมร่วมกันหรือตามที่ได้พูดคุยกันทางโทรศัพท์หรือในพฤติการณ์อื่นใด การมีข้อสัญญาว่าด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาจะเป็นการมิให้เกิดโทรศัพท์ป้องกันหรือในพฤติการณ์อื่นใดนั้นจะถือเป็นการแก้ไขสัญญาหรือไม่ คู่สัญญามักตกลงกันว่าการแก้ไขเพิ่มเติมข้อสัญญาหรือตัวสัญญาจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรและลงลายมือชื่อคู่สัญญาเป็นสำคัญ มิการตกลงกันว่าการแก้ไขเพิ่มเติมด้วยวาจาแล้วในการประชุมร่วมกันหรือตามที่ได้พูดคุยกันทาง เช่นนั้นจะไม่มีผลเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลง เช่น

This Contract may be amended only by instrument made in writing and signed by the parties hereto. หรือ Any amendment of this Contract shall be made in writing and signed by the parties hereto.

“การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาฉบับนี้ไม่ถือว่ามีผลผูกพันเว้นแต่จะทำได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษรและลงลายมือชื่อของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย”

ข้อสังเกตประการที่สอง ข้อสัญญาว่าด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญา ตามแบบของสัญญาที่ กวพ. กำหนด และที่เคยผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานอัยการสูงสุด ๑๓ ตัวอย่างนั้น ไม่ได้กำหนดข้อสัญญาว่าด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาไว้แต่อย่างใด ทั้งนี้หากมีเหตุจำเป็นต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาต้องทำเป็นหนังสือตามแบบและพิธีการและลงลายมือชื่อของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเช่นเดียวกับการทำสัญญาหลัก

๓.๓ ส่วนที่เป็นข้อสรุปหรือลงท้ายของสัญญา (Conclusion)

ส่วนลงท้ายของสัญญาเป็นส่วนที่แสดงถึงการรับรู้ และเข้าใจของคู่สัญญาว่า ข้อสัญญานั้นถูกต้องตรงกับเจตนาของคู่สัญญาทุกฝ่าย ซึ่งประกอบไปด้วยการลงลายมือชื่อของคู่สัญญา และการลงลายมือชื่อของพยานในสัญญา ดังนี้

๓.๓.๑ ส่วนลงท้ายของสัญญา (Counterparts)

เมื่อคู่สัญญาได้กำหนดเนื้อหาซึ่งมีสาระสำคัญตามที่ได้ตกลงกันแล้ว ในส่วนท้ายของสัญญาก็จะระบุเป็นการปิดท้ายสัญญาให้ทราบว่า สัญญาที่ได้ทำกันนั้นได้ทำไว้กี่ฉบับ ถ้ามีคู่สัญญา ๒ ฝ่าย จะทำสัญญาเป็นคู่ฉบับ (duplicate) สำหรับคู่สัญญาแต่ละฝ่ายถือไว้หรือหาก มีคู่สัญญามากกว่าสองฝ่ายก็ทำคู่ฉบับให้ครบตามจำนวนคู่สัญญาซึ่งคู่ฉบับเหล่านี้ถือเป็นตัวฉบับ (original) เสมอกัน กรณีที่ได้ทำสัญญา ๒ ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษตาม ควรมีข้อความว่า “สัญญานี้ทำขึ้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยจัดทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ” เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้อังต่อไปนี้

Done in duplicate, Thai and English, each being equally authentic, each party holding one copy.

นอกจากนี้สัญญาแต่ละฉบับต้องมีข้อความถูกต้องตรงกัน พร้อมกันนั้นก็ระบุข้อความเป็นการยืนยันว่า คู่สัญญาได้ทำสัญญาด้วยใจสมัคร ได้ถูกบังคับหลอกลวงหรือมิได้เกิดจากการฉ้อฉล (fraud) สำคัญผิด (mistake) และมีเจตนาที่จะผูกพันกันตามกฎหมาย โดยใช้ข้อความที่แสดงว่า “คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาดีแล้วหรือโดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน ส่วนที่เป็นข้อสรุปหรือลงท้ายของสัญญา” เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้อังต่อไปนี้

In witness whereof, this Contract is made in duplicate having corresponding terms and conditions and the parties hereto have read and understood the terms and conditions hereof and thereby affixed their respective signatures and corporate seals [if any] in the presence of the witnesses on the date and in the month and year first above written.

๓.๓.๒ ลายมือชื่อคู่สัญญา (Signed of Parties)

แม้ว่าในสัญญาจะได้ระบุชื่อคู่สัญญาไว้ในส่วนแรกของสัญญาแล้วก็ตาม แต่ถ้าคู่สัญญาไม่ได้ลงลายมือชื่อในสัญญาด้วย สัญญานั้นก็จะไม่มีผลบังคับได้ตามกฎหมาย เพราะตามหลักเหตุผลแล้วเพียงแต่มีข้อความของสัญญาเท่านั้น ผู้หนึ่งผู้ใดยอมเขียนหรือทำขึ้นเองได้ โดยที่ผู้ถูกอ้างว่าเป็นคู่สัญญาอาจมีส่วนรู้เห็นหรือตกลงด้วย ดังนั้น การลงลายมือชื่อในสัญญา จึงเป็นสิ่งสำคัญมากในสัญญา เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าคู่สัญญาซึ่งได้ตกลงทำสัญญากันแล้วนั้น เป็นการแสดงเจตนาที่จะมีผลผูกพันกัน ดังนี้

- ตกลงยอมรับที่จะผูกพันกันดังเงื่อนไขของข้อสัญญาต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในสัญญานั้น และ
- ตกลงให้สัญญามีผลเกิดขึ้น (ไม่ว่าจะให้เกิดขึ้นทันที หรือให้เกิดขึ้น ณ เวลาใด เวลาหนึ่งหลังจากที่มีการลงนามในสัญญานั้น)

ดังนั้นความตกลงใด ๆ แม้จะมีสาระสำคัญและรูปแบบของสัญญาก็ตาม แต่ถ้าปราศจากลายมือชื่อของคู่สัญญาซึ่งจะต้องรับผิดชอบตามสัญญาแล้ว สัญญานั้นย่อมไม่สมบูรณ์ และไม่มีผลผูกพันกันตามกฎหมาย

ส่วนในกรณีที่คู่สัญญาเป็นนิติบุคคล กรรมการหรือหุ้นส่วนผู้มีอำนาจจัดการ แทนนิติบุคคลจะเป็นผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อแทนนิติบุคคล ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามวิธีการแสดงเจตนา ของนิติบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทหรือระบุไว้ในหนังสือรับรองของกระทรวง พาณิชย ซึ่งโดยทั่วไปจะต้องมีลายมือชื่อของบุคคลเหล่านี้และจะต้องมีการประทับตราของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนซึ่งเป็นนิติบุคคลประกอบด้วย จึงจะมีผลผูกพันตามกฎหมาย โดยถือว่าคู่สัญญา ซึ่งเป็นนิติบุคคลได้ลงลายมือชื่อแล้ว

ในการลงลายมือชื่อหรือการเซ็นสัญญานั้น มีข้อควรทราบเพิ่มเติมว่า ผู้เป็นคู่สัญญาควรใช้ลายเซ็นแบบที่เคยเซ็นมาก่อน เพื่อป้องกันปัญหาโต้เถียงเกี่ยวกับลายเซ็น ทั้งนี้การลงลายมือชื่อหรือการเซ็นสัญญาควรมีพยานรู้เห็นด้วยและถ้าเป็นไปได้ควรใช้พยานที่เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือหรือมีฐานะหน้าที่การงานน่าเชื่อถือ เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ดังต่อไปนี้

[Signed] _____ Party
[_____]

๓.๓.๓ พยานในการทำสัญญา (Witness)

แม้กฎหมายจะไม่ได้บังคับให้การทำสัญญาโดยทั่วไปจะต้องมีพยานในการทำสัญญานั้นก็ตาม แต่การมีพยานรับรู้และรับรองการทำสัญญาจะทำให้สัญญามีความน่าเชื่อถือ และคู่สัญญาจะมีความระมัดระวังในการปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญามากยิ่งขึ้น เพราะมีพยานซึ่งเป็นบุคคลอื่นร่วมรับรู้ในการทำสัญญาด้วย นอกจากนี้ในกรณีที่มีปัญหาข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญา คู่สัญญาแต่ละฝ่ายก็อาจให้พยานมายืนยันความถูกต้องได้ซึ่งเป็นการป้องกันการบิดพลิ้วหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาและหากมีคดีเกี่ยวกับสัญญาต้องขึ้นสู่ศาล คู่สัญญาก็อาจเบิกพยานในการทำสัญญามาให้การยืนยันข้อเท็จจริงและความถูกต้องในสัญญานั้นได้ สำหรับจำนวนพยานนั้นในทางปฏิบัติมักนิยมให้มีพยานในสัญญาเพียงสองคน

[Signed] _____ Witness
[_____]

๓.๔ ความไม่สมบูรณ์หรือการไม่สามารถใช้บังคับได้ของข้อสัญญา (Invalidity or unenforceability)

เนื่องจากสัญญาที่ได้รับอิทธิพลจากระบบ Common Law จะมีการร่างข้อกำหนด และเงื่อนไขไว้ค่อนข้างละเอียดเพื่อสามารถให้บังคับกันได้ระหว่างคู่สัญญาไม่ว่ากฎหมายที่ใช้บังคับแก่สัญญาเช่นว่านั้น (applicable law) จะเป็นกฎหมายในระบบ Common Law หรือ Civil Law ก็ตามหรือเป็นกฎหมายของประเทศใดก็ตาม ในกรณีเช่นว่านี้จึงเป็นไปได้ว่าข้อสัญญาในสัญญานั้น อาจขัดกับบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่หรือเป็นไปได้ว่าในขณะที่ทำสัญญานั้น ไม่มีข้อสัญญาใดที่ขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับแต่ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายทำให้ข้อสัญญาบางข้อขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ ดังนั้นเพื่อมิให้สัญญาต้องตกเป็นอันไม่สมบูรณ์หรือใช้บังคับไม่ได้ทั้งหมดคู่สัญญาจึงระบุข้อสัญญาที่มีให้ข้อสัญญาที่ตกเป็นอันไม่สมบูรณ์หรือใช้บังคับมิได้นั้นกระทบกระเทือนข้อสัญญาอื่น ให้ต้องมีผลไม่สมบูรณ์หรือใช้บังคับไม่ได้ตามไปด้วย เช่น

Whenever possible, each provision of this Contract shall be interpreted in such a manner as to be effective and valid under the applicable laws. However, if any provision of this Contract shall be held to be invalid or prohibited under applicable laws, such provision shall be ineffective only to the extent of such invalidity or prohibition without affecting the validity of the remainder of such provision or the remaining provisions of this Contract, which shall remain in full force and effect.

บทที่ ๔
เสนอตัวอย่างการตรวจร่างสัญญาประเภทต่าง ๆ

ปัจจุบันรูปแบบสัญญามาตรฐานที่เป็นภาษาอังกฤษตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๓ ที่หากจำเป็นต้องร่างสัญญาขึ้นใหม่ให้ส่งร่างสัญญาให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน เว้นแต่ การทำสัญญาตามแบบที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้เคยให้ความเห็นชอบ มาแล้ว ก็ให้กระทำได้ หากจำเป็นต้องทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศให้ทำเป็นภาษาอังกฤษ และต้องจัดทำข้อสรุปสาระสำคัญของสัญญาเป็นภาษาไทยตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศ กำหนด โดยตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ ประกอบกับประกาศของคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐนั้น ได้กำหนดให้การทำสัญญาของหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ จะทำสัญญาเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาของประเทศที่หน่วยงานของรัฐนั้นตั้งอยู่ โดยผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานของรัฐอีกด้วย ยังไม่ได้มีกำหนดรูปแบบสัญญามาตรฐานไว้ แต่เคยมีรูปแบบสัญญามาตรฐานภาษาอังกฤษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

๔.๑ สัญญาซื้อขาย Sale Agreement

This Contract is made in The Secretariat of The House of Representatives, U Thong Nai Rd., Dusit, Bangkok this ๒๕th day of August ๒๐๑๙.

Between The Secretariat of The House of Representatives represented by..... (hereinafter called the “Purchaser”) of the one part and, a duly authorized director, having its principal place of business located at (hereinafter called the “Seller”) of the other part.

The Purchaser and the Seller mutually agree as follows:

๑. Purchase/Employment Entente

๑.๑ The Seller agrees to sell and the Purchaser agrees to buy the goods as described and referred in the Contract Documents as "the Goods" at the total price of(.....)

- (i) ...
- (ii) ...
- (iii) ...

๑.๒ All notices, instruction, correspondence of any other written documentation concerning the Contract shall be in Thai and English as the parties agree.

๑.๓ In the Contract, words shall have the meanings assigned to hereunder except as the context requires otherwise

(i) "the Seller" means the person or persons, partnership or company whose bid has been accepted by the Purchaser and agrees to supply and deliver goods to the Purchaser

(ii) "the Goods" means all of the equipment and/or materials to be purchased as stated in sub-paragraph the Purchaser.

(iii) ...

๑.๔ The following documents are attached to this contract and made an integral part of this Contract as though fully written out and set forth herein

(i) ...

(ii) ...

(iii) ...

๑.๕ This Contract shall be subject to and construed in accordance with the Law of the Kingdom of Thailand.

๒. Payment

๒.๑ The Purchaser shall pay the purchase price in amount of... Bath inclusive of taxes and other expenses when the goods are properly and completely received by the Purchaser.

๒.๒ ...

๒.๓ ...

๓. Inspection and Acceptance of Goods /Time of Completion

๓.๑ The Purchaser will appoint an Inspection Committee to inspect the Goods delivered under the Contract at the place to be specified by the Purchaser. If the inspection Committee is satisfied that the Goods are correct and in full compliance with the Contract, the Certificate of Acceptance will be issued to the Seller.

๓.๒ ...

๓.๓ ...

๔. Claim for Penalty

๔.๑ In the event that the Seller cannot deliver the goods within the period prescribed in the Agreement and the Purchaser has yet exercise the right to terminate the Agreement, the Seller shall be imposed penalty on a daily basis in amount of ... Baht per day which can be computed at the rate ๒ (two) % of the purchase price which has yet received since the due date under this Agreement until the date that the Seller delivers the goods to the Purchaser, and the Purchaser has properly and completely received such goods.

๔.๒ ...

๔.๓ ...

๕. Performance bond

๕.๑ Cash or Cheque issued by the bank

୧.୭ ...

୧.୮ ...

୬. Warranty for Defect

୬.୧ The Seller undertakes to warrant against the defect of the Goods for a period of ... months from the date of issue of the Certificate of Acceptance. Should there be any defect or lack of efficiency associated with its operation due to the quality of materials, design, assembly, fabrication or production, the Seller shall repair or replace the material or component free of charge within a reasonable time.

୬.୨ The Seller hereby warrants and represents that the Seller has good title to the goods to be sold and delivered to the Purchaser.

୬.୩ ...

୭. Termination of Contract

୭.୧ Unless otherwise provided for in this Contract, when either party breaches any provision hereof, the other party shall give a written notice to such party requiring such party to correct such breach within ... days as from the date of receipt of such notice. Failure to comply with such notice on the part of the defaulting party shall entitle the party giving such notice to terminate this Contract. Such termination, however, shall be without prejudice to the rights and remedies of the party giving such notice provided for hereunder or under the applicable law.

୭.୨ All notices called for by the terms of the Contract Documents shall be delivered by hand or by registered mail to the party's address to which it is given.

୭.୩ ...

୮. Settlement of Disputes

୮.୧ Any dispute or difference arising out of or in connection with this Contract or the implementation of any of the provisions of this Contract which cannot be settled amicably shall be referred to arbitration.

୮.୨ ...

୮.୩ ...

୯. Rights and Obligation

୯.୧ The Seller agrees to sell and the Purchaser agrees to purchase the goods as described and referred in the Contract Documents as "the Goods".

୯.୨ ...

୯.୩ ...

୧୦. Amendment

୧୦.୧ This Contract may be amended only by instrument made in writing and signed by the parties hereto.

୧୦.୨ ...

๑๐.๓ ...

Done in duplicate, Thai and English, each being equally authentic, each party holding one copy.

In witness whereof, this Contract is made in duplicate having corresponding terms and conditions and the parties hereto have read and understood the terms and conditions hereof and thereby affixed their respective signatures and corporate seals [if any] in the presence of the witnesses on the date and in the month and year first above written.

[Signed] _____ Party
[_____]

[Signed] _____ Party
[_____]

[Signed] _____ Witness
[_____]

[Signed] _____ Witness
[_____]

๔.๒ สัญญารับเหมาก่อสร้าง Construction Contract Agreement

This Contract is made in The Secretariat of The House of Representatives, U Thong Nai Rd., Dusit, Bangkok this ๒๕th day of August ๒๐๑๙.

Between The Secretariat of The House of Representatives represented by..... (hereinafter called the “Employer”) of the one part and, a duly authorized director, having its principal place of business located at (hereinafter called the “Contractor”) of the other part.

The Employer and the Contractor mutually agree as follows :

๑. Purchase/Employment Entente

๑.๑ The Contractor agrees to perform efficiently and faithfully all of the work and to furnish all of the equipments and materials described in the Contract Documents and to supply or provide all equipments, materials, supplies, labor and other facilities requisite for or incidental to the successful completion of the work and in carrying out all duties and obligations imposed by the Contract Documents.

- (i) ...
- (ii) ...
- (iii) ...

๑.๖ All notices, instruction, correspondence of any other written documentation concerning the Contract shall be in Thai and English as the parties agree.

๑.๗ In the Contract, words shall have the meanings assigned to hereunder except as the context requires otherwise

(i) "Employer" means the Department of Ministry of and its authorized representatives.

(ii) "Engineer" means the Engineer designated by the Employer to supervise the Works in the Contract or other Engineer appointed from time to time by the Employer and notified in writing to the Contractor to act as Engineer for the purposes of the Contract.

- (iii) ...

๑.๘ The following documents are attached to this contract and made an integral part of this Contract as though fully written out and set forth herein

- (i) ...
- (ii) ...
- (iii) ...

๑.๙ This Contract shall be subject to and construed in accordance with the Law of the Kingdom of Thailand.

๒. Payment

๒.๑ Wages in amount of... Baht inclusive of taxes and other expenses, whereas, the criteria can be based on lump sum price or price per unit.

๒.๒ ...

๒.๓ ...

๓. Inspection and Acceptance of Goods /Time of Completion

๓.๑ The Contractor shall complete the work within ; days from the date stipulated in the Notice to proceed, issued by the Employer.

๓.๒ Should the Contractor be delayed in the completion of the Works by any act or neglect of the Employer, or of any employee of the Employer or by any other contractor employed by the Employer or by Force Majeure or by any causes which the Contractor is not responsible, then an extension of time sufficient to compensate for the delay will be granted by the Employer.

๓.๓ ...

๔. Claim for Penalty

๔.๑ If the Contractor is not capable to complete the assignment within the time prescribed in the Agreement and the Employer has yet exercise the

right to terminate the Agreement, the Contractor shall be imposed penalty to the Employer in amount of Baht per day and shall be borne the expenses which incurred as the Employer needs to hire another contractor in amount of Baht per day since the date after the due date following the Agreement or the actual complete date extended by the Employer. Moreover, the Employer is entitled to the compensation which occurred from the Contractor completes the assignment late especially the portion which exceeding such penalty and expenses.

๔.๒ ...

๔.๓ ...

๕. Performance bond

๕.๑ Cash or Cheque issued by the bank

๕.๒ ...

๕.๓ ...

๖. Warranty for Defect

๖.๑ The Contractor shall correct without delay, free of cost to the Employer, any defects or damages arising out of faulty materials or workmanship.

๖.๒ ...

๖.๓ ...

๗. Termination of Contract

๗.๑ Unless otherwise provided for in this Contract, when either party breaches any provision hereof, the other party shall give a written notice to such party requiring such party to correct such breach within ... days as from the date of receipt of such notice. Failure to comply with such notice on the part of the defaulting party shall entitle the party giving such notice to terminate this Contract. Such termination, however, shall be without prejudice to the rights and remedies of the party giving such notice provided for hereunder or under the applicable law.

๗.๒ All notices called for by the terms of the Contract Documents shall be delivered by hand or by registered mail to the party's address to which it is given.

๗.๓ ...

๘. Settlement of Disputes

๘.๑ Should either party be unable to appoint an arbitrator or in case of disagreement as regards to the appointment of an umpire. Each party shall have the right to institute suit against the other in the Civil Court in Bangkok, Thailand.

๘.๒ ...

๘.๓ ...

๙. Rights and Obligation

๙.๑ Obligation of the Contractor :

(i) The Contractor agrees to perform efficiently and faithfully all of the work and to furnish all of the equipments and materials described in the Contract Documents and to supply or provide all equipments, materials, supplies, labor and other facilities requisite for or incidental to the successful completion of the work and in carrying out all duties and obligations imposed by the Contract Documents.

(ii) ...

(iii) ...

๔.๖ Obligation of the Employer

(i) The Employer agrees, subject to the terms and conditions of the Contract Documents, to pay the contractor the amount specified, and at the rates and terms and in the manner set forth in the Contract Documents.

(ii) ...

(iii) ...

๔.๗ ...

๑๐. Amendment

๑๐.๑ This Contract may be amended only by instrument made in writing and signed by the parties hereto.

๑๐.๒ ...

๑๐.๓ ...

Done in duplicate, Thai and English, each being equally authentic, each party holding one copy.

In witness whereof, this Contract is made in duplicate having corresponding terms and conditions and the parties hereto have read and understood the terms and conditions hereof and thereby affixed their respective signatures and corporate seals [if any] in the presence of the witnesses on the date and in the month and year first above written.

[Signed] _____ Party
[_____]

[Signed] _____ Party
[_____]

[Signed] _____ Witness
[_____]

[Signed] _____ Witness
[_____]

คำศัพท์ท้ายเล่ม

A

accept	= (v.) สอนง เช่น to accept an offer ; ยอมรับ เช่น to accept delivery of the goods ; รับรอง เช่น to accept a bill of exchange
acceptance	= (n.) คำสอนง ; การยอมรับ ; การรับรอง
acceptor	= (n.) ผู้รับรอง เช่น (ตั๋วเงิน)acceptor of a bill of exchange
account payable	= (n.) หนี้ที่ต้องชำระ
account receivable	= (n.) หนี้ที่จะเรียกเก็บ
acquire	= (v.) หามา ; ได้มา
acquisition	= (n.) การหามา ; การได้มา
action	= (n.) การฟ้องร้อง ; คดีความ
affiliate	=)n.) บริษัทในเครือ
agency	= (n.) การเป็นตัวแทน
agent	= (n.) ตัวแทน
agree	= (v.) ตกลง
agreement	= (n.) ความตกลง ; สัญญา
amend	=)v.) แก้ไขเพิ่มเติม
amendment	=)n.) การแก้ไขเพิ่มเติม
applicable law	=)n.) กฎหมายที่ใช้บังคับ
articles of association (incorporation)	= (n.) ข้อบังคับ บริษัท
arbitration	= (n.) อนุญาโตตุลาการ
assent	= (v.) ยินยอม ; (n.) ความยินยอม
assign	= (v.) โอน to assign the rights and obligations under the contract = (n.) ผู้รับโอน
assignment	= (n.) การโอน
assignee	= (n.) ผู้รับโอน
assignor	= (n.) ผู้โอน
audit	= (v.) ตรวจสอบ ; (บัญชี), (n.) การตรวจสอบ
auditor	= (n.) ผู้ตรวจสอบบัญชี
avoid	= (v.) บอกล้างสัญญาที่เป็นโมฆะ
award	= (n.) คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

B

bailment	= (n.) การฝากทรัพย์สิน
bailee	= (n.) ผู้รับฝากทรัพย์สิน
bailor	= (n.) ผู้ฝากทรัพย์สิน
bearer	= (n.) ผู้ถือ
beneficiary	= (n.) ผู้รับประโยชน์
bill	= (n.) ตั๋วเงิน
bill of exchange	= (n.) ตั๋วแลกเงิน
bill of lading	= (n.) ใบตราส่ง
breach	= (v.) ผิดสัญญา เช่น to breach a contract ; (n.) การผิดสัญญา
broker	= (n.) นายหน้า
brokerage	= (n.) การเป็นนายหน้า

C

capacity	= (n.) ความสามารถ
carrier	= (n.) ผู้ขนส่ง
claim	= (v.) เรียกร้อง เช่น to claim damages : (n.) การเรียกร้อง
claimant	= (n.) คู่ความที่เป็นโจทก์ในข้อพิพาทที่พิจารณาโดยอนุญาโตตุลาการ (claimant # respondent)
compensate	= (v.) ชดใช้ ; ชดเชย
compensation	= (n.) การชดใช้ ; การชดเชย ; ค่าสินไหมทดแทน
composition	= (n.) การประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ เช่น composition agreement between a debtor and his/her creditors
compromise	= (v.) ประนีประนอมยอมความ (n.) การประนีประนอมยอมความ
conclude	= (v.) ทำสัญญา เช่น to conclude a contract
conclusion	= (n.) การทำสัญญา
condition	=)n.) เงื่อนไข
condition precedent	= (n.) เงื่อนไขบังคับก่อน
condition subsequent	=)n.) เงื่อนไขบังคับหลัง
consideration	= (n.) สิ่งจูงใจหรือสิ่งแลกเปลี่ยนในการทำสัญญา เช่น in consideration of the promises and covenants given under this contract
consignment	= (n.) การตราส่ง
consignee	= (n.) ผู้รับตราส่ง
consignor	= (n.) ผู้ตราส่ง

consolidation	= (n.) การรวมบริษัทเข้าด้วยกันแล้วตั้งเป็นบริษัทใหม่ เช่น A + B = C
commission	= (n.) ค่าบำเหน็จตอบแทน : การกระทำ
contract	=)v.) ทำสัญญา (n.) สัญญา
contractor	= (n.) ผู้รับจ้างในสัญญาจ้างทำของ) contractor # employer)
covenant	= (v.) ตกลง) n.) การตกลง
creditor	= (n.) เจ้าหนี้)creditor # debtor)

D

damage	= (v.) ทำให้เสียหาย ; (n.) ความเสียหาย เช่น)v.) to damage other persons' property ; (n.) to suffer damage
damages	= (n.) ค่าเสียหาย เช่น to claim damages for a breach of contract
compensatory (general)	= (n.) ค่าเสียหายที่เป็นการชดใช้หรือค่าเสียหายทั่วไปซึ่งเป็นค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริงอันเป็นผลโดยตรงและคาดเห็นได้อันเนื่องมาจากการผิดสัญญาหรือละเมิด
damages consequential (special)	= (n.) ค่าเสียหายที่เป็นผลตามมาหรือค่าเสียหายพิเศษจากการผิดสัญญานอกเหนือจากค่าเสียหายอันเป็นผลโดยตรงและคาดเห็นได้
liquidated damages	= (n.) ค่าเสียหายที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้าระหว่างคู่สัญญา
nominal damages	= (n.) ค่าเสียหายแต่เพียงในนาม (เพื่อแสดงว่าจำเลยผิดจริง โดยที่โจทก์มิได้รับความเสียหายที่แท้จริงแต่ประการใด)
punitive damages	= (n.) ค่าเสียหายที่เป็นการลงโทษ (ซึ่งศาลเป็นผู้กำหนด)
default	= (n.) การผิดนัด (v.) ผิดนัด
debt	= (n.) หนี้เงิน
debtor	= (n.) ลูกหนี้ (debtor # creditor)
defect	= (n.) ความชำรุดบกพร่อง
defend	= (v.) ต่อสู้คดี
defendant	= (n.) จำเลย
defense	= (n.) ข้อต่อสู้
defense attorney	= (n.) ทนายจำเลย
delay	= (v.) หน่วงเหนี่ยว : (n.) ความล่าช้า
director	= (n.) กรรมการบริษัท
board of directors(n.)	= (n.) คณะกรรมการบริษัท
discharge	= (v.) หลุดพ้น เช่น to discharge from liability ; (n.) การหลุดพ้น

disclaim	= (v.) ปฏิเสธ เช่น to disclaim a warranty
disclaimer	= (n.) การปฏิเสธ
dispose of	= (v.) จำหน่ายจ่ายโอน
disposal	= (n.) การจำหน่ายจ่ายโอน
dispute	= (n.) ข้อพิพาท
dissolve	= (v.) เลิก เช่น to dissolve a company
dissolution	= (n.) การเลิก
distributor	= (n.) ผู้จัดจำหน่าย
distributorship	= (n.) การจัดจำหน่าย
draft	= (n.) ตั๋วแลกเงิน (bill of exchange)
drawer	= (n.) ผู้ออกตั๋ว
drawee	= (n.) ผู้จ่ายเงิน
duress	= (n.) การข่มขู่

E

easement	= (n.) สิทธิการผ่านที่ดินของผู้อื่น เช่น ทางจำเป็น easement of necessity
employ	= (v.) จ้าง : ใช้
employer	= (n.) นายจ้างในสัญญาจ้างแรงงาน ; ผู้ว่าจ้างในสัญญาจ้างทำของ
employee	= (n.) ลูกจ้าง
employment	= (n.) การจ้างงาน
empower	= (v.) ให้อำนาจ
enact	= (v.) ออกกฎหมาย
enactment	= (n.) การออกกฎหมาย
encumbrance	= (n.) การติดพัน
enforce	= (v.) บังคับให้เป็นไปตาม
enforceable	= (adj.) ที่บังคับได้ เช่น enforceable contract
estoppel	= (n.) การปิดปาก
execute	= (v.) ทำ เช่น to execute a contract
executed	= (adj.) ที่ปฏิบัติลุล่วงแล้ว เช่น executed contract
executory	= (adj.) ที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ลุล่วง เช่น executory contract
evict	= (v.) ขับไล่ ; รอนสิทธิ
eviction	= (n.) การขับไล่ ; การรอนสิทธิ

F

fiscal year	= (n.) ปีงบประมาณ ; ปีบัญชี
force majeure	= (n.) เหตุสุดวิสัย

forfeit	= (v.) ริบ
foreseeable	= (adj.) ที่คาดเห็นได้
fraud	= (n.) ฉ้อฉล ; ฉ้อโกง
frustration	= (n.) ความเสื่อมวิบัติประสงคฺ์ของสัญญา

G

good faith	= (n.) สุจริต
------------	---------------

I

impossible	= (adj.) พ้นวิสัย
impossibility	= (n.) การพ้นวิสัย
indemnify	= (v.) ชดใช้
indemnity	= (n.) การชดใช้
infringe	= (v.) ละเมิด เช่น to infringe a copyright
injunction	= (n.) คำสั่งของศาลที่ห้ามจำเลยมิให้กระทำการใดการหนึ่งต่อไป
instrument	= (n.) ตราสาร
negotiable instrument	= (n.) ตราสารเปลี่ยนมือ

J

joint venture	= (n.) การร่วมทุน
---------------	-------------------

L

Landlord	= (n.) ผู้ให้เช่า (landlord # tenant)
Lease	= (v.) ให้เช่า ; (n.) การเช่า ; สัญญาเช่า
lessee	= (n.) ผู้เช่า
lessor	= (n.) ผู้ให้เช่า
liable	= (adj.) รับผิดชอบ
liability	= (n.) ความรับผิดชอบ
libel	= (n.) การใส่ความผู้อื่นโดยทำเป็นลายลักษณ์อักษร
libellant	= (n.) คู่ความที่เป็นโจทก์ในคดีพาดพิงชยนาวิ) libellant # respondent
license	= (n.) การอนุญาต ; ใบอนุญาต
licensee	= (n.) ผู้รับอนุญาต
licensor	= (n.) ผู้ให้อุญาต
lien	= (n.) สิทธิยึดหน่วงที่มีบุริมสิทธิ
liquidate	= (v.) ชำระสะสางบัญชี
liquidation	= (n.) การชำระสะสางบัญชี
liquidity	= (n.) สภาพคล่อง

M

meeting of shareholders	=	(n.) การประชุมผู้ถือหุ้น
memorandum	=	(n.) หนังสือบริคณห์สนธิ
merchantable	=	(adj.) ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามปกติของการใช้สินค้า
merger	=	(n.) การควบบริษัทเข้าด้วยกันโดยที่บริษัทใดบริษัทหนึ่งยังคงอยู่ เช่น $A + B = A$
minor	=	(n.) ผู้เยาว์
minority	=	(n.) การเป็นผู้เยาว์ ; เสียงข้างน้อย
minute	=	(n.) รายงานการประชุม
misrepresentation	=	(n.) การแสดงข้อความอันเป็นเท็จ
mistake	=	(v.) สำคัญผิด ; (n.) การสำคัญผิด
mortgage	=	(n.) การจำนอง

N

nominate	=	(v.) แต่งตั้ง
nomination	=	(n.) การแต่งตั้ง
nominee	=	(n.) ผู้ได้รับการแต่งตั้ง
notice	=	(n.) คำบอกกล่าว; การบอกกล่าว
notary public	=	(n.) โนตารี พับลิค
novation	=	(n.) การแปลงหนี้ใหม่
null	=	(adj.) เสียเปล่า

O

obligation	=	(n.) หนี้ ; หน้าที่ ; พันธกรณี
offer	=	(v.) เสนอ เช่น to offer for sale (n.) คำเสนอ เช่น to make an offer
offeree	=	(n.) ผู้รับคำเสนอ
offeror	=	(n.) ผู้ทำคำเสนอ

P

partner	=	(n.) หุ้นส่วน
limited partner	=	(n.) หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด
general partner	=	(n.) หุ้นส่วนทั่วไป (ไม่จำกัดความรับผิด)
party	=	(n.) คู่สัญญา เช่น party to a contract ; คู่ความ เช่น party to a legal proceeding
perform	=	(v.) ปฏิบัติ เช่น to perform a duty
performance	=	(n.) การปฏิบัติ เช่น performance of contract
specific performance	=	(n.) การบังคับชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจง

plaint	= (n.) คำฟ้อง
plaintiff	= (n.) โจทก์ในคดีแพ่ง
pledge	= (v.) จำนำ (n.) การจำนำ
policy	= (n.) กรมธรรม์
possession	= (n.) การครอบครอง ; สิทธิครอบครอง
power of attorney	= (n.) หนังสือมอบอำนาจ
preemptive right	= (n.) สิทธิในการซื้อหุ้นของผู้ถือหุ้นเดิม
premium	= (n.) เบี้ยประกันภัย
premises	= (n.) สถานที่
principal	= (n.) ตัวการ (principal # agent)
privity of contract	= (n.) ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญา
promise	= (v.) ให้คำมั่น = (n.) คำมั่น
promoter	= (n.) ผู้เริ่มก่อการ
property	= (n.) ทรัพย์สิน
personal property	= (n.) สิ่งหามิทรัพย์สิน
real property	= (n.) อสังหาริมทรัพย์
provision	= (n.) บทบัญญัติ (กฎหมาย) ; ข้อกำหนด (สัญญา)
proxy	= (n.) ผู้รับมอบฉันทะ
instrument of proxy	= (n.) หนังสือมอบฉันทะ

Q

quorum= (n.) องค์ประชุม

R

ratify	= (v.) ให้สัตยาบัน
ratification	= (n.) การให้สัตยาบัน
receiver	= (n.) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
reimburse	= (v.) การจ่ายเงินคืน
reject	= (v.) ปฏิเสธ เช่น to reject an offer
remedy	= (n.) การชดใช้เยียวยา
representation	= (n.) การแสดงตน
rescind	= (v.) เลิกสัญญาในลักษณะที่ทำให้สัญญาเสียเปล่าตั้งแต่นั้น
rescission	= (n.) การเลิกสัญญา
resolve	= (v.) มีมติ
resolution	= (n.) มติ

respondent	= (น.) คู่ความที่เป็นจำเลยในคดีพาณิชย์ หรือในการพิจารณา โดยอนุญาตตุลาการ) respondent # libellant ; respondent # claimant)
restitution	= (น.) การทำให้กลับคืนสู่ฐานะเดิม
revoke	= (ว.) ถอน เช่น to revoke an offer
revocation	= (น.) การถอน
royalty	= (น.) ค่าใช้สิทธิ

S

security	= (น.) หลักทรัพย์, หลักประกัน
security deposit	= (น.) เงินประกันความเสียหายในทรัพย์สินที่เช่า
debt security	= (น.) หลักทรัพย์ที่เป็นหนี้ เช่น พันธบัตร) bond)
equity security	= (น.) หลักทรัพย์ที่เป็นทุน เช่น หุ้น) Share)
share	= (น.) หุ้น
share capital	= (น.) ทุนเรือนหุ้น
share certificate	= (น.) ใบหุ้น
shareholder	= (น.) ผู้ถือหุ้น
signatory	= (น.) ผู้ลงลายมือชื่อ
slander	= (น.) การใส่ความผู้อื่นด้วยวาจา
sub-contractor	= (น.) ผู้รับจ้างช่วง
subscribe	= (ว.) จองซื้อหุ้น
subscription	= (น.) การจองซื้อหุ้น
subsidiary	= (น.) บริษัทลูก

T

tenant	= (น.) ผู้เช่า (tenant # landlord)
term	= (น.) ระยะเวลา เช่น term of a contract ; ข้อกำหนด เช่น terms and conditions of a contract
terminate	= (ว.) บอกเลิก เช่น to terminate a contract
termination	= (น.) การบอกเลิก
title	= (น.) กรรมสิทธิ์
tort	= (น.) ละเมิด
tort-feaser	= (น.) ผู้ทำละเมิด
transfer	= (ว.) โอน (น.) การโอน
transferee	= (น.) ผู้รับโอน
transferor	= (น.) ผู้โอน

V

valid	= (adj.) สมบูรณ์ เช่น a valid contract
validity	= (n.) ความสมบูรณ์
void	= (adj.) โฆษะ
voidable	= (adj.) โฆษยะ

W

waive	= (v.) สละ เช่น to waive the rights
waiver	= (n.) การสละ
warrant	= (v.) รับประกัน เช่น to warrant the merchantability of the goods sold
warranty	= (n.) การรับประกัน
winding up	= (n.) การชำระสะสางบัญชี

บรรณานุกรม

หนังสือทั่วไป

จุมพต สายสุนทร. (๒๕๖๐). การร่างสัญญาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๖๐). คู่มือการตรวจร่างสัญญา.

กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมบัญชีกลาง. (ธันวาคม๒๕๖๒). แบบฟอร์มมาตรฐานสัญญาภาษาอังกฤษ. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐, จาก

[http://www.gprocurement.go.th/wps/portal/egp/manual/Standard_form/form_contract/!ut/p/z๑ / jZDLTsMwEEW_hUWWzYzbKg๓ sUqtNW๙ UK๐ AfBm๘ qJEidSYkeuYKvxzw๒ RRCY๓ YzO๓ HtngEMKXInnWgpbayUa๑ z_y๔ MRIPCaUlov๓ ๘ wCj๒ XIZ๗ uOAbLZTePgA๘JeKEPh_๙gcAPiy_cvAXTA๒jDIJvBO๒GtWq๑JCW๒rSnXCtrRG๕dCH๔pEy๗uFo๕ mxnYBmZPkevodSI๖Td๕๙bRpO๗FSILX๘BwUtn๐๗POpkcomoYtkirlwhfGfjBtX๑nbnGw๘๙๗ Pvel๑rLpvBz๓Xr๔๐๐qlzxbSSxK๖๙๙pC-bsvdesSzlz๖๖egM-๕CXJ/dz/d๕/L๒dBISEvZ๐FBIS๙nQSEh/.](http://www.gprocurement.go.th/wps/portal/egp/manual/Standard_form/form_contract/!ut/p/z๑ / jZDLTsMwEEW_hUWWzYzbKg๓ sUqtNW๙ UK๐ AfBm๘ qJEidSYkeuYKvxzw๒ RRCY๓ YzO๓ HtngEMKXInnWgpbayUa๑ z_y๔ MRIPCaUlov๓ ๘ wCj๒ XIZ๗ uOAbLZTePgA๘JeKEPh_๙gcAPiy_cvAXTA๒jDIJvBO๒GtWq๑JCW๒rSnXCtrRG๕dCH๔pEy๗uFo๕ mxnYBmZPkevodSI๖Td๕๙bRpO๗FSILX๘BwUtn๐๗POpkcomoYtkirlwhfGfjBtX๑nbnGw๘๙๗ Pvel๑rLpvBz๓Xr๔๐๐qlzxbSSxK๖๙๙pC-bsvdesSzlz๖๖egM-๕CXJ/dz/d๕/L๒dBISEvZ๐FBIS๙nQSEh/)

ภาคผนวก

ตัวอย่างร่างสัญญาภาษาอังกฤษตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังไม่ได้กำหนด
แบบสัญญามาตรฐานเป็นภาษาอังกฤษ แต่เคยมีรูปแบบสัญญามาตรฐานเป็นภาษาอังกฤษ
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

รูปแบบตัวอย่างร่างสัญญาภาษาอังกฤษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- สัญญาจ้าง Hire of Work Agreement .

Contract No .

This Contract is executed and delivered this days of .. B.E (A.D), at . Bangkok, Thailand, between. represented by . (hereinafter called "the Employer") of the one part and . incorporated under the law of . with its registered business office at. represented by (hereinafter called "the Contractor") of the other part.

The Employer and the Contractor mutually agree as follows :

C- ๑ Contract Documents :

The following documents are attached to this contract and made an integral part of this Contract as though fully written out and set forth herein: A. Invitation to Bid B. Instructions to Bidders C. Bid Form D. Conditions of Contract E. Supplementary Conditions of Contract (if any) F. Specifications G. Bill of Quantities H. Drawings I. Standard Requirement of the Loan Source (if any) J. Addenda - as issued All of the foregoing documents, together with this Contract, are referred to herein as the Contract Documents. Also incorporated into this Contract, and made part hereof, are all codes, designations, standards, standard specifications, and similar requirements which are referred to in the Conditions and Specifications.

C- ๒ Obligation of the Contractor :

The Contractor agrees to perform efficiently and faithfully all of the work and to furnish all of the equipments and materials described in the Contract Documents and to supply or provide all equipments, materials, supplies, labor and other facilities requisite for or incidental to the successful completion of the work and in carrying out all duties and obligations imposed by the Contract Documents.

It is agreed that the contract or shall, in the performance of the works, shall provide and employ technicians who have passed the technical standard test from . or have obtained a professional Certificate or a High Professional Certificate or a Technical Training Certificate or equivalents from the institution approved by the Office of the Civil Service Commission for entering the government service for not less than (%) of each technical branch. However there must be at least one technician in each of the following branches :

๑ . ๒ . etc .

The Contractor shall prepare a list showing the number of all technicians categorised according to their technical branches and levels, and the names of the technicians who have passed the technical standard test or acquire the Certificate as mentioned above. The list together with related evidence shall be submitted to the Inspection Committee or Engineer before the commencement of the Works and shall be kept ready for inspection at any time by the Employer or his representative during the term of this Contract.

C - ๓ Obligation of the Employer :

The Employer agrees, subject to the terms and conditions of the Contract Documents, to pay the contractor the amount specified, and at the rates and terms and in the manner set forth in the Contract Documents.

C - ๔ Value of Work and Completion Time :

The Employer agrees to pay for the cost of the work and the Contractor agrees to accept the cost of work done for the total cost of the following amounts in the following currencies : a) Baht

(); b) in the foreign currency of

()

The above amounts are based on the unit cost of the work specified in the Bill of Quantities and such other sums as may be ascertained under the Conditions of Contract.

The Contractor shall complete the work within ; days from the date stipulated in the Notice to proceed, issued by the Employer.

C-๕ Notice :

All notices called for by the terms of the Contract Documents shall be in writing in the English language and shall be delivered by hand or by registered mail to the party's address to which it is given. All notices shall be deemed to be duly made when received by the party to whom it is addressed at the following addresses or such other addresses as such party may subsequently notify to the other one : Employer. Contractor

C - ๖ Integration :

The Employer and the Contractor agree that this Contract, including the Contract Documents, expresses all of the agreements, understandings, promises, and covenants of the parties, and that it integrates, combines, and supersedes all prior and contemporaneous negotiations, understandings, and agreement, whether written or oral and that no modification or alteration of this Contract shall be valid or binding on

either party, unless expressed in writing and executed with the same formality as this Contract, except as may otherwise be specifically provided in the Contract Documents.

C - 7 Counterparts :

This Contract is executed in identical counterparts, one for the Employer, one for the Contractor, .. Both parties have read and understood all details in this Contract and all of the Contract Documents and have hereto appended their respective signatures and affixed their seals (if any) in the presence of witnesses.

The Employer The Contractor By .. By . () () Witness Witness () ()

CONDITIONS OF CONTRACT

Clause 6 - Definitions and Interpretations

6.1 Definitions:

The following words and expressions, wherever used in the Contract (as hereinafter defined), shall have the meaning herein assigned to them except where the context requires otherwise:

*"Addendum or Addenda" means the additional contract provision(s) issued in writing by the Employer.

*"Approval" means written approval of the Employer or the Engineer on the particular and specified subject including subsequent written confirmation of previous verbal approval or consent and "Approved" means approved in writing, including as aforesaid.

*"Construction Drawings" means the combination of Contract drawings and shop drawings.

*"Constructional Plant" means all appliances or things of whatever nature required in or for the execution, completion of maintenance of the Works (as hereinafter defined) but does not include materials or other things intended to form of forming part of the Permanent Works.

*"Contract" means the Contract No .. Dated between the Employer and the Contractor.

*"Contract Documents" means the same as defined in clause C - 6 of the Form of Contract.

*"Contractor" means the person or persons, firm or company whose Bid has been accepted by the Employer and agrees to accomplish the Works for the Employer and includes the Contractor's personal representatives, legal successors and permitted assignees.

*"Contract Price" means the sum named in the Contract (Clause C - ᄇ of the Form of Contract), subject to such additions thereto or deductions therefrom as may be made under the provisions hereinafter contained.

*"Days" means consecutive calendar days unless otherwise specified.

*"Employer" means the Department of Ministry of and its authorized representatives.

*"Director" means the person designated by the Employer for the purposes of the Contract, the Project Director, and also means the authorized representative of the Director.

*"Drawings" means the Drawings referred to in the Contract Documents and any modification of such drawings as may be furnished or approved in writing by the Engineer.

"Engineer" means the Engineer designated by the Employer to supervise the Works in the Contract or other Engineer appointed from time to time by the Employer and notified in writing to the Contractor to act as Engineer for the purposes of the Contract.

*"Engineer's Representative" means any resident engineer or assistant of the Engineer, or any clerk of works appointed from time to time by the Engineer to perform the Engineer's duties set forth in the Contract, whose authority shall be notified in writing to the Contractor by the Engineer. *

*"Inspection Committee" means the representatives of the Employer, and has the right of final construction inspection. The Inspection Committee shall be appointed to make final construction inspection as stipulated in the Clause ᄇᄇ hereof and any other inspections necessary at any time while the Contractor is preparing to work or is working.

*"Modification" or "Variation Order" means written interpretations, changes or revisions to the Contract issued by the Engineer, and received by the Contractor after award of the Contract.

*"Month" means calendar month according to Gregorian Calendar.

*"Notice of Award" is a written notice to the successful Bidder stating that his Bid has been accepted and that he is required to execute the Contract and furnish the required performance security.

*"Force majeure" means any event, the happening or pernicious results of which could not be prevented even though a person against whom it

happened or threatened to happen were to take such appropriate care as might be expected from him in his situation.

*"Nominated Sub-contractor" means an individual, firm or company who will be nominate by the Contractor to execute particular part of the Works, and notified in writing to the Engineer to act as Sub-contractor.

*"Permanent Works" means permanent structures to be constructed and completed in accordance with the Contract Documents.

*"Site" means the lands and other places on, under, in or through which the works are to be executed or carried out and any other lands or places provided by the Employer for the purposes of the Contract together with such other places as may be specifically designated in the Contract Documents as forming part of the said lands and places.

*"Special Risks" means war, hostilities (whether war be declare or not), invasions, act of foreign enemies, or insofar as it relates to Thailand, rebellion, revolution, insurrection, military or usurped power, civil war, ionising radiations or contamination by radio-activity from any nuclear fuel or from any nuclear waste from the combustion of nuclear fuel, nuclear assembly or nuclear component thereof, or pressure waves caused by aircraft or other aerial devices travelling at sonic or supersonic speeds, provided that the happening of the foregoing events could not be prevented eventhough a party against whom it happened or threatened to happen were to take such appropriate care as might be expected from him in his situation.

°In case where the Engineer is not designated or appointed by the Employer, this definition should be deleted and the words "Engineer" in every respective clause of this Conditions of Contract shall be repealed and replaced by the words "Employer"

ci. - \g.ci. "Sub-contractor" means any person or persons to whom any part of the Contract has been assigned with the consent, in writing, of the Employer and the legal personal representative, successors and permitted assignees of such persons.

"Successful Bidder" means the person or persons or firm or company whose bid to do the Works has been accepted by the Employer.

"Supplier" means an individual, firm or corporation that sells materials, equipment or services to the Contractor or his Sub-contractors.

"Temporary Works" means all temporary works of every kind required in or for the execution, completion or maintenance of the Works.

"Working Drawing" means the same as Construction Drawings.

"Works" means the Temporary Works and the Permanent Works to be executed in accordance with the Contract Documents.

๑.๒ Singular and Plural

Words importing the singular only also include the plural and vice versa where the context requires.

Clause ๒ - Performance Security

Before or at the time of signing of the Contract the Successful Bidder shall furnish to the Employer a Performance Security in the prescribed form issued by a bank in Thailand and acceptable to the Employer. The amount of Performance Security shall be . percent (๐๑๐) of the Contract Price.

The said security shall be released after the expiry of the specified Maintenance Period or at such later time as the Contractor has discharged all his obligations to the Employer under the Contract. The Contractor shall maintain the validity of the security accordingly.

Clause ๓ - Assignment and Subletting

๓.๑ The Contractor shall not assign the Contract or any part thereof, or any benefit or interest therein or thereunder without the prior written consent of the Employer. Provided that the Contractor may transfer any monies due or to become due under the Contract in favour of his bankers without written consent of the Employer but he shall notify the Employer of such transfer. ๓.๒ The Contractor shall not sublet the whole of the Works. Except where otherwise provided by the Contract, the Contractor shall not sublet any part of the Works without the prior written consent of the Employer. Such consent, if given, shall not relieve the Contractor from any liability or obligation under the Contract and he shall be liable for the defaults and neglects of any sub-contractor, his agents or workmen.

Clause ๔ - Drawings

๔.๑ The Drawings shall remain in the sole custody of the Employer, but two copies thereof shall be furnished to the Contractor free of charge. The Contractor shall provide and make at his own expense any further copies required by him.

๔.๒ One copy of the Drawings, furnished to the Contractor as aforesaid, shall be kept by the Contractor on the Site and one copy shall at all reasonable times be available for inspection and use by the Employer and by any other person authorized by the Employer in writing.

๔.๓ The Contractor shall give written notice to the Engineer whenever planning or progress of the Works is likely to be delayed or disrupted. The notice shall include details of the drawing or order required and of why and by when it is required and of any delay or disruption likely to be suffered if it is late.

Clause ၄ - General Obligations

၄.၈ The Contractor shall take full responsibility for the adequacy, liability and safety of all site operations and methods of construction.

၄.၉ The Employer shall have made available to the Contractor the technical data which shall have been obtained by or on behalf of the Employer from investigations undertaken relevant to the Works and the Bid is deemed to have been based on such data, but the Contractor shall be responsible for his own interpretation thereof.

၄.၁၀ The Contractor shall be deemed to have inspected and examined the Site and its surroundings and the information available in connection therewith and shall be deemed to have satisfied himself before submitting his bid, as to the form and nature thereof, including the subsurface conditions, the hydrological and climatic conditions, the extent and nature of work and materials necessary for the completion of the Works, the means of access to the Site and the accommodation he may require, and in general, the Contractor shall be deemed to have obtained all necessary information, subject to the above-mentioned, as to risks, contingencies and all other circumstances which may influence or affect his bid.

၄.၁၁ The Contractor shall be deemed to have satisfied himself before bidding as to the correctness and sufficiency of his bid for the Works and of the rates and prices stated in the priced Bill of Quantities and the Schedule of Rates and Prices, if any, which bid rates and prices shall, except insofar as it is otherwise provided in the Contract, cover all his obligations under the Contract and all matters and things necessary for the proper execution and maintenance of the Works.

၄.၁၂ Save insofar as it is legally or physically impossible, the Contractor shall execute and maintain the Works in strict accordance with the Contract to the satisfaction of the Employer and shall comply with and adhere strictly to the instructions and directions of the Employer or the Engineer on any matter whether mentioned in the Contract or those not, touching or concerning the Works.

၄.၁၃ The Contractor shall give or provide all the necessary superintendence during the execution of the Works and as long thereafter as the Engineer may consider necessary for the proper fulfilling of the contractor's obligations under the Contract. The Contractor, or a competent and authorized agent or representative approved in writing by the Engineer, whose approval may at anytime be withdrawn, is to be constantly on the Works and shall give his

d. - ~b

whole time to the superintendence of the same. If such approval is withdrawn by the Engineer, the Contractor shall, as soon as practicable, having regard to the requirement of replacing him as hereinafter mentioned, after receiving notice of such withdrawal, remove the agent from the Works and shall not thereafter employ him again on the Works in any capacity and shall replace him by another agent approved by the Engineer, Such authorized agent or representative shall receive, on behalf of the Contractor, directions and instructions from the Engineer.

4.7 (I) The Contractor shall provide and employ on the Site in connection with the execution and maintenance of the Works:

(a) only such technical assistants as are skilled and experienced in their respective callings and such subagents, foremen and leading hands as are competent to give proper supervision to the Works they are required to supervise, and (b) such skilled, semi-skilled and unskilled labor as is necessary for the proper and timely execution and maintenance of the Works.

4.7 (II) The Engineer shall be at liberty to object and require the Contractor to remove forthwith from the Works any person employed by the contractor in or for the execution or maintenance of the Works who, in the opinion of the Engineer, misconducts himself, or is incompetent or negligent in the proper performance of his duties, or whose employment is otherwise considered by the Engineer to be undesirable and such person shall not be again employed upon the Works without the written permission of the Engineer, Any Person so removed from the Works shall be replaced as soon as possible by a competent substitute approved by the Engineer.

4.8 The Contractor shall in connection with the Works provide and maintain at this own cost all lights, guards, fencing and watch when and where necessary or required by the Engineer for the protection of the Works, or for the safety and convenience of the public or others.

Clause 5 - Care of Works

From the commencement of the Works until the date stated in the Certificate of Completion for the whole of the Works pursuant to Clause 4.6 hereof the Contractor shall take full responsibility for the care thereof. When the Employer has issued a Certificate of Completion in respect of the Permanent Works the Contractor shall cease to be liable for the care of the Permanent Works from the date stated in the Certificate of Completion and the responsibility for the care of the Works shall pass to the Employer. Provided that the Contractor shall take full responsibility to complete any outstanding work as specified in Clause 4.6 hereof. In the case of

damage, loss or injury shall happen to the Works, or to any part thereof, from any cause whatsoever, save and except "Special Risks" and the cause due to the design of the Works for which the Contractor is not responsible, while the Contractor shall be responsible for the care thereof the Contractor shall, at his own cost, repair and make good the same, so that at completion the Works shall be in good order and condition and in conformity in every aspect with the requirements of the Contract. In the event of any such damage, loss or injury occurring from Special Risks, and the aforementioned cause the Contractor shall, if and to the extent required by the Engineer and subject to the provisions of Clause ๓๒ hereof, repair and make good the same as aforesaid at the cost of the Employer.

The Contractor shall also be liable for any damage to the Works occasioned by him in the course of any operations carried out by him for the purpose of complying with his obligations under Clause ๒๔ hereof.

Clause ๗ - Insurance of Works

๗.๑ Without limiting his obligations and responsibilities under Clause ๔ hereof, the Contractor shall, so far as insurable by using his best effort and at his own cost, insure in the joint names of the Employer and the Contractor against all loss or damage to the Works from whatever cause including strike, riot, and civil commotion, arising during the performance under this Contract and in such manner that the Employer and the Contractor are covered for the period stipulated in Clause ๖ hereof and are also covered during the Period of Maintenance, and for any loss or damage occasioned by the Contractor in the course of any operations carried out by him for the purpose of complying with his obligations under Clause ๒๔ hereof. (a) The Works for the time being executed to the estimated current contract value thereof, or such additional sum as may be specified together with the materials for incorporation in the Works at their replacement value. (b) The Constructional Plant and other things brought on to the Site by the Contractor to the replacement value of such Constructional Plant and other things.

๗.๒ Such insurance shall be effected with an insurer registered or authorized to do business in Thailand, and in terms approved by the Employer, whose approval shall not be unreasonably withheld, and the Contractor shall, whenever required, produce to the Employer the policy or policies of insurance and the receipts for payment of the current premiums.

Clause ๘ - Damage to Persons and Property

The Contractor shall, except if and in so far as the Contract provides otherwise, indemnify and save harmless the Employer against all losses and claims in respect of injuries or damage to any person or material or physical damage to any property whatsoever which may arise out of or in consequence of the execution and maintenance of the Work and against all claims, proceedings, damages, costs, charges and expenses whatsoever in respect of or in relation thereto except any compensation or damages for or with respect to :

(a) The permanent use or occupation of land by the Works or any part thereof which is not caused by the fault of the Contractor, his agents or his employee contributed.

(b) The right of the Employer to execute the Works or any part thereof on, over, under, in or through any land,

(c) Injuries or damages to persons or property solely resulting from any act or neglect of the Employer or his employees.

Clause ๙ - Liability Insurance

๙.๑ Without in anyway limiting the Contractor's obligations and responsibilities under Clause ๘ above the Contractor shall carry insurance, at his own cost, with an insurer registered or authorized to do business in Thailand as follows :

(a) For all workmen and employees employed on the project. This insurance shall cover against all liabilities of the Contractor, including those of any subcontractors, in respect of any damages or compensations payable according to the law in consequence of any accident or injury to any workman or other person in the employment of the Contractor or any subcontractors.

(b) For Third Party

Before commencing the execution of the Works the Contractor (but without limiting his obligations and responsibilities under Clause hereof) shall insure against damage, Loss or injury which may occur to any property (including that of the occur to any property) or to any person (including any employee of the Employer and Engineer) by or arising out of the execution of the Works or Temporary Works or in the carrying out of the Contract. Such insurance shall be effected with an insurer and in terms approved by the Employer (whose approval shall not be unreasonably withheld) for at least Baht for Bodily Injury and Baht for Property Damage in respect of anyone accident or series of accidents arising out of anyone event and the Contractor shall whenever required, produce to the Employer the policy or policies of insurance and the receipts for payment of the current premiums.

୧୧.୬ If the Contractor shall fail to effect and keep in force the insurance referred to in Clause ୧୧ and ୧୧.୬ hereof, or any other insurance which he may be required to effect under the terms of the Contract, then and in any such case the Employer may effect and keep in force any such insurance and pay such premium as may be necessary for that purpose and from time to time deduct the amount so paid by the Employer as aforesaid from any monies due or which may become due to the Contractor, or recover the same as a debt due from the Contractor.

Clause ୧୦ - Compliance with laws and Regulations etc.

୧୦.୧ The Contractor shall give all notices and pay all fees required to be given or paid by any law or any regulation, if any local or other duly constituted authority in relation to the execution of the Works and by the rules and regulations of all public bodies and companies whose property or rights are affected or may be affected in any way by the Works.

୧୦.୨ The Contractor shall conform in all respects with the provisions of any such laws as aforesaid and the regulations or by-laws of any local or other duly constituted authority which may be applicable to the Works and with such rules and regulations of public bodies and companies as aforesaid and shall keep the Employer indemnified against any penalty and liability of every kind for breach any such Statute, Ordinance or Law, regulation or by-law.

Clause ୧୧ - Access to Other Contractors

The Contractor shall afford all reasonable opportunities for carrying out their work to any other contractors employed by the Employer and their workmen and to the workmen of the Employer and of any other duly constituted authorities who may be employed in the execution on or near the Site of any work not included in the Contract or of any contract which the Employer may enter into in connection with or ancillary to the Works.

Clause ୧୨ - Contractor to Keep Site Clean

୧୨.୧ During the progress of the Works the Contractor shall keep the Site reasonably free from all unnecessary obstruction and shall store or dispose of any Constructional Plant and surplus materials and clear away and remove from the Site any wreckage, rubbish or Temporary Works no longer required.

୧୨.୨ On the completion of the Works the Contractor shall clear away and remove from the Site all Constructional Plant, surplus materials, rubbish and Temporary Works of every kind, and leave the whole of the Site and works clean and in workmanlike condition to the satisfaction of the Engineer and the Employer.

Clause ၈၈ - Labor

၈၈.၈ The Contractor shall make his own arrangements for the engagement of all labor, local or otherwise, and save insofar as the Contract otherwise provides, for the transport, housing, feeding and payment thereof.

၈၈.၉ The Contractor shall, so far as is reasonably practicable, having regard to local conditions, provide on the Site to the satisfaction of the Engineer, an adequate supply of drinking and other water for the use of the Contractor's staff and workmen.

၈၈.၁၀ The Contractor shall not, other than in accordance with the laws and regulations or orders being in force, import, sell, give, barter or otherwise dispose of any alcoholic liquor or drugs, or permit or suffer his sub-contractors, agents or employees to import, sell, give, barter or dispose of such alcoholic liquor or drugs.

၈၈.၁၁ The Contractor shall not give, barter or otherwise dispose of to any person or persons, any arms or ammunition of any kind or permit or suffer the same as aforesaid.

၈၈.၁၂ The Contractor shall in all dealings with labor in his employment have due regard to all recognized festivals, days of rest and religious or other customs.

၈၈.၁၃ In the event of any outbreak of illness of an epidemic nature, the Contractor shall comply with and carry out such regulations, orders and requirements as may be made by the Government, or the local medical or sanitary authorities for the purpose of dealing with and overcoming the same.

၈၈.၁၄ The Contractor shall at all times take all reasonable precautions to prevent any unlawful, riotous or disorderly conduct by or amongst his employees and for the preservation of peace and protection of persons and property in the neighborhood of the Works against the same.

ci. - "o

Clause ၈၉ - Material and Workmanship

၈၉.၈ All Material and workmanship shall be of the kinds described in the Contract and in accordance with the Engineer's instructions and shall be subjected from time to time to such tests as the Engineer may direct at the place of manufacture or fabrication, or on the Site or at such other place or places as may be specified in the Contract, on at all or any of such places. The Contractor shall provide such assistance, instruments, machines, labor and materials as are normally required for examining, measuring and testing any work and the quality, weight of quantity of any material used and shall supply samples of materials before incorporating in the Works for testing as may be selected and required by the Engineer.

୧୫.୬ All samples shall be supplied by the Contractor at his own cost if the supply thereof is clearly intended by or provided for in the Contract, otherwise the cost will be borne by the Employer.

୧୫.୩ The cost of making any test shall be borne by the Contractor if such test is clearly intended or provided for in the Contract and, in the case only of a test under load or if a test to ascertain whether the design of any finished or partially finished work is appropriate for the purposes which it was intended to fulfil, is stated in the Contract in sufficient detail to enable the Contractor to price or allow for the same in his Bid.

୧୫.୫ If any test is ordered by the Engineer, which is either:

(a) not so intended or provided for, or (b) (in the cases above mentioned) not so stated, or (c) though so intended or provided for, is ordered by the Engineer to be carried out by an independent person at any place other than the Site or the place of manufacture or fabrication of the materials tested. Then the cost of such test shall be borne by the Contractor, if the test shows the workmanship or materials not to be in accordance with the provisions of the Contract or the Engineer's instructions but otherwise by the Employer.

Clause ୧୫ - Inspection of Operations

୧୫.୧ The Employer and any person authorized by him shall at all times have access to the Works and to all workshops and place where work is being prepared or where materials, manufactures, articles or machinery are being obtained for the Works and the Contractor shall afford every facility for the every assistance on or in obtaining the right to such access.

୧୫.୨ No work shall be covered up or put out of view without the approval of the Engineer or the Engineer's Representative, and the Contractor shall afford full opportunity for the Engineer to examine and measure any work which is about to be covered up or put out of view and to examine foundations before permanent work is placed thereon. The Contractor shall give due notice to the Engineer whenever any such work or foundations is or are ready or about to be ready for examination and the Engineer shall, without unreasonable delay, unless he considers it unnecessary and advises the Contractor accordingly, attend for the purpose of examining and measuring such work or of examining such foundation.

Clause ୧୬ - Removal of Improper Work and Materials

୧୬.୧ The Engineer shall during the progress of the Works have power to order in writing from time to time :

(a) the removal from the Site, within such item or times as may be specified in the order, of any materials which, in the opinion of the Engineer, are not in accordance with the Contract; (b) the substitution of proper and suitable materials; and (c) the removal and proper re-execution, notwithstanding any previous test thereof or interim payment therefor, of any work which in respect of materials or workmanship is not in the opinion of the Engineer, in accordance with the Contract.

୧୬.୨ In case of default on the part of the Contractor in carrying out such order, the Employer shall be entitled to employ and pay other persons to carry out the same and all expenses consequent thereon or incidental thereto shall be recovered from the Contractor to the Employer, or may be deducted by the Employer from any money due or which may become due to the Contractor.

Clause ୧୭ - Suspension of Works

୧୭.୧ The Contractor shall, on the written order of the Employer, suspend the progress of the Works or any part thereof for such time or times and in such manner as the Engineer may consider necessary and shall during such suspension properly protect and secure the Works, so far as is necessary in the opinion of the Engineer. The extra cost incurred by the Contractor in giving effect to the Engineer's instruction under this Clause shall be borne and paid by the Employer unless such suspensions are : (a) otherwise provided for in the Contract; or (b) necessary by reason of some default on the part of the Contractor; or (c) necessary by reason of climate conditions on the Site; or (d) necessary for the proper execution of the Works or for the safety of the Works or any part thereof insofar as such necessity does not arise from any act or default by the Engineer or the Employer. The Contractor shall not be entitled to recover any such extra cost unless he gives written notice of his intention to claim to the Engineer within Twenty-Eight (୨୫) days of the Engineer's order. The Engineer shall consider and recommend to the Employer for determination such extra payment and/or extension of time under Clause ୨୦ hereof to be made to the Contractor in respect for such claim as shall be fair and reasonable.

୧୭.୨ If the progress of the Works or any part thereof is suspended in the written order of the Engineer and if permission to resume work is not given by the Engineer within a period of . days from the given by the date of suspension then, unless such suspension is within paragraph (a), (b) or (d) of sub-clause (୧) of this Clause, the Contractor may serve a written notice on the Engineer requesting permission within

days from the receipt thereof to proceed with the Works or that part thereof in regard to which progress is suspended and, if such permission is not granted within that time, the Contractor by a further written notice so served may, but is not bound to, elect or treat the suspension where it affects only part of the Works as an omission of such part under Clause ୧୫ hereof, or, where it affects the whole Works, as an abandonment of the Contract by the Employer.

Clause ୧୬ - Notice to Proceed

The "Notice to Proceed" will stipulate the date on which it is expected the Contractor will begin the construction and from which date contract time will be reckoned. The Contractor shall not begin the Works before such stipulated date.

Clause ୧୭ - Commencement Time and Time of Completion

୧୭.୧ The Contractor shall commence the Works on Site within days from the date stipulated in the Notice to Proceed from the Employer. The Contractor shall commence construction operations on Site within days thereafter except as may be expressly sanctioned or ordered by the Employer, or be wholly beyond the Contractor's control.

୧୭.୨ Save insofar as the Contractor may prescribe, the extent of portions of the Site which the Contractor is to be given possession from time to time and the order on which such portions shall be made available to him and, subject to any requirement in the Contract as to the order in which the works shall be executed, the Employer will give to the Contractor possession of so much of the Site as may be required to enable the Contractor to commence and proceed with the execution of the Works in accordance with the agreed program. If the Contractor suffers delay or incurs cost from failure on the part of the Employer to give possession, the Employer shall grant an extension of time for the completion of the Works, provided that the Contractor shall not claim any cost for such delay.

୧୭.୩ The Contractor shall bear all costs and charges for special or temporary way required by him to connection with access to the Site. The Contractor shall also provide at his own cost any additional accommodation outside the Site required by him for the purpose of the Works.

Clause ၃၀ - Extension of Time for Completion

၃၀.၅ Should the Contractor be delayed in the completion of the Works by any act or neglect of the Employer, or of any employee of the Employer or by any other contractor employed by the Employer or by Force Majeure or by any causes which the Contractor is not responsible, then an extension of time sufficient to compensate for the delay will be granted by the Employer. Provided that the Employer is not bound to take into account any act or circumstance by which the Contractor claims to have been delayed unless the Contractor has within days after such act or circumstance has arisen, submitted to the Engineer's Representative full and detailed particulars of any extension of time to which he may consider himself entitled in order that such submission may be investigated at the time. No claim for extension of time will be considered by the Engineer and the Employer unless full and detailed particulars are submitted to the Engineer before expiry of the time stipulated in the Contract for completion of [the Works.

Extension of time will not be granted for delays caused by unfavorable hydrological and climatic conditions, unsuitable subsurface or ground conditions, inadequate construction force, or labor, or inadequate budget or the failure of the Contractor to place orders for equipment or materials sufficiently in advance to ensure delivery when needed.

၃၀.၆ Should the amount of extra or additional work of any kind referred to in these Conditions of Contract be such as fairly to entitle the Contractor an extension of time for the completion of the Works, the Employer shall determine the length of such extension and shall notify the Contractor accordingly.

Subject to the provision of Clause ၃၁ (Special Risks) hereof, the Contractor shall not be entitled to claim for expenses or any damages incurred from the delay in the completion of the Works by Force Majeure.

Clause ၃၁ - Rate of Progress

If for any reason, which does not entitle the Contractor to an extension of time, the rate of progress of the Works or any section is at any time, in the opinion of the Engineer, too slow to ensure completion by the prescribed time or extended time for completion, the Engineer shall so notify the Contractor in writing and the Contractor shall thereupon take such steps as are necessary which the Engineer may approve to expedite progress so as to complete the Works or such section by the prescribed time or extended time. The Contractor shall be liable for any expenses which may incur from taking such steps and shall not be entitled to any additional payment.

Clause ၁၁ - Supervisory Expense and Liquidated Damages for Delay

If the Contractor fails to complete the Works within the time prescribed for the completion of the Works provided for in the Contract or extended time allowed under Clause ၁၀ hereof, the Contractor shall pay to the Employer the sum of as liquidated damages and the sum of as compensation of Supervisory Expense (if any) for such default; for every day or part of a day which shall elapse between the time for completion prescribed in the Contract or extended time allowed, as the case may be, and the date of certified completion of the Works. The Employer may, without prejudice to any other method of recovery, deduct the amount of such liquidated damages from any money in his hands due or which may become due to the Contractor. The payment or deduction of such liquidated damages shall not relieve the Contractor from his obligation to complete the Works, or from any other obligations or liabilities under the Contract.

Clause ၁၂ - Certificate of Completion

၁၂.၁ When the whole of the Works have been substantially completed and have satisfactorily passed any final test that may be prescribed by the Contract, the Contractor may give a notice to that effect to the Employer accompanied by an undertaking to finish any outstanding work during the Period of Maintenance. Such notice and undertaking shall be in writing and shall be deemed to be a request by the Contractor for the Employer to issue a Certificate of Completion in respect of the Works. The Employer or the Inspection Committee shall, within () days of the date of delivery of such notice, either issue to the Contractor a Certificate of Completion stating the date on which, in his opinion, the Works were substantially completed in accordance with the Contract, or give instructions in writing to the Contractor specifying all the work which, in the Inspection Committee's opinion, requires to be done by the Contractor before the issue of such Certificate. The Inspection Committee shall also notify the Contractor of any defects in the Works affecting substantial completion that may appear after such instructions and before completion of the work specified therein.

၁၂.၂ For the purpose of this clause the Works will be considered to be substantially complete when they are fully operational. Minor items of work can be outstanding provided these do not in any way affect full operation of the Permanent Works. The decision of the Inspection Committee with respect to what constitutes substantial completion shall be final and not subject to question by the Contractor.

୧୩.୩ When the Certificate of completion is issued to the Contractor, the liability of the Contractor to pay liquidated damages under Clause ୧୨ shall cease but, however, the Contractor shall still be liable to pay for Supervisory Expense, under Clause ୧୨ actually and necessary incurred during the performance of the outstanding work.

Clause ୧୪ - Guarantee Against Defects and Liability for Defective Works

୧୪.୧ In these Conditions the expression "Period of Maintenance" shall mean a period of guarantee for one year" from the date stipulated in the Certificate of Completion determined in accordance with Clause ୧୩ hereof.

୧୪.୨ During the Period of Maintenance and upon notification from the Engineer or the Employer, the Contractor shall correct or reconstruct without delay, free of cost to the Employer, any defects or damages arising out of faulty materials or workmanship.

୧୪.୩ If the Contractor fails to carry out any such work within Fifteen (୧୫) days of being required to do so by the Engineer or the Employer, the Employer shall be entitled to carry out such work by its own workmen or to employ and pay other persons to carry out the same and all expenses consequent thereon or incidental thereto shall be recoverable from the Contractor, or may be deducted by the Employer from any money due or which may become due to the Contractor or from any of the Contractor's guarantees.

୧୪.୪ Where the Contract is terminated prior to completion of the Works, the liability of the Contractor for faulty materials or defective workmanship shall apply to the partially completed work for a period of one year after the partially completed work has been completed and taken over by the Employer.

Clause ୧୫ - Alterations, Additions and Omissions

୧୫.୧ The Engineer shall make any variation of the form, quality or quantity of the Works or any part thereof that may, in his opinion, be necessary; and for that purpose the

The Period of Maintenance may be specified for more than one year if the Employer deems appropriate

Engineer shall have power to order the Contractor to do and the Contractor shall do any of the Following:

(a) increase or decrease the quantity of any work included in the Contract, (b) omit any such work, (c) change the character or quality or kind of any such work, (d) change the levels, lines, positions and dimensions of any part of any part of the Works, and (e) execute additional work of any kind necessary for the

completion of the Works. and no such variation shall in any way vitiate or invalidate the Contract, but the value, if any, of all such variations shall be taken into account in ascertaining the amount of the Contract Price.

୧୫.୬ No such variation shall be made by the Contractor without an order in writing of the Engineer. Provided always that the powers of the Engineer under this Clause shall be subject to the approval of the Employer.

୧୫.୭ All extra or additional work done or work omitted by order of the Engineer shall be valued at the rates and prices set out in the Contract if, in the opinion of the Employer, the same shall be applicable. If the Contract does not contain any rates or prices applicable to the extra or additional work, then suitable rates or prices shall be agreed upon between the Employer and the Contractor. In the event of disagreement the Employer shall fix such rates or prices as shall, in his opinion, be reasonable and proper.

Clause ୧୬ - Plant, Temporary Works and Materials

୧୬.୧ All Constructional Plant, Temporary Works and materials provided by the Contractor shall, when brought on the Site be deemed to be exclusively intended for the execution of the Works and the Contractor shall not remove the same or any part thereof, except for the purpose of moving it from one part of the Site to another, without the consent, in writing of the Engineer.

The location, operation and maintenance of all buildings and facilities of the Temporary Works shall be subject to the approval of the Engineer.

୧୬.୨ Upon completion of the Works the Contractor shall remove from the Site all the said Construction Plant and Temporary Works remaining thereon and any unused materials providing by the Contractor.

୧୬.୩ The Employer shall not at any time be liable for the loss or damage to any of the said Constructional Plant, Temporary Works or materials.

Clause ୧୭ - Measurement of Quantities

୧୭.୧ The quantities set out in the Bill of Quantities are the estimated quantities of the Works, but they are not to be taken as the actual and correct quantities of the Works to be executed by the Contractor in fulfillment of his obligations under the Contract.

୧୭.୨ The Engineer shall, except as otherwise stated, ascertain and determine by measurement the value in terms of the Contract of work done in accordance with the Contract. He shall, when he requires any part or parts of the Works to be measured, give notice to the Contractor's authorized agent or

representative who shall forthwith attend or send a qualified agent to assist the Engineer in making such measurement, and shall furnish all particulars required by either of them. Should the Contractor not attend, or neglect or omit to send such agent, the measurement made by the Engineer shall be taken to be the correct measurement of the Works.

27.3 The works shall be measured net notwithstanding any general or local practices, except where otherwise specifically described or prescribed in the Contract.

Clause 28 - Adjustment of Contract Price Due to Variations in Quantities

28.1 Should the total aggregate sum of all monthly progress payments excepting payment for alterations, additions or omissions under Clause 25 and all provisional sum (if applicable) items exceed or fall short of the sum named in the Contract, then adjustment shall be made to the sum named in the Contract upon completion of the Works as follows:

(a) In the case of the total aggregate sum of all monthly payments being more than One Hundred and Twenty percent (120%) of the sum named in the Contract, then the amount exceeding One Hundred and Twenty percent (120%) of the sum named in the Contract shall be calculated and paid at Eighty percent (80%) of the amount.

(b) In the case of the total aggregate sum of all monthly progress payments being less than Eighty percent (80%) of the sum named in the Contract, then the difference between Eighty percent (80%) of the sum named in the Contract and the total aggregate sum of all monthly progress payments will be paid at Twenty percent (20%) of the amount to compensate the contractor for overhead and loss of profit.

(c) Provided that adjustment of Contract Price under this Clause shall not apply in the event of termination of the Contract as provided for in Clause 31. Settlement of payment for the adjusted amount shall be made to the final payment or any payment before the final payment as the Employer deems appropriate. No adjustment of Contract Price shall be made for an increase or decrease in the quantity of individual items of the Works in the schedule.

28.2 The Contractor shall send to the Employer through the Engineer and his representative every month an account giving particulars, as full and detailed as possible, of all claims for any additional payments which the Contractor may consider himself to be entitled and of all extra or additional work ordered by the Engineer which he has executed during the preceding month.

No final or interim claim for payment for any such work or expense will be considered if it has not been included in such particulars. The Employer shall be entitled to authorize payment to be made for any such work or expense, notwithstanding the Contractor's failure to comply with this condition, if the Contractor has, at the earliest practicable opportunity, notified the Engineer in writing that he intends to make a claim for such work.

Clause ๒๙ - Provisional Sums

๒๙.๑ "Provisional Sums" means a sum included in the Contract and so designated in the Bill of Quantities for the execution of Works or the supply of goods, materials, or services or for contingencies.

๒๙.๒ Provisional sums may be used, in whole or in part, or not at all, at the direction and discretion of the Employer. The final certified value of the Works carried out under the Contract shall include the value of works, goods, materials or services supplied in respect of the Provisional Sum as the Employer has approved or determined.

๒๙.๓ The Contractor shall, when required by the Engineer, produce all quotation, invoices, vouchers and accounts or receipts in connection with expenditure in respect of Provisional Sum.

Clause ๓๐ - Payment and Retention

๓๐.๑ If the Contractor so requests, the Employer will make an advance payment to the Contractor of an amount equal to percent (๐J๐) of the Contract Price. Such payment will be made after the Contractor has deposited with the Employer an Advance Payment Guarantee in the prescribed form issued by a bank in Thailand acceptable to the Employer, in the full amount of the advance money. The Contractor shall acknowledge the receipt of the advance payment in the form prescribed by the Employer. The advance payment shall be subject to the following conditions concerning the use and repayment of the advance money :

๓๐.๑.๑ The Contractor shall use the advance payment only to cover expenses incurred by him in the performance of the Works under the Contract. Should the Contractor put the advance money or any part thereof to any other use, the Department may immediately recover the whole amount of the advance money, either directly from the Contractor or against the Advance Payment Guarantee.

๓๐.๑.๒ Whenever requested by the Employer to do so, the Contractor shall, within () days from the receipt of such request, produce proof of how much of the advance money has been spent and that such expenditure was in accordance with Clause

30.1.1 hereof. Should the Contractor fail to produce such proof within () days as aforesaid, the Department may immediately recover the advance money either directly from the Contractor or against the Advance Payment Guarantee.

30.1.2 Towards the repayment of the advance money, the Department will deduct from each interim payment made to the Contractor..... percent (0,00) of the amount of the relevant interim certificate, until the full amount of the advance money has been repaid. In any event the outstanding advance money shall be deducted in full from the final payment to the Contractor. Should the outstanding advance money exceed the amount of the final payment, the Contractor shall pay such excess within (.) days after having received a written request from the Engineer, on behalf of the Employer, to do so.

30.1.3 Any money payable by the Contractor to the Employer as debts or under any obligation arising out of the Contract, shall be deducted from interim payments due to the Contractor before any deduction is made towards the repayment of the advance money under Clause 30.1.2 hereof.

30.1.4 Should the Contractor not perform the Works in accordance with the terms of the Contract or any of the condition attached thereto, the Employer shall be entitled to deduct from any money due to the Contractor under the Contract for repayment of all the advance money or any outstanding amount thereof but subject to the provisions in Clause 30.1.3 hereof.

If on termination of the Contract, the outstanding amount of advance money exceeds the amount then due to the Contractor after all other deduction have been made, the Contractor shall pay such excess to the Department within Seven (7) days after receiving a request in writing to do so by the Engineer or the Employer.

30.2 The Contractor shall present his statement for monthly progress payment to the Employer through the Engineer as soon as possible after the end of each calendar month. The statement shall be in the form approved by the Employer and shall be accompanied by copies of records of measurement and calculations to support the amounts claimed. The Employer after due certification of the statement of payment by the Engineer shall release for payment to the Contractor the net amount after deduction of the retention amount specified. The final payment will be made on issuance of the Certificate of Completion.

30.3 The Employer shall retain Ten percent (..... 0,00) of each monthly progress payment as retention money. In case retention money has been deducted for any number of periods, each period of not less than 3 months, the

Contractor has the option to furnish a bank guarantee (s) issued by a commercial bank in Thailand acceptable to the Employer in the sum equal to the amount of retention money so deducted and in the form required by the Employer in exchange for the release of such accumulated retention money. The Employer will release the said retention money or the bank guarantee as the case may be to the Contractor after the Certificate of Completion has been issued.

๓๐.๔ The Contractor shall pay to all workmen employed by him, wages at the rate and on a schedule agreed upon. In case of failure of payment of wages to the workmen, the Employer shall make direct payments to the Contractor's workmen and shall treat such payments as being made by the Contractor and shall deduct such amount of payments from any money due or which may become due to the Contractor.

๓๐.๕ Unless otherwise expressly stipulated in the Contract.

(๑) The Contractor shall accept the payment, as herein provided, for the full payment and the full compensation for furnishing all materials, labour, tools, equipment and incidental necessary to the completed work and for performing all work contemplated and embraced under the Contract, for all losses or damages arising from the nature of the work or from the action of the elements or from any unforeseen difficulties which may be encountered from the commencement of the Works until the Maintenance Certificate shall have been issued to the Contractor, for all risks of every description connected with the prosecution of the Works and for all expenses incurred in consequence of the suspension of the Works as herein authorized.

(๒) In whatsoever cases, the Employer shall not be liable to pay the Contractor any sum apart from the Contract price.

Clause ๓๑ - Termination of Contract by the Employer

๓๑.๑ If the Contractor shall become bankrupt, or shall be brought into the bankruptcy procedure or, being a juristic person, shall go into liquidation (other than a voluntary liquidation for the purposes of amalgamation or reconstruction), or if the Contractor assigns the Contract, without, having first obtained the consent in writing of the Employer, or has an execution levied on his property, or if, in the opinion of the Employer, the Contractor:

(a) has abandoned the Contract, or (b) without reasonable excuse, has failed to commence the Works within the time specified in the Contract or refused or failed to execute the Works or any part of it with such diligence as will ensure its completion within the times specified in the Contract or any authorized extension of those times or failed to complete the said work within such times; or (c)

has committed any breach of or failed to comply with or observe any provision of the Contract; or (d) has failed to remove materials from the Site or to pull down and replace work for (....) days after receiving from the Engineer written notice that the said materials or work has been condemned and rejected by the Engineer under these conditions, or (e) despite previous warnings by the Engineer or the Employer in writing, has failed to execute the Works in accordance with the contract, or persistently or flagrantly neglected to carry out his obligations under the Contract, or (f) has, to the detriment of good workmanship, or in de finance of the Engineer's instructions to the contrary, sublet any part of the Contract. Then in any of such events the Contractor shall be in default under the Contract and the Employer may, after giving days notice in writing to the Contractor, be entitled to terminate the Contract and/or enter upon the Site and the Works and expel the Contractor therefrom. In such event the Employer may himself, complete the Works or may

ci. - d»

employ any other contractor to complete the Works. In case where the Employer

employs any other contractor to complete the Works, the Employer or such other contractor may use for such completion so much of the Constructional Plant, Temporary Works and materials, which have been deemed to be reserved exclusively for the execution of the Works, under the provisions of the Contract, as he or they may think proper, and the Employer may at any time, sell any of the said Constructional Plants, Temporary Works and unused materials and apply the proceeds of the sale in or towards the satisfaction of any sums due or which may become due to him from the Contractor under the Contract.

The Contractor shall be responsible for all costs, and charges incurred by the Employer together with the increased construction and supervision cost for completing the Works under the Contract, which shall be deducted from any money due or which may become due to the Contractor. Any amount of costs incurred to the Employer in excess of normal Contract completion costs which may be incurred as a result of the Contractor's default shall be deemed a debt due to the Contractor and shall be paid by the Contractor accordingly. If there are any residues, the Contractor shall be paid accordingly in reasonable time after the aforesaid deduction.

୩୩.୭ The Engineer shall, as soon as may be practicable after any such entry and expulsion by the Employer, fix and determines ex parte, or by or after reference to the parties, or after such investigation or enquiries as he may think fit to make or institute, and shall certify what amount, if any, had at the time or such entry

and expulsion been reasonable earned by or would reasonable accrue to the Contractor in respect of work then actually done by him under the Contract and the value of any of the said unused or partially use materials, any Constructional Plant and any Temporary Works.

১১.৩ If the Employer shall enter and expel the Contractor under this Clause, he shall not be liable to pay to the Contractor any money on account of the Contract until the expiration of the Period of Maintenance and thereafter until the costs of execution and maintenance, damages for delay in completion, if any, and all other expenses incurred by the Employer have been ascertained. The Contractor shall then be entitled to receive only such sum or sums, if any, as would have been payable to him.

Clause ১২ - Special Risks

Notwithstanding anything contained in the Contract:

১২.১ Neither the Contractor nor the Employer shall be under any liability whatsoever whether by way of indemnity or otherwise in respect of destruction of or damage to the Works, or to property whether of the Employer or third parties, or for or in respect of injury or loss of life which is the consequence of any Special Risks save that the Contractor shall remain responsible for work condemned under the provisions of Clause ১১ hereof prior to the occurrence of any Special Risks.

১২.২ If the Works shall sustain destruction or damage by reason of any of the said Special Risks, the Contractor shall be entitled to payment only for:
(a) any Permanent Works so destroyed or damaged, insofar as such amounts shall not have already been covered by payments on account made to the Contractor, (b) replacing or making good any such destruction or damage to the Permanent Works, so far as may be required by the Employer, or as may be necessary for the completion of the Permanent Works.

The Contractor shall not be entitled to payment for replacing or making good any materials intended to be used for the purposes of the Works but not incorporated therein which shall sustain destruction or damage by reason of any of the said Special Risks.

১২.৩ If, during the period of the Contract, there should be an outbreak of war, whether war is declared or not, in any part of the world which whether financially or otherwise materially affects the execution of the Works, the Contractor shall, unless and until the Contract is terminated under the provisions of this Clause, continue to use his best endeavours to complete the execution of the Works. Provided always the Employer shall be entitled, at any time after such outbreak of war to

terminate the Contract by giving written notice to the Contractor and upon such notice being give, this Contract shall, except as to the rights of the parties under this Clause and to the operation of Clause ๓๔ hereof, terminate, but without prejudice to the rights of either party in respect of any antecedent breach hereof.

๓๒.๔ If the Contract shall be terminate under the provisions of the last preceding sub Clause, the Contractor shall, with all reasonable dispatch, remove from the Site all Constructional Plant and shall give similar facilities to his sub-contractors to do so.

๓๒.๕ If the Contract is terminated as aforesaid, the Contractor shall be paid by the Employer, insofar as such amount or items shall not have already been covered by payments on account made to the Contractor, for all work executed prior to the date of termination at the rates and prices provided in the Contract: Provided always that, against any payments due from the Employer under this Clause, the Employer shall be entitled to be credited with any outstanding balances due from the Contractor and any other sums which at the date of termination were recoverable by the Employer from the Contractor under the terms of the Contract.

Clause ๓๓ - Settlement of Disputes and Arbitration

๓๓.๑ Any dispute or difference arising out of or in connection with the Contract of the implementation of any of the provisions of the Contract which cannot be settled amicably shall be referred to arbitration.

๓๓.๒ Unless both parties agree in the appointment of a single arbitrator, either party shall serve upon the other a notice of intention to submit the dispute or difference to arbitration and specify the name of an arbitrator to be appointed by him. Then, the dispute or the difference shall be referred to two arbitrators, one to be appointed by the issuing party as aforesaid and the other one to be appointed by the other party within thirty (๓๐) days after receipt of the said notice. If the two arbitrators are unable to agree on such dispute or difference, an umpire shall be appointed by the two arbitrators within thirty (๓๐) days from the date of disagreement. The umpire so appointed shall resolve the dispute or difference.

๓๓.๓ Should either party be unable to appoint an arbitrator or in case of disagreement as regards to the appointment of an umpire, each party is entitled to refer the matter to the Civil Court in Bangkok, Thailand for the appointment of arbitrator or umpire as the case may be.

๓๓.๔ Any decision or award given by the single arbitrator or the two arbitrators jointly, or the umpire in case the two arbitrators disagree, shall be final, conclusive and binding upon the parties hereto. The arbitration proceedings shall

follow the Rule of Arbitration of the Ministry of Justice's Arbitration Office or any rule as agreed by both parties and shall be conducted in Bangkok.

๓๓.๕ Each party shall bear the cost of his own arbitrator's service and share equally other cost of all proceeding. In case a single arbitrator or an umpire is appointed, the cost of the single arbitrator's service or the cost of the umpire's service shall be decided by the arbitrator, or the umpire, as the case may be.

๓๓.๖ The submission of any matter in dispute or difference to the arbitration proceedings as aforesaid, shall be a condition precedent to the right of institution of court action.

๓๓.๗ The Contract shall be construed according to the laws of the Kingdom of Thailand. Each party shall have the right to institute suit against the other in the Civil Court in Bangkok, Thailand, to enforce any decision or award rendered in arbitration proceedings.

Clause ๓๔ - Termination of Contract by the Contractor

If the whole of the Works should be completely stopped, for a period of more than(.) days, through no act or fault of the Contractor or of anyone employed by him, or in the event of the occurrence of Special Risks longer than the said period the Contractor may, without prejudice to any other right or remedy and after giving the Employer (.) days written notice, terminate the Contract.

If the Contract is terminated as provided above, the Employer shall be under the same obligations to the Contractor in regard to payments as if the Contract had been terminated in accordance with Clause ๓๒ hereof.

Clause ๓๕ - Liabilities of the Parties

Termination of the Contract for whatever reason, shall not prejudice or affect any accrued rights, claims or liabilities under the Contract.

Clause ๓๖ - Assistance by the Employer

The Employer will upon application from the Contractor provide reasonable assistance in obtaining the issuance of all necessary permits or in issuing any certificate, which are required in order to perform the Works of the Contractor.

ci. - ci.r:n

Clause ๓๗ - Notices

๓๗.๑ All certificates, notices or written orders to be given by the Employer or the Engineer to the Contractor under the terms of the Contract shall be served by sending by registered post, or delivering the same by hand to the

Contractor's principal place of business, or such other address as the Contractor shall nominate for this purpose in the Contract.

๓๗.๒ All notices to be given to the Employer or the Engineer under the terms of the Contract shall be served by sending by registered post, or delivering the same by hand to the respective addresses nominated for this purpose in Contract.

Clause ๓๘ - Language

All notices, instruction, correspondence of any other written documentation concerning the Contract amongst the Department, the Engineer and the Contractor shall be in Thai or in English as the parties agree, provided however that all documents to be submitted to the loan source shall be in English.

Clause ๓๙ - Law of the Contract

The Contract shall be governed by the law of the Kingdom of Thailand.

Clause ๔๐ - Laws to be Observed

In connection with the performance of Works under the Contract, the Department, the Engineer and the Contractor, their representatives, personnel, technicians or dependents shall observe and comply with the Thai laws.

แบบสัญญาซื้อขาย (Sale Agreement)

CONTRACT NO.BETWEEN THE DEPARTMENT AND
FOR THE SUPPLY AND DELIVERY OF

This Contract is executed and delivered this day of
..... , B.E (A.D.....) at ,Bangkok,
Thailand, between
represented by
(hereinafter called "the Buyer") of the one part and
incorporated under the law of with its
registered business office of , represented by
..... (hereinafter called
"the Seller") of the other part.

The Buyer and the Seller mutually agree as follows:

๑. CONTRACT DOCUMENTS

The following documents are attached to this Contract and made an
integral part of this Contract, as though fully written out and set forth herein:

Volume I - TERMS AND CONDITIONS

PART A. Conditions of Contract PART B. Instructions of Bidders PART C. Bid
PART D. Supplemental Notice (if any)
PART E. Special Provisions of the Source of Fund (if any)

Volume II SPECIFICATIONS AND DRAWINGS

PART A. Specifications PART B. Drawings

All of the foregoing documents, together with this Contract, are referred to herein as
"the Contract Documents"

๒. AGREEMENT FOR SALE

The Seller agrees to sell and the Buyer agrees to buy the goods as
described and referred in the Contract Documents as "the Goods" at the total price of
.....
(.....)

Both parties mutually agree to perform, fulfill, abide by, and submit to
any and all of the provisions and requirements and all matters and things contained
of expressed in, or reasonably to be inferred from the Contract Documents.

၈၈. PERFORMANCE SECURITY

At the time of execution of this Contract, the Seller has submitted to the Buyer a performance security in the form of letter of guarantee in the amount of which is equivalent to percent (..... UJo) of the Contract Price. The said security shall be valid from the date of signing this Contract until the Seller is free from his liabilities under this Contract.

၈၉. NOTICES

All notices called for by the terms of the Contract Documents shall be in writing in the English language and shall be delivered by hand or by registered mail to the party's address to which it is given. All notices shall be deemed to be duly made when received by the party to whom it is addressed at the following addresses or such other addresses as such party may subsequently notify to the other one:

- Buyer
- Seller

၉၀. INTEGRATION

The Buyer and the Seller agree that this Contract, including the Contract Documents, expresses all of the agreements, understandings, promises, and covenants of the parties, and that it integrates, combines, and supersedes all prior and contemporaneous negotiations, understanding and agreements, whether written or oral and that no modification or alteration of this Contract shall be valid or binding on either party, unless expressed in writing and executed with the same formality as this Contract.

၉၁. COUNTERPARTS

This Contract is executed in identical counterparts, one for the Buyer, one for the Seller,

Both parties have read and understood all details in this Contract and all of the Contract Documents and have hereinto appended their respective signatures and affixed their seals (if any) in the presence of witnesses.

The Buyer

By
(.....)

The Seller

By
(.....)

Witness Witness

(.....) (.....)

CONDITIONS OF CONTRACT

๑. Definitions

In the Contract, words indicating the singular may also include the plural and vice versa as the context requires, and the following words and expression shall have the meanings assigned to hereunder except as the context requires otherwise:

- i) "the Buyer" means the Department of
Ministry of, Kingdom of Thailand, which
has invited bids for the supply and delivery of
- ii) "the Seller" means the person or persons, partnership or company
whose bid has been accepted by the Buyer and agrees to supply and deliver goods to
the Buyer.
- iii) "the Contract" means the Contract and all other documents specified
therein as forming integral part of the Contract.
- iv) "the Contract Price" means the total price stated in Clause ๒ of the
Contract.
- v) "the Goods" means all of the equipment and/or materials to be
purchased as stated in sub-paragraph i) above.
- vi) "the Specifications" comprise the Buyer specifications and the
manufacturer's descriptive literature and technical specifications.
- vii) "Days" means consecutive calendar days unless otherwise specified.

๒. Origin of Goods

The Seller shall provide the Buyer with a manufacturer's certificate of origin for all Goods to be delivered under the Contract stating the country or countries where the Goods and their principal components are manufactured and the manufacturer's name and address. Only Goods manufactured in member countries of shall be accepted by the Buyer.

๓. Guarantee of Quality of Goods

The Seller guarantees that the Goods sold under the Contract are of a quality not below that as stipulated in the Specifications and must be brand new, never been put to use except for testing.

In case of the purchase of Goods which will have to be subject to tests, the Seller guarantees that the tests will prove that the quality is not below that as stipulated in

๔. Patents

The Seller shall save harmless and indemnify the Buyer, its officers, agents and employees from liability of any kind resulting from the use of any patented or unpatented inventions, articles, devices, appliances, manufacturing processes, etc. in the implementation of this Contract including their being used by or being at the disposal of the Buyer.

๕. Taxes, Duties, etc. Payable in Countries Other Than Thailand

Any export taxes, duties, fees or other charges of whatsoever nature which shall be payable in countries other than Thailand for Goods which are to be imported into Thailand under the Contract shall be entirely the responsibility of the Seller.

๖. Clearance of Goods from Port of Entry (option)

The Seller shall be solely responsible for clearing Goods being imported into Thailand under this Contract from the port of entry and shall take the Goods into safe custody at

๗. Certificate of Inspection (option)

Before shipment, the Seller shall see that the Goods to be delivered under the Contract are inspected and found correct in accordance with specifications and the Seller shall obtain an inspection certificate from the nominated inspector or his own inspection department showing that the said Goods are in accordance with the requirements of the Contract, and are not defective, due to materials used, the workmanship or design involved.

๘. Import Duties, Fees and other Expenses, Taxes Payable in Thailand (option)

The Seller shall pay all import duties, taxes, fees and other expenses incurred in Thailand in supplying the Goods under the Contract.

๙. Delivery of Goods

๙.๑ All Goods to be supplied under this Contract shall be delivered, at the Seller's expenses, to, during normal working hours within days counted from the date of execution of this Contract.

๙.๒ The Seller shall arrange to have clear markings on each package as required by the Buyer with weight, width, length and height of each package on the sides thereof, and shall see that the Goods are packed securely enough to prevent deterioration, knocking about or causing any damage from transportation or weather

conditions while the Goods are in transit, for which the Seller shall be solely responsible until the Goods arrive at the destination under the Contract.

၈.၈ The Seller undertakes to notify the Buyer in writing about the date of shipment, the description of Goods, the name of the ship, the date of the ship's departure together with other papers hereinafter mentioned, or to furnish a copy thereof to the Buyer by registered airmail at least days before the arrival of the ship at the wharf.

- (၈) Invoice in copy (copies)
- (၉) Bill of Lading in copy (copies)
- (၁၀) Packing List in copy (copies)
- (၁၁) Inspection Certificate or Certificate of Manufacture (if any)
- (၁၂) Insurance Policy
- (၁၃) Certificate of Origin in copy (copies)
- (၁၄) Operator's Handbook, Parts Manual, Service and Repair Manual in copy (copies)
- (၁၅) Other Documents Required by the Loan Source,

Besides the Seller shall furnish the documents necessary from abroad to the Buyer for use in customs clearance formalities and the invoice shall show unit prices and itemized prices with weight and others in detail according to customs clearance formalities. Should such furnishing not completely be done, or if it is not possible to furnish within the stipulated time to the extent that damage is suffered by the Buyer for any reason whatsoever, the Seller shall be responsible for the damages.

၈.၉ Delivery of the Goods under the Contract, whether individually, severally or in part, shall be notified by the Seller for each delivery not less than working days before the date of delivery.

၉. Inspection and Acceptance of Goods

The buyer will appoint an Inspection Committee to inspect the Goods delivered under the Contract at the place to be specified by the Buyer. The Seller will be notified by not less than ၁၅ days in advance as to the date and place of instruction or any acceptance tests so that he or his representative will be able to be present at such time.

If the inspection Committee is satisfied that the Goods are correct and in full compliance with the Contract, the Certificate of Acceptance will be issued to the Seller. But if not correct or not in full compliance with the requirements under the Contract for any reason, the Seller agrees to allow the Buyer to have the sole right to

reject the whole or part of the Goods found defective or non-conforming to Specifications, and in such case it shall be considered that the Seller has not delivered the Goods. If the Buyer orders the Seller to correct or replace the Goods, the Seller shall make correction or replacement of the Goods within days from the date of the Buyer's notice at no cost to the Buyer. The time wasted due to the said cause shall not be taken by the Seller as an excuse for extension of time in the Contract

In purchasing the Goods assembled in one set, if the shortage of any part making it impossible for the goods to be used wholly as the assembled set, it shall be deemed that the Goods have never been delivered, for which penalty shall be imposed in full on the cost of the whole set.

The Seller shall be responsible for all costs incurred in starting up and test runs of the Goods as required by the Inspection Committee.

๑๑. Insurance

The Seller shall arrange to insure all the Goods to be furnished under the Contract in amount equivalent to ๑๑๐% of the CIF cost of each item which the Seller will furnish on each shipment with the right to claim payable in Thailand. The insurance shall cover all risks, including war risk, strike, riot and civil commotion (S.R.C.C.). The insurance policy shall be in the name of the Seller as the insured, while the Buyer shall be the beneficiary. The insurance as stated shall be effective from the date the Goods are shipped until their arrival at the place designated under Clause ๙. In case where there is any loss or damage incurred by the Goods during transportation, the Seller shall replace or repair such goods at his own expenses, but the Buyer shall reimburse to the Seller the amounts paid by claiming from the insurer the compensation under the insurance policy. In no case shall the reimbursement exceed the compensation paid by the insurer.

๑๒. Warranty

The Seller undertakes to warrant against the defect of the Goods for a period of months from the date of issue of the Certificate of Acceptance under Clause ๑๐. Should there be any defect or lack of efficiency associated with its operation due to the quality of materials, design, assembly, fabrication or production, the Seller shall repair or replace the material or component free of charge within a reasonable time. The Seller will bear the whole cost thereof except for cases of normal wear and tear or the Buyer's fault in maintenance or operations.

Should the Seller fail to carry out the repair or replacement of the Goods within a reasonable time to be determined by the Buyer, the latter is entitled to repair or replace the Goods at expense of the Seller.

৯৯. Terms and Methods of Payment

৯৯.১ For imported materials

৯৯.১.১ Payment of Foreign Currency Portion

Payment shall be made by an irrevocable Letter of credit (L/C) to be established by the Buyer through a bank designated by the Seller in favor of the Seller or if requested in writing by the Seller in the name of a supplier or manufacturer; or directly by the Buyer or by on the Buyer's instructions.

(A) Advance Payment (option)

Payment of the Goods in an amount equivalent topercent(.....%) of the total Contract Price shall be made within (.....) days from the date of signing the Contract or from the date of receipt of L/C against the Bank Guarantee duly furnished by the Seller under clause ৯৯.৫.

(B) Payment Upon Shipment

Payment for ... percent(.....%) of the value of each shipment shall be made upon presentation by the Seller to the designated Bank (in case of L/C;) or to the Buyer (in case of direct payment) of the following documents:

- (i) Invoice in original and copies
- (ii) Bill of lading in original and copies

(iii) Packing list in original and copies

(iv) Insurance Policy

(v) Certificate of Origin

(vi) Certificate of Inspection (if applicable)

(vii) Other Documents Required by the Loan Source.

(C) Payment upon Delivery to the Designated Place

(i) Except as provided in sub-paragraph C (ii) below, the remaining percent(.....%) of the value of any shipment shall be paid (against the LIC or by the Buyer) upon delivery to the designated place of any shipment of the Goods and upon presentation of the following documents:

a) Invoice

b) Certificate of Acceptance of the Goods signed

by the Inspection Committee

ii) if any item(s) in the shipment of the Goods is not delivered on schedule and if such item(s) is to be assembled with other items or is otherwise to be placed in working order at the designated place, then any outstanding payment for the value of such shipment shall be withheld until such item is delivered either assemble or placed in working order, and the Invoice and Certificate of Acceptance have been presented.

๑๓.๑.๒ Payment of Baht Portion

Payment of the Seller's invoice in Baht covering the local expenditures (e.g. local transportation, clearance expenses, etc.) shall be made by the Buyer directly to the Seller within ๔๕ days after submission to the Buyer of the corresponding complete invoice together with a copy of the Certificate of Acceptance for the Goods delivered.

๑๓.๒ For local Materials

๑๓.๒.๑ Advance Payment (option)

Payment of the Goods in an amount equivalent to percent(.....%) of the total Contract Price shall be made within (.....) days from the date of signing the Contract against the Bank Guarantee duly furnished by the Seller under Clause ๑๓.๔

๑๓.๒.๒ Payment upon Delivery

Payment (for the balance amount from the advance payment or for the Contract Price) of each delivery shall be made by the Buyer directly to the Seller within ๔๕ days after submission to the buyer of the corresponding complete invoice together with a copy of the Certificate of Acceptance of such delivery.

๑๓.๓ Receipt

Upon receipt of each payment, the Seller shall furnish a cash receipt signed by the Seller or by the receiver to the Buyer by hand or by registered mail sent to the Buyer within (.....) days.

๑๓.๔ Security for Advance Payment

On the date of receipt of advance payment, the Seller shall submit to the Buyer the Bank Guarantee issued by a bank in Thailand for an amount equivalent to the sum of advance payment to be received as security for the refund of such advance payment to the Buyer.

The said Bank Guaranteed shall be valid from the date of receipt of the advance payment up to the date of acceptance of the whole Goods correctly and completely.

๓๓.๕ All expenses incurred in relation to the opening of letter of credit in Thailand shall be borne by the Buyer and all expenses in relation to the confirming of letter of credit outside Thailand shall be borne by the Seller.

๓๔. Shipment (This clause should be deleted when it is contrary to the guidelines of the loan source)

๓๔.๑ If the Goods to be delivered to the buyer according to this contract are Goods which have to be ordered or imported from abroad by the Seller and are to be carried by sea on the route where Thai vessels are in carriage service and their space are available according to Notification issued by the Minister of Transport and Communications, the Seller must make arrangements for the shipment of such goods to Thailand by Thai vessels or vessels which enjoy the rights similar to Thai vessels unless permission has been obtained from the Office of Mercantile Marine Promotion Commission before such Goods are carried by non-Thai vessels or they are goods which, according to the Notification of Minister of Transport and Communications, may be carried by non-Thai vessels.

๓๔.๒ Seller must submit a bill of lading or its certified copy to the Buyer together with the delivery of the Goods showing those Goods are carried by Thai vessels or vessels which enjoy the rights similar to Thai vessels.

In case such Goods are not carried from abroad by Thai vessels or vessels which enjoy the rights similar to Thai vessels, the Seller must submit either an evidence to the Buyer showing that permission has been obtained from the Office of Mercantile Marine Promotion Commission allowing the carriage of the Goods by non-Thai vessels or an evidence showing that payment of special fee has been made due to non-carriage of the Goods by Thai vessels according to the law on Mercantile Marine Promotion.

In case the Seller does not submit to the Buyer either of the evidence mentioned in the preceding paragraphs, but nevertheless desires to deliver such Goods to the Buyer without receiving payment for such Goods, the Buyer is entitled to accept such Goods and will pay for the price to such goods when the Seller has properly fulfilled the aforesaid requirements.

๓๕. Termination of the Contract for Cause

In case of failure of the Seller to complete the delivery of the Goods within the scheduled time as may be extended from time to time under the Contract or in case of becoming bankrupt or non-compliance with the obligations under any

Clauses of the Contract, the Buyer is entitled to terminate the Contract, in whole or in part by written notice of termination sent to the Seller

The Buyer's failure to terminate the Contract under the first paragraph shall not constitute justification for the Seller to be relieved of any liabilities under the Contract.

၈၆. Termination by the Buyer for Convenience

a) The Contract may be terminated by the Buyer in whole, or from time to time in part, in accordance with this Clause whenever the Buyer shall determine that such termination is in the best interest of the Buyer.

b) Termination shall be effected by notice of termination sent to the Seller specifying that termination is for the convenience of the Buyer, the extent to which performance of work under the Contract be terminated, and the date upon which such termination becomes effective.

c) The Seller shall be reimbursed for all contract cost incurred up to the time of termination under this Clause excluding any amount already paid to the Seller.

၈၇. Liquidated Damages

In case of failure of the Seller to complete the delivery of Goods by the time scheduled in the Contract, or in case the Goods have been rejected for not meeting the Specifications, the Seller agrees to pay liquidated damages to the Buyer on a daily basis at the rate of% of the cost of the Goods not completely delivered from the day following the specified date of delivery up to actual date of delivery of the Goods to the Buyer correctly and completely subject to the maximum amount of 100% of the Contract Price.

In case of purchasing the Goods assembled in one set, in penalty shall be imposed in full on the cost of the whole set. Regarding the purchase of the Goods in sets together with spare parts and/ or tools, if the Seller delivers complete sets on schedule, with the exception of spare parts and/or tools which are behind schedule, liquidated damages will be imposed on a daily basis at the rate of percent (.....%) of the cost of spare part and/ or tools undelivered.

As regards the purchase of the Goods at a cost inclusive of the cost of installation or test, if the number of days involved in the installation or test extends beyond that scheduled in the Contract; the liquidated damages shall be imposed on a daily basis at the rate of percent (.....%) of the whole cost.

If the Buyer has not yet terminated the Contract and considers that the Seller is unable to continue its performance of the Contract, or the liquidated damages amount exceeds the ceiling, the Buyer is entitled to terminate the whole or part of this Contract, as the Buyer may deem it appropriate and may exercise the right under

Clause ๑๘. In addition,

if the Buyer notifieds the Seller after the delivery time scheduled in the Contract that he demands the payment of the liquidated damages, the Buyer shall also be entitled to the liquidated damages up to the date of termination of the Contract.

In case the Buyer accepts the Goods which the Seller has delayed in delivering, the Seller agrees to pay the panalty at the time of acceptance of the Goods.

๑๙. Buyer's Right After Termination of the Contract

In case the Buyer terminates the Contract under Clause ๑๕, the Seller agrees to let the Buyer confiscate the security by claiming against the Bank issuing the performance security in whole or in part as may be deemed advisable by the Buyer. Besides, the Seller shall be liable to pay all damages to the Buyer, and if the Buyer procures the Goods from another person in whole or in part, especially for those falling short as the case may be, within a period of (.....) months from the date of termination, the Seller agrees to reimburse the extra cost over and above those stipulated in the Contract.

๒๐. Claim for Penalty and Damages

In claiming liquidated damages and damages from the Seller under this Contract, the Buyer may be reimbursed by way of deduction from the cost of the Goods including reimbursable costs remaining unpaid to the Seller or by claiming against the bank issuing the performance security as the buyer may prefer.

๒๑. Force Majeure

Where there is Force Majeure which causes delay in delivery of the Goods under the Contract, the Buyer shall be notified in writing at once with evidence of the facts involving Force Majeure, Such evidence as stated shall be verified by an agency acceptable to the Buyer or by the Royal Thai Embassy or Thai Consulate in the country where such Force Majeure occurs in order to enable the Buyer to give the matter due consideration and extension of the delivery time to cover the delay due to said Force Majeure.

In this Contract Force Majeure denotes any event, the happening or pernicious results of which could not be prevented even though a person against whom it happened or threatened to happen were to take such appropriate care as might be expected from him in his situation.

๒๑. Ownership of the Goods

Any purported transfer of the ownership of the Goods as evidenced by a bill of lading, insurance policy and other such documents shall not affect the Seller's obligations under this Contract.

๒๒. Transfer or Change of Right under the Contract

Both parties shall not on any account transfer or change the rights under the Contract except with written consent from the other party.

๒๓. Settlement of Disputes

๒๓.๑ Any dispute or difference arising out of or in connection with this Contract or the implementation of any of the provisions of this Contract which cannot be settled amicably shall be referred to arbitration.

๒๓.๒ Unless both parties agree in the appointment of a single arbitrator, either party shall serve upon the other a notice of intention to submit the dispute or difference to arbitration and specify the name of an arbitrator to be appointed by him. Then the dispute or the difference shall be referred to two arbitrators, one to be appointed by the issuing party as aforesaid and the other one to be appointed by the other party within thirty (๓๐) days after receipt of the said notice. If the two arbitrators are unable to agree on such dispute or difference, an umpire shall be appointed by the two arbitrators within thirty (๓๐) days from the date of disagreement. The umpire so appointed shall resolve the dispute or difference.

๒๓.๓ Should either party be unable to appoint an arbitrator or in case of disagreement as regards to the appointment of an umpire, each party is entitled to refer the matter to the Civil Court in Bangkok, Thailand for the appointment of arbitrator or umpire as the case may be.

๒๓.๔ Any decision or award given by the single arbitrator or the two arbitrators jointly, or the umpire in case the two arbitrators disagree, shall be final, conclusive and binding upon the parties hereto. The arbitration proceedings shall follow the Rule of Arbitration of the Ministry of Justice's Arbitration Office or any rule as agreed by both parties and shall be conducted in Bangkok.

๒๓.๕ Each party shall bear the cost of his own arbitrator's service and share equally other cost of all proceedings. In case a single arbitrator or an umpire is appointed, the cost of the single arbitrator's service or the cost of the umpire's service shall be decided by the arbitrator, or the umpire, as the case may be.

๒๓.๖ The submission of any matter in dispute or difference to the arbitration proceedings as aforesaid, Shall be a condition precedent to the right of institution of court action.

๒๓.๗ Each party shall have the right to institute suit against the other in the Civil Court in Bangkok, Thailand, to enforce any decision or award rendered in arbitration proceedings.

๒๔. Law of Contract

This Contract shall be subject to and construed in accordance with the Law of the Kin